

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Çocuklara ve Çocuklar İçin Seçme Piyesler

Hazırlayanlar:

Baha Dürder

Haydar Ediskun

4. Basım

REMZİ KİTAPevi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

ANKARA CADDESİ, 93 - İSTANBUL

ISBN 975-14-0179-8

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S. 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel. 522 05 83 - 522 72 48

Evrim Matbaacılık Ltd. Sti.
Selvili Mescit S. 3 Cağaloğlu - İstanbul 1990

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranitey.org>

BİRKAÇ SÖZ

Her ders yılı sonunda ilkokullarda “müsamere vermek” önemli bir sorundur. Çeşitli rondlar, şiirler, müzik, son zamanlarda folklor gösterileri ve piyeslerle tıka-basa bir program hazırlanır; hem yıl sonunda yüzlerce çocuk dersten alıkonmuş, hem de gelen seyircilere eğlence yerine, hele havalar sıcaksa, bir “azap ziyafeti” çekilmiş olur.

Bu karmaşık soruna başka bir yerde değinmek üzere, bu müsamerelerde sahnelenecek piyeslerin niteliğine eğilmek istiyoruz: Çünkü bir müsamereyi, küçük bir açış konuşmasından sonra, oynayacak bir piyesle tamamlamak yanını tutanlardanız; müzik folklor... gibi kendi başlarına özellik taşıyan gösteriler için ayrı programlar hazırlanmasını öngörmekteyiz. Bu duruma göre, müsamerelerde sahnelenecek yapıtlar nasıl olmalı?

Bu, öteden beri *Çocuk oyunları* olarak adlandırılırdı. Oysa işi; pedagoji, çocukların güzellik eğitimi ile dramatizasyon bakımından başka başka açılardan ele almak gerekmektedir.

Müsamerelerde seçilecek oyunlar her şeyden önce: *Çocuklara Piyesler, Çocuklar İçin Piyesler* olarak gruplandırılmalıdır. *Çocuklara Piyesler*, küçük küçük öykülerin ya da yaşanmış olayların sınıf ve okul içinde dramatize edilmesinden başlayıp, çocukları kalabalık önünde söz söylemeye ve özgür davranışa hazırlamak işini kökleştiren; “bir şeyler verici” olan piyeslerdir. Rol alacaklar da tüm ilkokul çağındaki öğrencilerdir. Bu piyeslerde *dekor, kostüm...* gibi sahne gereçleri ihmal edilmez ama, ikinci plana bırakılır. Asıl amaç, çocukların güzel konuşmalarını sağlamaktır. Onlarda sanat ruhu bu tutumla gelişir. Avusturya’da yapılan bir ankette, bu suretle yetişmiş çocukların, büyürken, sanat piyeslerini çeşitli açılardan, büyüklerden daha çok yorumladıklarını, olumlu karşılayıp ve verimli eleştiriler yaptıklarını ortaya koymuş; hatta üstün başarılı sahne sanatçılarının böyle çocuklardan çıktığı görülmüştür. Böyle olmasa da öğretmen, avukat, özellikle “söze önem veren” mesleklerde başarılı kişiler yine bu tip çocuklar arasından yetişmiştir.

İkinci tür piyeslere gelince: Bunlar *Çocuklar İçin Piyesler* olarak adlandırılabilir. Bu gibi oyunlar, birinciye oranla, daha yoğun sahne tekniği ile yazılmış ve üzerlerinde gerek maddî gerek manevî uğraşı isteyen yapıtlardır. Çoğu kez bu piyeslerde büyük yaşta sanatçılar ya da öğretmenler, ileri sınıflardaki öğrencilerle amatörler rol almak zorundadırlar. Çünkü, bu kitapta örneği görüldüğü gibi, bir aşçıbaşı, bir dev, bir bekçi, bir taklit isteyen (örneğin Yahudi) rolleri, çeşitli ileri yaştaki kişilere verilecektir ve elbette bunlar 10-12 yaşlar arasındaki çocuklardan seçilmeyecektir. Gene söyleyelim, bu çocuklara takma sakallar, takma bıyıklar takarak, yakıştırmaca makyajlar yaparak sahneye çıkarmak kadar gülünç ve yersiz bir davranış tasarlanamaz; komik roller dışında, erkek rolüne kızların, kız rollerine erkeklerin çıkması gibi...

Söz konusu *Çocuklar İçin Piyesler*, çoğu zaman resmî ve özel profesyonel kurumlarca sahnelendiği gibi, büyük harcamaları göze alabilen zengin Okul-Aile Birliği bulunan okullarda oynanabilir. O takdirde, çocuk rollerinden başkaları için dışardaki elemanlara baş vurmak gerekir. Bu yapıtlarda *dans, müzik, dekor, ışık* ve diğer sahne araç ve gereçlerine ne kadar çok önem verilirse başarı oranı o kadar artar. Aksine davranılırsa kötü bir kopyadan, soluk bir çıkartmadan ileri gidilemez. Başarı sağlansa bile, çocukları yetiştirme amacından uzaklaşmış, çevreyi etkilendirmiş olmaktan başka bir iş yapılmamış olur.

İşte bu kitaptaki *ilk dört* oyun birinciye, *iki* oyun da ikinci tip piyese örnektir. Uygulanması için öğretmen arkadaşlarca okunduğunda, bu yönler, hemen dikkati çekecektir.

Biz ilk dört oyunda, kolayca sahnelenebilmelerini sağlamak için, teknik bakımdan değişiklik yaptık. *Kitaplar Arasında, Dünya Dönmekten Usanır*'nın dilini düzelttik; *Nesrin'in Üç Elbisesi*'nin üç perdelik biçiminin, bir dekor içinde oynanmasını sağlamak için, bir perdeye uyguladık; *Müthiş Bir Hastalık*'ın başına bir giriş ekleyerek, çocukların yaşına mantıksallık verdik. İkinci tip piyes örneklerinden *Mavi Bönçuk* ile *Ben Çalmadım*'a gelince: onların yalnız dillerini sadeleştirmekle, sahne diline yaklaştırmakla ve ilk baskılarından görülen baskı ve yazım yanlışlarını düzeltmekle yetindik.

M. Mark ve N. McQueen'den

SEDAT TANAYDI

Kitaplar Arasında

Oyun, 1 Bölüm

KİŞİLER

Bayan Şiir
Bay Sözlük
Bay Tarih
Bayan Dilbilgisi
Bay Aritmetik
Bay Şaka
Bayan Hikâye
Bay Biyografi

ZAMAN :

Akşamın geç vakti.

YER :

Bir genel kitaplığın okuma odası. Perde açıldığında hafif bir inilti işitilir.

SAHNE I

BAYAN ŞİİR — SÖZLÜK

ŞİİR — *(İniltili bir sesle)* Oh; bana birisi yardım etse!..

SÖZLÜK — *(Soldaki kitapların arasından çıkar, boynunda sözlük kabı biçiminde bir karton asılıdır).* Kulağıma bir ses geldi, birisinin beni çağırdığını sanıyorum.

ŞİİR — *(Masanın arkasındaki iskemleye çıkmak için eğilmiştir.)* Siz misiniz Bay Sözlük?

SÖZLÜK — *(Şiir'e doğru giderek)* Orada ne yapıyorsunuz? İskemlenin üstünde ne yapacaksınız?

ŞİİR — Bugün öğleden sonra küçük bir kız beni burada yüzüstü bıraktı, sonra biri gelip beni sertçe kapadı, arkamı kırdı. Bana yardım ediniz Bay Sözlük. *(Sözlük'ün yardımı ile ayağa kalkar)* Çok üzüntülüüyüm. *(İnleyerek ağlamaya başlar.)* Şimdi anladınız mı?

SÖZLÜK — *(Biraz yüksek sesle.)* Evet, şimdi anladım. Fakat siz her zaman okunmazsınız.

ŞİİR — Ben de düşünüyorum, bu durumda arkam fazla incinmeyecek, fakat beni çocuklar niye dikkatsiz okuyorlar?

SÖZLÜK — Bu olay, üzüntü ile karşılanacak bir şeydir.

ŞİİR — Oh... Bay Sözlük, görüyorsunuz, ne kadar kederliyim, benimle bu sözcüklerle konuşmayınız.

SÖZLÜK — Ben büyük sözcükleri severim; hep bunlarla doluyum.

ŞİİR — Ben, yalnız güzel sözcükleri severim. Şebnemler, mavi gök, güzel kokulu çiçekler gibi.

SÖZLÜK — Sizin sevdiğiniz bu sözcükler bende de vardır. Boşu boşuna tartışıyoruz. Beni de çocuklar dikkatsizce hırpalarlar.

ŞİİR — Sizi de mi?

SÖZLÜK — Bir sözcüğün anlamının ne olduğunu anlamak için benim sayfalarımı karıştırırlar.

(Bu sırada Tarih, yavaş yavaş içeri girer, boynunda «eski ve modern» tarih sözleri yazılı bir karton asılıdır.)

SAHNE II

ÖNCEKİLER — TARİH

TARİH — Orada ne konuşuyorsunuz?

SÖZLÜK — Merhaba Tarih.

TARİH — Bir ses beni uyandırdı.

ŞİİR — Oh... Affedersiniz.

TARİH — Ne önemi var! Benim için uyanmak, kitap rafında uzanıp yatmaktan daha iyi oldu. *(Omuzundaki tozları silkeleyerek, çıkan tozlara bakar.)*

ŞİİR — Ne kadar çok...

SÖZLÜK — Niçin böyle tozla kaplanmışsınız?

TARİH — *(Hâlâ tozları üfleyerek)* Elbette öyle olacak, hiç kimse beni alıp, okumuyor ki.

ŞİİR — Hiç kimse mi?

TARİH — En son beni bir çocuk aldı, öbür kitapları arasına sıkıştırdı. Pide gibi yaptı.

ŞİİR — Sizde pek güzel hikâyeler olduğu halde, açıp okumamaları ne kadar şaşılacak şey...

TARİH — Bu, gerçektir. O sözünü ettiğim küçük çocuk da yerimde kuruyup tozlandığını söylemişti. *(Tozlarını üfler.)*

SÖZLÜK — Siz tarihlerle dolu olduğunuz için pek kuru geliyorsunuz.

ŞİİR — Bütün bunlar tarihi daha çekici yapmıyor mu? Yalnız içinde bulunduğumuz çağda kalmayıp, geçmişini yaşamak ne kadar olağanüstü bir şey...

TARİH — Elbette öyledir. Eğer çocuklar dikkatle beni okurlarsa çok ilgilenirler. *(Bu sırada, Bay Aritmetik ve Bayan Dilbilgisi içeri girerler, üzerlerinde boyunlarından asılmış, üstünde kitap kapağı biçiminde çizilmiş kartonlar vardır.)*

SAHNE III

ÖNCEKİLER — BAY ARİTMETİK — BAYAN DİLBİLGİSİ

SÖZLÜK — Buyurun Bayan Dilbilgisi.

TARİH — Ve Bay Aritmetik.

ŞİİR — Nereye gidiyorsunuz?

ARİTMETİK — Kitap rafına çıkacaktık.

DİLBİLGİSİ — Evet...

ARİTMETİK — Sizin konuşmalarınızı duyduk ve ne olduğunu merak ettik.

SÖZLÜK — Sizlere niçin toplandığımızı anlatalım.

ŞİİR — Çocuklar bizi insafsızca hırpalıyorlar.

DİLBİLGİSİ — Hemen hemen, benim de bütün çocuklar değerimi bilmiyorlar. Konuşmanın temeli olan fiil ve sıfatları bile öğrenmek istemiyorlar.

ARİTMETİK — Küçük erkek çocuklar beni okumasını seviriyorlar ama, anlamımı tam kavrayamıyorlar. Bak Bayan

Dilbilgisi, siz bunları biliyor musunuz? $7 \times 8 = 56... 9 \times 12 = 108$.

TARİH — Susunuz, eğer burada bir toplantı yapmak istiyorsanız, çabuk olalım. Bir hazırlık yapalım.

ŞİİR — Bunu kabul ediyorum. Ben şiir kitaplarının temsilcisi olacağım. (*Şaka kitabı yuvarlanarak içeri girer, Sözlük'ün arkasından koşar, sıçrar, eteğini çeker.*)

SAHNE IV

ÖNCEKİLER — ŞAKA

ŞAKA — Sürpriz...

SÖZLÜK — Kimsiniz? Susunuz!..

ŞİİR — Bay Şaka...

ŞAKA — Güldürü ile doluyum; toplantınıza katılabilir miyim?

SÖZLÜK — Kendi kendinize bir şey başarabileceğiniz aklınıza gelebiliyor mu?

TARİH — Siz hiç ciddi değilsiniz, biz önemli konular üzerinde düşünüp karar alacağız.

ŞAKA — Olabileceğim kadar ciddi olacağım. Şimdi bana bakınız. (*Masanın üzerine çıkar, takla atar.*)

SÖZLÜK — (*Kızgın*) Kendi kendinize önem vermeseniz olmaz mı?

ARİTMETİK — (*Gülerek*) Bu, çok gülünç...

SÖZLÜK — (*Ağırbaşlılıkla*) Gülmeyi bırakınız.

ŞAKA — (*Masumlukla*) Siz bizim gülüp şakalaştığımızı mı sanıyorsunuz?

SÖZLÜK — Hımm, benimle şaka yapmak istiyor.

ŞAKA — Bay Sözlük kızgın görünüyor. Bu, her halde sözcüklerin ağırlığından olacak!

SÖZLÜK — Bir hikâyecik. Bir hikâyecik, düşünceyi azaltmaktan başka ne işe yarar. (*Kızgın Şaka'ya bakar.*)

ŞİİR — Pekâlâ, Bay Sözlük.

ŞAKA — (*Masadan atlayarak*) Bay Sözlük, benim hikâyeciklerimde, her vakit düşünce en yüksek yeri alır. Sizi üzüyorum. Affedersiniz, sizlere hep yardım etmek isterim.

SÖZLÜK — Yardım... Nasıl yardım edebilirsiniz?

ŞAKA — Sizlere yardım etmek için fazla bilgili olmak gerekmez. Pek çok biçimde size yardım edebilirim. Çocuklar beni severek okurlar, ben onlara oyun ve eğlenmenin yolunu gösteririm. Bu, çok önemlidir.

(*Hikâye kitabı, sahneye girer. Boynunda bir kitap kapağına benzeyen karton vardır ve üzerinde, «Çocuklar İçin Seçilmiş Hikâyeler» tümcesi yazılıdır.*)

SAHNE V

ÖNCEKİLER — HİKÂYE

TARİH — Günayın, Bayan Hikâye.

HİKÂYE — Sizleri burada bulunca, pek sevindim. Oysa üzerime karabasan geldi sanmıştım.

SÖZLÜK — Kâbus...

ŞİİR — Karabasan... (*Elini sıkarak*) Niçin böyle duruyorsunuz? Siz güzel hikâyelerle dolusunuz.

HİKÂYE — Biliyorum, ama çok zamandır kendimi iyi hissetmiyorum. Küçük bir kız, resimlerimden birini beğendi, yırtıp evine götürdü.

DİLBİLGİSİ — Vah, vah!..

HİKÂYE — Birisi beni aldı, dikkatsizce karıştırdı, okumadan geri getirdi. Bunun için yırtıldım.

TARİH — Bayan Hikâye yorgun görünüyor, bir dakika bile gecikmeden çalışmaya başlayalım!

ŞİİR — Affedersiniz Bay Sözlük, yine büyük sözcükleriyle konuşmayınız.

DİLBİLGİSİ — Siz ne düşünüyorsunuz, Bay Sözlük?... *(Masaya yaklaşır ve oturur.)* Siz de benim çevreme oturunuz. *(Öbürleri masanın çevresine otururlar.)* Şimdi bana bakınız, oturumu açıyorum.

ŞİİR — Affedersiniz Bay Sözlük, yine büyük sözcüklerle konuşmayınız; zamanımız azdır. *(Hepsi birden konuşurlar.)*

SÖZLÜK — Susunuz!.. *(Sesini yükseltir.)* Toplantıyı açmak istiyorum!..

(Biyografi içeri girer, boynunda ünlü adamların resimleri bulunan bir karton asılıdır.)

SAHNE VI

ÖNCEKİLER — BİYOGRAFİ

BİYOGRAFİ — Beni bekleyin, ben de toplantınıza katılmak istiyorum!..

SÖZLÜK — Elbet bekleriz, Bay Biyografi...

BİYOGRAFİ — Ben büyük adamların hayatı ile doluyum. Çocuklar beni severek okurlar.

SÖZLÜK — Pekâlâ, oturunuz.

BİYOGRAFİ — Baştan başlayabiliriz. *(Çevresine bakar)* Bay Şaka nerede?..

(Şaka, kitaplığın sıraları üzerinde dolaşır, bu sırada elinde bir cetvelle aşağıya iner.)

ŞAKA — Buradayım! Size bunu getiriyorum! *(Cetveli Sözlük'e verir.)*

SÖZLÜK — Bunu ne yapacağız?

ŞAKA — Toplantıyı idare edenlere cetvel gereklidir. *(Öbürleri gülerler. Sözlük yüzünü ekşitir.)*

SÖZLÜK — Oh... Sen ve senin şakaların... Bununla beraber, teşekkür ederim. (*Elindeki cetvelle masaya vurur.*) Toplantıyı açıyorum, toplantı açılıyor!.. (*Şaka yerine oturur, herkes susar.*) Bayan Şiir çok hırpalandığınızı söylüyorsunuz, şimdi size ne yapabiliriz?

ŞİİR — (*Yerinden kalkarak*) Baş kaldırmak zorundayız. Başka ne söyleyebilirim.

TARİH — Pekâlâ, fakat bana kalırsa bir iş yapmak için, eleştiriden çok, düzeltme yoluna gitmek yararlıdır.

HİKÂYE — (*Ayağa kalkarak*) Bağışlayın, bu işin düzelmesine gidelim. Eğer biz, çocuklara bir şeyler öğretir, onlara kendimizi sevdirdirsek, hepimizi beğenecekler ve hırpalamayacaklardır.

DİLBİLGİSİ — Çok doğru...

ARİTMETİK — Ben de öyle yapmakla doğru bir iş göreceğimizi sanıyorum. Dikbaşlılıktan bir şey çıkmaz, bir şirket kuralım, çocuklar bizi oradan alsınlar.

BİYOĞRAFİ — Boykot yapıp, çocukların okumasına engel olmak iyi bir şey değil. Bizi unutturur.

ŞİİR — Onlara; bize dikkat etmelerini öğretilim. Sonra kendileri okuyunca arkadaşlarına versinler.

SÖZLÜK — Anlaştık, toplandığımız pek iyi oldu, değil mi? Sen bir şey söylemeyecek misin, Bay Şaka? (*Şaka'nın bulunduğu yana bakarak*) Yine ortadan kaybolmuş.

(*Şaka kitaplık masasının çevresinde dolaşır. İsmi duyan zaman, o yana bakar.*)

ŞAKA — (*Elinde takvim, koşarak gelir.*) Susunuz, ben çok önemli bir fikir buldum. Siz, bu haftanın ne olduğunu biliyor musunuz?

SÖZLÜK — Hayır, hiç düşünmedik bile...

ŞAKA — Evet, Kitap Haftası! Kitaplık memuru, kırmızı kalemle takvime işaret koymuş. Haydi arkadaşlar, çocukları bilgilendirmek, eğlendirmek, mutlu kılmak için çalışalım. (*Hepsi birden ayağa kalkarlar.*)

ŞİİR — Evet, evet!..

HEPSİ — Kitap okuyalım, kitap okuyalım!..

SÖZLÜK — (*Çok duygulu*) Çocuklar, kitap okuyunuz, ne kadar neşeleneceksiniz; bilmediğiniz sözcükleri de bende bulacaksınız.

ŞAKA — (*Küçük adımlara dolaşarak*) Oh, çocuklar, ne kadar güzel kararlar karşısındayız. Beni okuyunuz; hem eğlenecek, hem de neşeli fikirler alacaksınız.

ŞİİR — (*Şaka'ya doğru yürüyerek*) Onlara ben de bir şeyler söylemek isterim. Çocuklar, bizi yıprandırmayınız, ben de neşeli mısralar okur, mutlu olursunuz.

HEPSİ — Yaşa, Bayan Şiir, yaşa!.. (*Tarih'e, Şiir'e doğru adım atarlar.*)

TARİH — Ben tarih kitabıyım, yüzyıllarla doluyum. Beni raflarda tozlanmaya bırakmayınız. Sizin önünüze, geçmişî se-receğim. Bu hayat dolu hikâyelerle mutlu olacaksınız.

SÖZLÜK — Bayan Dilbilgisi, siz çocuklara bir şeyler söylemeyecek misiniz?

DİLBİLGİSİ — (*Yürüyerek*) Ben de çok ilgi uyandıran bir kitabım, sizlerin doğru yazmanıza, doğru konuşmanıza yardım ederim. Fiiller, özneler, sıfatlarla doluyum.

HEPSİ — Yaşa, yaşa Bayan Dilbilgisi!.. Siz ne söyleyeceksiniz Bay Aritmetik?

ARİTMETİK — Çocuklar, beni seviniz. Rakamlar çabuk öğrenilir.

BİYOGRAFİ — (*Onlara doğru yürüyerek*) Bütün büyük adamların yaşantısını ben yazarım.

ŞİİR — Ne güzel, ne güzel, Bay Biyografi!..

HİKÂYE — (*Yürüyerek*) Artık benim sayfalarımı yırtmayacaksınız, evlerinizde tutuklu olarak bulundurmayacaksınız. Pek çok çocuk beni okuyacak, neşelenecektir.

(*Sahnenin çevresinde el ele tutuşarak yarım daire yaparlar, yalnız Şaka yoktur, o masanın çevresinde dolaşır.*)

HEPSİ — *(Seyircilere bakarak)* Biz hepimiz arkadaşız, birbirimize yardım edeceğiz.

(Şaka, halkayı yararak ortalarına girer, heyecanlıdır. Elinde kitap afişleri vardır.)

ŞAKA — Bakın, bakın. Buradaki masada neler buldum. Bunları Kitap Haftası için hazırlamış. *(Her oyuncuya bir afiş verir, sekiz afişte şöyle yazılmıştır:)* 1 — Kitaplarda neşe bulursunuz. 2 — Kitaplar, bilgi verir. 3 — Kitaplar eğlendirir. 4 — Kitaplarda güzellik vardır. 5 — Kitaplarınızı iyi okuyunuz. 6 — Kitaplar arkadaşınızdır. 7 — Kitaplar size yardımcıdır. 8 — Kitaplarınızı eskitmeyiniz.

(Bu afişleri, seyircilerin okuyabileceği bir biçimde tutarlar.)

HEPSİ — *(Afişleri tutarak, hafif gülerler)* Kitaplar sizlere neşe veren arkadaşlarınızdır. Biz bütün yıl çalışır, sizlere bilgi, neşe mutluluk getiririz.

(Perde)

Radyo Çocuk Piyeslerinden

Dünya Dönmekten Usandığı Zaman

Oyun, 1 Bölüm

KİŞİLER

- ÇOBAN KIZI Üzerinde herhangi bir çoban kızı giysisi vardır. 12 yaşlarında kadardır.
- GÜNEŞ Parlak sarı bir giysi giymiştir. Başında Güneş biçiminde bir taç vardır.
- DÜNYA Ketenden bir giysisi vardır. Ön yönüne Avrupa, Asya ve Afrika; arka yönüne de Amerika'nın resmi çizilidir. Başında hasır ve eski bir şapka vardır. Şapka buğday başağı ve asma yaprakları ile süslüdür.
- AY Beyazlar giymiştir. Yüzü çok fazla beyaz ve ablaktır. Başında gümüş bir ilkey vardır.
- GEZEGENLER Fantezi ve imgesel giysiler giymişlerdir ve ellerinde uzun asalar, asaların ucunda da parlak sarı kartondan yapılmış yıldızlar bulunmaktadır.
- GALİLE Eski bir astronomi bilgini kılığındadır. Başında uzun bir külâh, üzerinde yıldızlar işlenmiş uzun siyah bir giysi.

DEKOR : *Sahne çok basit bir şekilde hazırlanmıştır. Yere yeşil bir örtü kaplanacak; bir yanda küçük bir sıra ve dipte iki küçük yeşil ağaç fonu, ya da yapma ağaçlar bulunacak...*

SAHNE I

ÇOBAN KIZI (sonra) — DÜNYA

(Çoban Kızı, sıranın üzerinde oturur ve şarkı söyleyerek örgü örer. Sonra şarkıyı keserek, söylenmeye başlar.)

ÇOBAN KIZI — Karagöz!.. Kıvırcık!.. Bu çifte serseriler de nereye gittiler acaba?.. Bereket versin ki sürüm pek usludur. *(Birden doğrulur)* Ayy ne oluyor? Bu sarsıntı nedir?..

(Tam bu sırada Dünya, durmadan dönerek sahneye girer. Hareketlerinde bir yorgunluk vardır. Dönmesini yavaş yavaş hafifleterek çimenlerin üzerine yıkılır. Çoban Kızı, gülmeye başlar.)

ÇOBAN KIZI — Pek yorgun görünüyorsunuz, küçük bayan!.. Bu kadar hızla dönmeniz hiç doğru değil!..

DÜNYA — Küçük Bayan mı dediniz? Fakat ben çok yaşlıyım.

ÇOBAN KIZI — Hiç göstermiyorsunuz. Kaç yaşında varsınız?

DÜNYA — Yaşım milyonları geçiyor.

ÇOBAN KIZI — (*Kendi kendine*) Acaba bu bayan deli mi? (*Dünya'ya dönerek*) Bu geçkin yaşınızda bile vals yapıyor sunuz.

DÜNYA — Ben vals yapmıyorum, sadece dönüyorum.

ÇOBAN KIZI — Yaa!.. Öyleyse, pek güzel!.. (*Kendi kendine*) Basit fikirli insanların damarına basmamalı derler... (*Yüksek sesle*) Böyle her zaman vals yapar.. affedersiniz, döner misiniz?

DÜNYA — Ben, doğduğum günden beri bir dakika durmadım.

ÇOBAN KIZI — O halde yorulmakta haklısınız. Ben, sizin demin yaptığınız şekilde, topaç gibi dönemem... Hemen başım döner.

DÜNYA — Hayır... Ben hiç rahatsız olmam. Fakat artık dönmemeye karar verdim. İşte isyan ediyorum... Daha uzun zamanlar, tıpkı lambanın çevresinde dönen pervaneler gibi, bu sarı toparlağın çevresinde dönmeyeceğim.

ÇOBAN KIZI — Hangi sarı toparlaktan söz ediyorsunuz?

DÜNYA — Hangisinden olacak, Güneş'ten!.. Ben Dünya'yım ve Güneş'in çevresinde dönmeye tutsağım... Görüyorum ki, sizin bunlardan haberiniz yok! Öyle ise okulda ne öğrendiniz?

ÇOBAN KIZI — Evet, Dünya'nın döndüğünü biliyorum. Şaban, Dünya'nın özellikle cuma geceleri daha hızla döndüğünü söylüyor.

DÜNYA — Şaban kim?..

ÇOBAN KIZI — Ülker teyzemin kocası. Kimi zaman pek çok içer de...

DÜNYA — Yok, bana sarhoşlardan sözetme... Ben yalnız su içerim.

ÇOBAN KIZI — Hem de pek çok içiyorsunuz.

DÜNYA — Bu, benim düzenli bir şekilde dönmeme engel

olmuyor ya!.. (*Ayağı ile yere vurarak*) Artık yetişir!.. Ne olursa olsun!.. Kıyamet kopsa, yine dönmeyeceğim!..

SAHNE II

ÖNCEKİLER — GÜNEŞ

GÜNEŞ — (*Sahneye girer*) Ooo!.. Çok âlâ!.. Eğer siz çevremde dönmekten vazgeçerseniz, ben sizin her iki yanınızı nasıl ısıtabilirim?

ÇOBAN KIZI — Bu pırıl pırıl yanan insan kim?

GÜNEŞ — Güzel çocuk, ben Güneş'im... Beni tanımadın mı?

ÇOBAN KIZI — Doğrusu, Bay Güneş, siz bazen o kadar az görünüyorsunuz ki, tanımamakta haklıyım.

DÜNYA — (*Güneş'e*) Buraya niçin geldiniz? Beni yine dönmeye razı etmek için mi?

GÜNEŞ — Özellikle fena dönmekten vazgeçmen için, azizim...

DÜNYA — Dönmekten büsbütün vazgeçmek daha basit değil mi? Eskiden beri okulda çocuklara benim, Güneş denilen sarı yuvarlağın çevresinde durmadan dönen başka bir yuvarlak olduğumu öğretiyorlar. Fakat şunu da eklemeleri gerekti: Boynundan bağlı bir köpek gibi... Artık bu duruma bir son vermek zamanı gelmiştir. Sanırım ki, yalnız başıma gezecek kadar büyüdüm.

GÜNEŞ — Zavallı Dünya!.. Nerelelere gitmek istiyorsunuz? Yalnız başınıza dolaşmaya alışık değilsiniz. Başka bir gezegene çarpmaktan korkmuyor musunuz? Düşününüz, o zaman ne büyük bir altüstlük olur.

ÇOBAN KIZI — Bayan Dünya!.. Ben sizin yerinizde ol-

sam, Bay Güneş'in haklı sözlerini dinlerim. Eğer siz duracak olursanız, bütün yaşantımız altüst olur. Bakınız, demin nasıl sarsıldım.

DÜNYA — (*İnatla*) Artık benim küçük bir kız gibi görülmemi istemiyorum. Ben artık büyüdüm!..

ÇOBAN KIZI — Bu bakımdan yerden göğe kadar hakkınız var...

GÜNEŞ — Yaşça belki büyüdünüz... Fakat akıl ve fikir bakımından değil!.. Hem size durup dururken ne oldu böyle? Çevrenizde güzel güzel dönüyordunuz. Her şey gayet düzenli bir şekilde işliyordu: Bay Merkür yanibaşımdaydı. Sonra Bayan Venüs geliyordu, sonra siz... Daha sonra sırasıyla Mars, Jüpiter, Satürn... Ve en uzakta Uranüs ile Neptün... Ne güzel bir aile kurmuştuk. Değil mi?

DÜNYA — (*Hüzünlü bir şekilde*) Benim sırada üçüncü gelmemi pek tabii buluyorsunuz. Bunun nedenini söyler misiniz?

GÜNEŞ — Ooo!.. Fakat...

DÜNYA — (*Sözünü keserek*) Kendinizi haklı çıkaracak bir yol aramayınız. Bulamayacaksınız. Gözle görülemeyecek kadar küçük olan mini mini Bay Merkür... Sonra Bayan Venüs... Ah, hele o, beni büsbütün sinirlendiriyor. Kendisine Çobanyıldızı deniyor.

ÇOBAN KIZI — Ah, evet, akşamları onun gökyüzünde her şeyden önce parladığını görmek ne hoştur!..

DÜNYA — Şöyleymiş, böyle olmuş, daha bilmem neler... Rica ederim, artık bu gevezeliğe son verelim, biraz ciddi konuşalım: Sizi ben besliyorum, değil mi? Buna karşılık sizler bana karşı nasıl davranıyorsunuz? Üstümde yürüyorsunuz, beni çiğniyorsunuz, kuzularınız otlarımı yiyorlar, en önemsiz bir şey için beni kazıyorsunuz, altımı üstüme getiriyorsunuz, beni didik didik ediyorsunuz. Doğrusu artık katlanamıyorum. Bu nankörlüğünüze bir son vermek zamanı gelmiştir sanırım.

ÇOBAN KIZI — Eğer, sizi kazmaz ve sürmezsek, ekmek bulabilir miyiz?

DÜNYA — Çörek yersiniz.

GÜNEŞ — Ooo! Azizim, rica ederim, anlamsız sözler söylemeyiniz... Haydi aklınızı başınıza alınız, her zamanki dönüşünüze başlayınız. Hem bakalım, bu işe Ay ne diyecek?..

SAHNE III

ÖNCEKİLER — AY

AY — (*Durgun bir şekilde*) Benden sözeden kim?

ÇOBAN KIZI — Bu zavallı bayancığın rengi ne kadar soluk!..

DÜNYA — (*Sabırsızlıkla*) İşte siz de geldiniz. Siz de bana, başım dönünceye, midem bulanıncaya kadar dönmemi salık vereceksiniz her halde?

AY — Ben, sizin çevrenizde dönmüyor muyum?

DÜNYA — Hem artık sizin şu sararmış yüzünüzü, yorğun hallerinizi, kendinize pek güzel görünen bu dalgın davranışınızı görmekten usandım!..

AY — Doğrusu, pek katı yüreklisiniz, Bayan Dünya... Bununla birlikte benim gökyüzünde çok güzel görüldüğümü söylüyorlar.

DÜNYA — Evet, evet... Ayışığı, biliyorum, sizi yuvarlak beyaz bir peynire, kalaylı bir tepsiye, daha bilmem nelere benzetiyorlar. Eğer bu övgüler sizi memnun ediyorsa, doğrusu hiç de güçbeğenir değilsiniz. Hem mademki sıkılmıyorsunuz, yaşantınızdan memnunsunuz, dönmenizi sürdürebilirsiniz... Ben, kendi payıma, dönmekten bıktım, usandım, artık dönmeyeceğim!..

SAHNE IV

ÖNCEKİLER — MERKÜR — VENÜS — MARS
— JÜPİTER — SATÜRN — URANÜS —
NEPTÜN

(*Hepsi birden itişerek içeriye girerler.*)

ÇOBAN KIZI — Ne oluyoruz? Baskına mı uğradık?

GEZEĞENLER — (*Hep bir ağızdan*) Biz gezegenleriz, burada neler olduğunu öğrenmeye geldik. Güneş grev yaptı, Dünya yerinde değil, ihtilâl mi var? Eğer böyle sürecektir olursa, biz de isyan edeceğiz.

DÜNYA — (*Kulaklarını tıkayarak*) Yoo!.. Yoo!.. Rica ederim, hep birden söylemeyiniz. Kim söz istiyor?

GEZEĞENLER — (*Hep birden*) Ben!.. Ben!.. Ben!..

DÜNYA — (*Güneş'e dönerek*) Bay Güneş, siz gökyüzünün bekçisisiniz, lütfen şunları uyarır mısınız? Bu telâşlı yaratıkları biraz düzene sokmanızı rica ederim.

GÜNEŞ — (*Gezegene*) Herkes önemine göre sıraya girsin!.. Siz buraya!.. (*Kolkola girmiş olan ve kalın sesle cevap veren Uranüs ile Neptün'ü gösterir.*)

URANÜS — Ben gezegen Uranüs'üm.

NEPTÜN — Bana da Bayan Neptün derler.

URANÜS — Biz oldukça büyük bayanlarız.

NEPTÜN — Fakat pek yükseklerde oturduğumuz için kimse bizimle ilgilenmiyor.

DÜNYA — Öyle ise sizler benimle ne diye uğraşıyorsunuz? Benim dönmememden size ne zarar var?

URANÜS — Çünkü yolu kapayacaksınız.

NEPTÜN — Kimse yoluna devam edemeyecek.

DÜNYA — Bay Güneş, öbürlerine de sorar mısınız,

GÜNEŞ — Peki... (*Venüs'ü göstererek*) Siz bakalım ne diyorsunuz bu konuda?

VENÜS — (*Yapmacık bir eda ile*) Şu iki şişman bayana benden önce sorduğunuzdan ötürü üzıldüm doğrusu. Sıra benimdi.

DÜNYA — Niçin?

VENÜS — Çünkü ben, Venüs'üm, Çobanyıldızı'yım!..

Dünya — Şuna da bak!..

VENÜS — Ben yine düşüncemi söyleyeceğim... Doğrusu Dünya gibi yaşlı başlı bir sayın bayanın bu biçimde tuhaf davranışlarda bulunması ve Güneş...

GÜNEŞ — (*Venüs'ün başladığı sözcüğü tamamlayarak*) Topluluğumuzu.

VENÜS — Evet, Güneş topluluğumuzu altüst etmeye kalkışması doğru mu? Acaba bu yaşlı gezegen ne yapmayı düşünüyor?

DÜNYA — Yaşlı gezegen mi? Sanırsam siz de benim kadar yaşlısınız.

GÜNEŞ — Çok rica ederim, kavga etmeyiniz! Şimdiye kadar hepimiz aynı fikirdeydik, rahatça yaşadık... Yine bu yaşıntıyı sürdürelim. Sizler söz söylemekte pek sabırsızlanıyorsunuz, bakalım bize neler öğreteceksiniz.

MARS — (*Elleriyle birçok işaretler yaparak*) Ben Mars'ım. Savaş Tanrısıyım!.. Eğer Bayan Dünya dönmek istemezse, ona haddini bildirmek güç değildir benim için!

DÜNYA — Bak şuna hele!.. Ne küstahlık bu!.. Eğer siz dönmek istegindeyseniz ben size engel oluyor muyum?

MARS — Bilmiyor musunuz, yalnız başına dönülmez. Haydi sırana gir, hem de çabuk ol!..

DÜNYA — (*Omuzlarını silkerek*) Bay Güneş, biraz daha çabuk olamaz mıyız, daha söz söyleyecekler var.

GÜNEŞ — (*Merkür'ü göstererek*) Siz!..

MERKÜR — Benim adım Merkür'dür. Ailenin en küçüğü benim, Bay Güneş'in en yakınında oturuyorum. Bulunduğum yer pek sıcaktır, fakat emirlere uyuyor ve söz dinliyorum.. (*Selâmlar ve sırasına çekilir.*)

GÜNEŞ — Devam ediyoruz.

JÜPİTER — (*Gururla*) Ben Jüpiter'im ve sanırsam hepiniz, az çok bana uymak zorundasınız!

ÇOBAN KIZI — Aman, bu ne bencillik!

GÜNEŞ — Evet, biliyorum, adınız pek ünlüdür.

DÜNYA — (*Güneş'in sözünü keserek*) Bak şuna, ne küstah yaratık, hiç de sıkılmıyor.

JÜPİTER — Affedersiniz efendim, Bayan Dünya, sözünüzü size iade ediyorum.

GÜNEŞ — İşte yine iddiaya başladılar... (*Kollarını havaya kaldırarak*) Bütün bu yaratıkları yola getirmek ne zor bir iş!.. Hem biliyor musunuz, artık ben de dinlenmek istiyorum. Durmaksızın çalışmaktan yoruldum.

DÜNYA DA BERABER OLDUĞU HALDE HEPSİ BİRDEN — Aman, böyle bir şey yapmayınız, sevgili Bay Güneş, sakın!.. Bizi soğuktan öldürmeyiniz, karanlıklarda bırakmayınız. Düşününüz bir kez, o zaman halimiz nice olur?.. Biz sizi pek çok seviyoruz.

GÜNEŞ — Evet, evet... Beni seviyorsunuz, çünkü bana ihtiyacınız var... Neyse, ben sizin gibi inatçı değilim.

HEPSİ BİRDEN — Evet, biliyoruz.

GÜNEŞ — Yine sizi ısıtmayı ve aydınlatmayı sürdüreceğim.

ÇOBAN KIZI. — Fakat pek erkenden değil...

GÜNEŞ — Yalnız, Dünya'nın da akıllı bir yaratık gibi yerine gitmesini ve dönmesine başlamasını istiyorum.

DÜNYA — Artık beni deli edeceksiniz!..

SAHNE V

ÖNCEKİLER — SATÜRN

(*Satürn, koltuklarının altından geniş bir daire ile içeriye girer.*)

SATÜRN — Az daha uydumu kaybediyordum.

ÇOBAN KIZI — İşte söz söyleyecek birisi daha geldi...

GÜNEŞ — (*Satürn'e*) Biraz geç kaldınız.

SATÜRN — Çünkü çok uzaktan geliyorum, sonra çevremde bu daire ile yürümek pek zor oluyor.

DÜNYA — Siz, kuşkusuz Satürn'sünüz?..

SATÜRN — Ta kendisi, Bayan Dünya... Buraya gelmek için, bilseniz o kadar acele ettim ki, bu yüzden uydumu bile kaybediyordum. Büyükayı'ya takıldı kaldı, oradan kurtarıncaya kadar neler çektim!..

DÜNYA — Hiç kuşkusuz, siz de benim dönmemden yanasınız her halde?

SATÜRN — Pek tabii değil mi? Hem siz artık böyle çocukluklar yapacak kadar genç değilsiniz.

DÜNYA — Öyle amma, siz de hâlâ çember oynuyorsunuz.

SATÜRN — Biz yaştaki yaratıklar, eski âdetlerini bırakamazlar.

DÜNYA — Anlaşıldı, hepiniz benim isteğime karşısınız. Siz çoğunluğu sağladığınız için boyun eğmek zorunda olacağım galiba.

SAHNE VI

ÖNCEKİLER — GALİLE

GALİLE — Garip şey... Demek dönmemeyi de düşünüyordunuz?

ÇOBAN KIZI — Aman ne tuhaf kılığı var.

GALİLE — 1633 yılının kılığı, güzel çocuğum.

DÜNYA — 1633 yılı mı? Ben o zaman oldukça yaşlıyım ama, size rastladığımı hatırlamıyorum.

GALİLE — Sizin yüzünüzden beni az daha yakıyorlardı.

DÜNYA — Zannederseniz siz Bay Galile'siniz?

GALİLE — Sizin durmadan döndüğünüzü bütün evrene ispat için birçok tehlikeler gözüme aldırmaştım. Şimdi ise, durduğunuzu görmek benim için pek tatsız bir şaka olacak.

DÜNYA — Hepiniz beni üzüyorsunuz.

GALİLE — Hem bana karşı bir minnet borcunuz var. Çünkü, sizin için ateşte cayır cayır yanmak téhlikesiyle karşı karşıya kalmıştım. Yakmadılar ama, ateşin sıcaklığını âdeta vücudumda duydum.

DÜNYA — İyi ama, ben de artık çok yoruldum.

GEZEĞENLER — Ya biz?.. Biz de zevkimiz için mi dönüyoruz?

GALİLE — Haydi aziz dostum, artık dönmenize başlayınız.

GÜNEŞ — Hem bu duruşunuzun, 'astronomi bilginlerini büyük bir telâşa düşüreceğini bilmiyor musunuz?

SAHNE VII

ÖNCEKİLER — ÖĞRENCİ

(Siyah önlüklü bir öğrenci, elinde açık bir coğrafya kitabı, dersini okuyarak geçer.)

ÖĞRENCİ — *(Okur)* Dünya kendi çevresinde yirmi dört saatte, Güneş'in çevresinde üç yüz altmış beş günde bir döner... «Sene-i kebis» üç yüz altmış altı gündür. Gezegenler de, Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter, Satürn, sonra Uranüs ve Neptün... *(Öğrenci dersini okuyarak çıkar.)*

SAHNE VIII

ÖNCEKİLER

GALİLE — Gördünüz mü? Bu kadar güçle yerleşmiş bir esası değiştirmek cesaretini kendinizde buluyor musunuz?

GÜNEŞ — Hem ne kadar eski bir düzen...

DÜNYA — Benim yaşlılığımı yüzüme vurmak mı istiyorsunuz?

GÜNEŞ — Ayy, halinizden yakınıyor musunuz? Siz her ilkbaharda gençleşmiyor musunuz?

DÜNYA — Anlıyorum... Yaşantımı överek beni kandırmak istiyorsunuz.

GALİLE — Hatırım için, bir defa dönmeye çalışınız.

DÜNYA — Ah Bay Galile, ancak sizin için, hakkımda gösterdiğiniz fedakârlıklara bir teşekkür olmak üzere dönmeye çabalayacağım.

(Dünya yavaş yavaş dönmeye başlar ve gittikçe hızla dönerek sahneden çıkar. Galile de, «Dönüyor! Dönüyor!» diye bağırarak onun peşi sıra gider. Gezegenler de dönerek, birer birer dışarıya çıkarlar.)

GÜNEŞ — Ben de artık acele etmeliyim... Çünkü, zamanında yerimde bulunmazsam gezegenler iyi yerleri kapmak için birbirleriyle kavgaya başlarlar. *(Koşarak o da sahneden çıkar.)*

SAHNE IX

ÇOBAN KIZI (yalnız)

ÇOBAN KIZI — Aman, ne tuhaf işler!.. Eyvah, kuzularımı da unuttum.

(Ve koşarak karşı yönden, sahneden çıkar.)

(Perde)

Mektep piyeslerinden

Fransızcadan Uyarlayan:

HALİT FAHRİ OZANSOY

Nesrin'in Elbiseleri

Oyun, 1 Bölüm

KİŞİLER

NESRİN	Çok zengin bir ailenin kızı (14 yaşında)
EMEL	Nesrin'in dadısının kızı (12 yaşında)
BELKIS	Nesrin'in arkadaşı (13 yaşında)
ODUNCU HASAN BABA	İyi kalbli, yaşlı, yoksul bir oduncu
EMİNE	Oduncu'nun kızı (13 yaşında)
MAHMUT	Oduncu'nun oğlu (9 yaşında)

*Dekorlar, icabında işaret edilenden daha
sade olabilir (*)*

(*) Sahneye konması kolaylaşsın diye yapıt, 3 tablo, bir perdede toplanmış, sahnelenme zorluğu giderilmiştir.

(Perde açıldığı zaman bir yazlığın çok şık döşenmiş bir odası görünür. Nesrin, canı sıkıntılı, uyuşuk bir hareketle sedirde uzanmış ve sırtını zarif ipek yastıklara dayamıştır.)

SAHNE I

NESRİN — EMEL

NESRİN — *(Esnerken elini ağzına götürerek)* Of! Bu tatile de öyle içim sıkılıyor ki... Günler geçmek bilmiyor! Hele iki gündür hava da kapalı. Bir yağmur, bir yağmur! Doğrusu nasıl vakit geçireceğimi bilemiyorum.

EMEL — İsterseniz size bir masal söyleyeyim. Annem de zaten beni bunun için yanınıza yollamıştı. Canınızın sıkılacağını düşündü de.

NESRİN — Aman, o dadımın masallarından da bıktım!.. Şimdi sen de bana ondan duyduklarını satacaksın. İyisi mi, eğlenmek için başka bir şey bulmalı!..

EMEL — *(Nesrin'in elini tutarak)* Başka bir şey mi? Nasıl?

NESRİN — Ne bileyim? Örneğin, o masallardaki peri kızlarının değneği gibi bir şey... Kımıldatınca insanın gözlerine olağanüstü şeyler görünmeli!

EMEL — Bana kalırsa insanın tılsımı kendisindedir. Düşlerinde bütün şeyleri yaratabilir. Hem siz zengin, çok zengin bir babanın kızısiniz... Ne isterseniz alır size.

NESRİN — Aman.. ben artık oyuncaklardan, bebeklerden bıktım. Az çok bir şeyler de okuyorum. Fakat gene de eğlenemiyorum.

EMEL — Aaa.. öyle demeyin. Hani geçen gün beraber okuduğumuz gezi romanı fena mıydı? İnsan hem bir şeyler öğreniyor, hem hoşça vakit geçiriyor. Doğrusu, meraklı kitap!..

NESRİN — Hakkın var ama, eğlenemiyorum işte... Ne o? Niçin dudağını büktün?

EMEL — Hiç...

NESRİN — Yok, yok.. söyle. Bir şey söyleyecektin?.. Söyle anlayalım fikrini?..

EMEL — Hayır. Sonra bana darılırsınız, küçük bayan! Ne de olsa, ben bir dadı kızyım.

NESRİN — (Sabırsızlıkla) Eeey, haydi.. sana söyle diyorum. Çabuk!..

EMEL — (İçtenlikle) Peki!.. Mademki ille istiyorsunuz, o halde söyleyeyim, küçük bayancığım! Hani doğrusunu isterseniz, ben sizin bu hallerinize şaşıyorum. Nedeni de sizi fazla şımartmaları. Öyle ya, ananız, babanız her istediğinizi yapıyorlar, bir dediğinizi iki etmiyorlar. Onun için siz de artık hiç bir şeyden tat almıyorsunuz. İçinizde bir boşluk var, sizi bunaltan bir boşluk.

(Emel bir yandan bunları söylerken, bir yandan da, sanki sözlerinden ötürü özür diliyormuş gibi Nesrin'in ellerini öpüp okşar.)

NESRİN — (Elini çekmediği halde, birdenbire kızarak) Nasıl?.. Ne cesaretle bu sözü bana söylüyorsun?

ÖNCEKİLER (Sonra) — BELKIS

(Belkis içeriye girerek, Emel'in, Nesrin'in elini öptüğünü ve Nesrin'in kızgın bir hal takındığını görmüştür.)

BELKIS — Ne o, Nesrin'ciğim?.. Seni kızmış görüyorum?..

(Bu şekilde konuşarak, yandan Emel'e kızgın bir bakışla bakar. Sonra Nesrin'in yanına oturur.)

NESRİN — Ooh! İyi ki geldin, Belkis'ciğim! (Emel'i göstererek) Bu Emel kız beni sinirlendirdi. Sözde ben çok şımarmışım!

BELKIS — (Yalancı bir isyanla yerinden sıçrayarak) Şımarık mı? Ne münasebet! (Emel'e dönerek) Teessüf ederim Emel, böyle bir şey düşündüğüne... Hem ne cesaretle bu sözü küçük bayanına söyleyebiliyorsun? Benim halamın kızı, senin ağzının kaşığı mı?

EMEL — (Hiç heyecana kapılmaksızın) Affedersiniz efendim, benim kusurum yok. Ben sadece küçük bayanımın buyruğunu yerine getirdim. Bana düşündüğünü gizleme, açık söyle, dedi, ben de söyledim.

BELKIS — (Üzgün gibi bir tavırla) Güzel mazeret doğrusu! (Nesrin'e) Hani aklım ermiyor kardeşim, bu kızın sözüne nasıl olup da katlanabiliyorsun? Oysaki...

NESRİN — (Sözünü keserek) Yetişir Belkis! İtirazların canımı sıkıyor. Hem sonra bu sözde bir aşağılama var mı, yok mu, bu yargıya varmak yalnız bana düşer.

EMEL — (Ellerini birleştirerek, heyecanla) Ah, küçük bayancığım!.. O nasıl söz?.. Hiç sizi aşağılamak haddim mi?.. Ölüyorum de böyle bir şeyi aklımdan geçiremem. Bunu siz de pekâlâ bilirsiniz.

BELKIS — (Bu içtenlikli sözü işitmemezlikten gelerek) Nesrin'ciğim, müsaade et de asıl sana yaptığımı anlatayım.

Bilirsin ki ısmarladığın giysiler meselesi... Hani annen de bana söylediği...

NESRİN — Aaa.. sahi, kardeşim... Kumaşları bulabildin mi?

BELKIS — Şüphesiz... Hem senin istediğin gibi. Zaman renginde kumaşlar.

EMEL — (Şaşarak) Zaman renginde mi?

NESRİN — (Gözleri hulyalı) Tabii, ne sandın? Tıpkı peri masallarındaki gibi.

BELKIS — Evet... Çok doğru söyledin. Kim bilir sana ne kadar da yakışacak!.. Hele biraz bekle görürsün.

(Bir süre çıkar, sonra elinde ipekli ve parlak kumaşlarla girer.)

BELKIS — Bak işte önce şuna... Bu kumaşlarla güzel günlerin elbisesi dikilecek. Bu renge güneş gözü diyorlar. Görüyorsun ya, içerisine sedefli gök renkleri de karışık... San ki bu kumaşı, bir bahar göğünün ucundan kesmişler! Ne hafif, âdeta buhar gibi. Bu örülmüş ipeklerin arasından bütün renkler, maviler, tırşeler, güller, pembeler, eflâtunlar, hepsi geçiyor! Ah benim güzel Nesrin'ciğim, emin ol ki bunu giydiğin zaman, herkesin gözüne bir nisan sabahı kadar zarif ve renkli görüneceksin!

NESRİN — (Hulyalı) Sahi, hiç fena değil... Bakalım öbür kumaş nasıl?

BELKIS — (Öbür kumaşı çıkararak) Bu kumaş da, güneş dolu parlak bir yaz zamanını belirtiyor. Bilmem dikkat ettin mi? Demin gösterdiğim kumaşta fecir renkleri vardı, bunda ise ateşli öğle zamanının altın ışıkları kaynıyor. Hele şu simlerin parlaklığına bak! Âdeta göz alıyorlar! Hani bilmem, bundan daha olağanüstü elbise düşünelemez sanırım!

(Nesrin kalkar ve acele bir jestle göz kamaştıran kumaşa sarılır. Sonra, öbür kumaşı da Belkis'in omuzuna atarak onun

elinden tutar ve böylece, ikisi beraber, gayet zarif hareketlerle, kumaşları hışıldatıp parlatarak oynamaya başlarlar.)

NESRİN — (Sonunda, durarak) Ay.. başım döndü! (Sevinçli küçük bir kız gibi güler.) Haydi seni göreyim Belkıs, bu yazlığın ünlü ve iyi terzisi kimse onu öğren, birkaç da usta dikişçi kız bulsun, hemen ölçümü alıp roplarımı dikmeye başlasınlar. Zaman renginde roplarımı... Ah, bilsen, şimdi bir an önce bunları giymeyi o kadar istiyorum ki.

EMEL — (Bir süreden beri bir köşeye çekilmiş, sessiz dururken, bu defa tekrar ilerleyerek) Küçük bayancığım, ne olur bana ihtiyacınız yoksa bir saat kadar izin verin de gideyim, olmaz mı?

NESRİN — (Memnun olmamış bir durumda dönerek) Ne o? Bir işin mi var?

EMEL — Evet küçük bayancığım, bir hastayı görmeye gideceğim de.

BELKIS — (Alaycı) Hani doğrusu ya, güzel bahane!

NESRİN — (Kararında duraksar) Nerde bu hasta? Uzakta mı?

EMEL — Eeeh, bir saat kadar ötede. Hani kasabaya yakın bir orman yok mu, işte o ormanın ortasında bir kulübede oturuyor.

(Belkıs kumaşları incelediğinden, yanındaki bu konuşmaya sonunda pek kulak vermez.)

NESRİN — Kim bu?

EMEL — Küçük bir kızcağız. Adı Emine. Babası yoksul bir oduncu. Anası yok zavallının, ölmüş!

NESRİN — Ha, sahi.. Şimdi hatırladım... Şu iki kardeşler!.. Bana her zaman onlardan sözeder dururdun. Kaç kez para da istedindi.

EMEL — Evet... Hep o zavallılara yardım için... Eksik

olmayın, siz de annenizden, babanızdan her zaman para alır, bana verirdiniz. Ben de o iki kardeşe götürürdüm.

NESRİN — Emine büyüğüydü değil mi? Küçüğü de bir oğlan. Fakat ismi neydi onun? Sen söylemiştin ama, dur bakayım hatırlayacak mıyım?.. Hah, buldum: Mahmut.

EMEL — Ah benim küçük bayancığım, maşallah hiç bir şeyi unutmuyorsunuz. Evet, dediğiniz gibi. Sözün kısası, bu iki küçük kardeş beni çok ilgilendiriyor. Hele birisi hastalandı mı, muhakkak sık sık yoklamaya giderim. Görseniz, beni görünce öyle seviniyorlar ki...

BELKIS — Ne budalalık! Boş yere vakit kaybetmek!

NESRİN — *(Düşünceli)* Oysa ben de anlamıyorum, böyle ziyaretlerden insan ne tat alır? Her ne ise, git bakalım, izin veriyorum.

(Emel çıkar. İki kız arkasından bakarlar, fakat birdenbire Nesrin, aklına bir şey gelmiş gibi; yerinden kalkar.)

BELKIS — Hayrola?

NESRİN — Aklıma bir şey geldi.

BELKIS — Anlamadım?

NESRİN — Bu kız, ne zamandır tuhafıma gidiyor. Bir türlü anlam veremiyorum, meraktan kıvranıyorum. Arkasından gideceğim.

BELKIS — O da nerden çıktı?

NESRİN — Evet, evet.. Eğer yalan söylemişse, vay hahline!..

(Birdenbire elektrikler söner. Uzaktan uzağa bir müzik duyulur. Bu müzik rüzgâr, yağmur, gök gürlemesi gibi anlamları taşır. Ses yaklaşır, sürüp gider, sonra yavaş yavaş uzaklaşır ve gene birdenbire susar. Bu, 2-3 dakika sürmüş, zamanın geçtiği anlamını belirtmiştir. Sonra elektrikler yanar. Belkis odada yalnızdır. Bir koltuğun üstüne bırakılmış olan kumaşları incelemektedir.)

SAHNE III

BELKIS (yalnız)

BELKIS — Doğrusu bundan daha güzel kumaşlar icat edilemez. Nesrin'in güzelliği bir kat daha artacak. Fakat hâlâ da gecikiyor! Annesinin de bu gece aşağıda konukları var, Emel'in arkasından gizlice bahçe kapısından çıkıp gittiğini bilmiyor. Fakat ya şimdi yukarıya çıkıp da, «Nerde onlar?» diye sorarsa, ben ne cevap veririm? Sözde şuracıkta bir yoksul kulübesine gideceğini söylemişti Emel. Maşallah ne de yakın yermiş ya!.. Hem bu yağmurda... Allah vere de hasta olmasalar...

SAHNE IV

ÖNCEKİLER (sonra) — NESRİN — EMEL

(İki kız, sıırsıklam paltolarıyla girerler. Ayakkabıları ve paltolarının altındaki roplarının etekleri çamurlara bulanmıştır.)

BELKIS — (Şaşkın) Aman Yarabbi! Bu ne hal? Bu ne kıyafet? .. Ne olmuşsunuz böyle?

NESRİN — (Neşeli bir şekilde) Başımıza öyle hoş bir iş geldi ki... Biliyor musun, nereden geliyoruz? Ormandan!..

BELKIS — Ne!.. Ormandan mı? Şaka mı söylüyorsunuz? Bu sağanakta böyle yerlere gidilir mi? Bu, âdeta bir delilik!

NESRİN — Delilik melilik.. İşte gittik ormana. Zaten bunu anlamak için sıırsıklam giysilerimize ve şu çamurlu iskarpinlerimize bakmak yeter.

BELKIS — (Hiddetle Emel'e) Kız, nasıl oldu da küçük bayanımı bu fikrinden caydırmadın? Halamdan bak öyle azar

işiteceksin ki, Bir de bana şuracıktaki kulübeye gideceğiz dersiniz ha!..

NESRİN — Darılma, onun suçu yok. Ben kendim gitmek istedim. Hem sonra biliyorum, asıl suç, annemden gizli gitmem. Fakat böyle hayırlı bir işe gittiğim için beni de, Emel'i de bağışlar sanırım.

BELKIS — İyi ama, ya hasta olursan?

NESRİN — Allah korur. Yalnız kalın bir paltoyu ıslatan yağmur kimseyi hasta düşürmez. Ne yapayım, duramadım! Baktım ki Emel, küçük hastasını ziyarete gidecek, ben de gidip görmeyi merak ettim, peşine takıldım.

BELKIS — Ne de olsa doğru bir iş yapmamışsınız. Fakat ben gene dediğimden dönmem. (*Emel'e dönerek*) Suç hep senin!..

NESRİN — Ooof! Artık uzatma!..

EMEL — Evet, küçük bayanın neşesini kırmayalım. Bu gece ziyaretinden o kadar memnun döndüler ki.

(*Bu sırada Nesrin, sırtındaki paltoyu atar ve birkaç yeri yol yol yağmurdan ıslanmış, çok sade gri bir ropla görünür.*)

NESRİN — Evet, gerçekten memnun dönüyorum. Ne zamandır hiç bu kadar memnun olmamıştım, çünkü bir iyilik yapmak fırsatı bulamamıştım.

BELKIS — Sözlerinden bir şey anlamıyorum.

NESRİN — Anlayamazsın. Bak dinle: Emel buradan çıkınca, arkasına takıldığımı söylemiştim. Bahçenin arka kapısında yanına gittim.

EMEL — Birdenbire korkmuştum, bana engel olacak, diye.

NESRİN — Emel, dedim, beni de götür gittiğin yere. İçimden bir ses bana emrediyor, senin peşinden ayrılmamak istiyorum.

EMEL — Bu iç açıcı teklif karşısında hiç ses çıkarmadım.

NESRİN — Yola düzüldük. Bir yandan da yavaştan yağmur başlamıştı. Sonunda orman kenarında bir kulübenin yanına geldik, Emel burasını biliyordu.

EMEL — Önce kapıyı çaldık, içerden ses gelmedi. Yoksul oduncu Hasan Baba'nın küçük kızı Emine hastaydı, onu merak ettim. İlk aklıma fena şeyler geldi bu hastalık yüzünden.

BELKIS — Kim bu oduncu Hasan Baba?

EMEL — Yoksul, namuslu bir oduncudur. Karısı yeni ölmüş. İki çocuğu var; Mahmut ve Emine.

NESRİN — Fakat ne zayıf, ne zavallı çocuklar. (*Gözlerini yere diker, kendi kendine*) Elbette... İnsan o koşullar altında nasıl şişmanlayabilir?..

EMEL — Adam çalışmıyor. Kıt kanaat geçiniyorlar. Kızı küçük Emine hastaydı. Bu hastalıktan ötürü içime bir kuşku düştü. (*Durur, daha duygulu bir sesle*) Oh, sonunda aklıma gelen başıma geldi. Uzun bir sessizlikten sonra kapı açıldı, içeri girdik.

EMEL — Evet... Oda, yoksul bir kulübenin içi... Dipte tahta bir sedirin üstünde serili bir döşek... Emine burada yatıyordu... Dalmış... Hastalıktan güçsüz düşmüş, bizi duymadı bile... Hasan Baba, ortada, tahta bir masanın başında... Kapıyı bize küçük Mahmut açmıştı. Beni görünce sevindiler.

NESRİN — Baktım, Emel'i tanıyorlar. Çünkü daha önce de geliyormuş... Onlara yardımda bulunmuş... Para, yiyecek filân... Gelişine o kadar sevindiler ki, O zaman Emel'in yerinde olmak, o sevgi dolu bakışları üzerime toplamak için neler vermezdim? Belki de, kıskandım... Gerçek şuydu ki, hastalarına ilaç alacak paraları yoktu...

BELKIS — Demek, Emel ile senin oraya gidişinizden bir şeyler umdular?..

NESRİN — (*Sevinçle*) Elini öptük Hasan Baba'nın... Hayır dua etti bize. Bu bizim evlerde rastlanmayan bir haldi...

EMEL — Oda soğuk, buz gibi... Belki biz titremişiz, Hasan Baba farkına varmış, paltolarımızı çıkartmak istedi... Üstümüz sırsıkladı çünkü, o, kendinden çok bizi düşünüyordu.

NESRİN — Emel bu ara beni tanıttı. Yaşlı gözlerle Mahmut, Emel'e yaklaştı: «Abla, dedi, 'abla, ne vakit sen buraya gelsen, kardeşim Emine iyi oluyor.» Bu ara, küçük Emine de uyandı, bizi, daha doğrusu Emel'i görünce bir sevindi, bir sevindi... Emel de gitti, onun yanaklarından öptü. İçim nasıl kıvançla doldu bilemezsin. Sanki eski Nesrin gitti de, yepyeni bir Nesrin geldi yerine...

EMEL — İnsan, insanlığını anlıyor bu haller karşısında...

NESRİN — Var ol Emel... Bana kişiliğimi, gerçek kişiliğimi kazandırdın. Meğer insan, yaşamının sevincini başkalarına yardım etmekle daha içten anlıyormuş. Şimdi ben artık, tertemiz olmuş, arınmış, bir kelime ile, insanlığını anlamış bir duruma geldim... Evet, Emel bana örnek oldu, insanlık örneği... İnsanların kendisinden çok başkalarıyla, özellikle yoksullarla ilgilenmesinde bambaşka tat var. İmkân yok, bu tadı başka hiç bir şeyde bulamayız. Artık gözlerim dünyaya bambaşka bakıyor. Ben bu zamana kadar hiç bilmiyordum ki babamın köşkünden, servetinden uzakta acı çeken, sefalet içinde yaşayan insanlar da varmış! Evet, bunu bilmiyordum ve talihsizliklerin gerçek dertlerini düşünecek yerde, sebepsiz can sıkıntıları çekiyordum! Şimdi ise anlıyorum, meğer başkalarının derdine derman olmak ne büyük mutluluk insana! Meğer ağır bir yük altında ezilen yaşlı yoksullara yardım etmekte ne derin bir iç rahatı varmış! Bundan böyle, ömrümde, elimden geldiği kadar hep iyilik edeceğim.

EMEL — (*Yaklaşarak*) Hakkınız var, küçük bayancığım, bundan böyle boş tatil günlerinde de hiç canınız sıkılmayacak!

BELKIS — (*Sabırsızlıkla*) Bunların hepsi iyi, hepsi hoş! Fakat küçük bayanın bu kumaşlarını diktirmeyi unutmamalıyız.

(*Kumaşları kaldırır ve parıl parıl parlayışına bakar.*)

NESRİN — Aaa.. sahi.. benim zaman renginde kumaşlarım... Vallahi onları unutmuştum!

BELKIS — (*Boğulur gibi*) Nasıl?.. Unuttun muydu? Hiç öyle şey olur mu?.. Ben de anneme yalvaracağım, seninle eş giyinmek için...

NESRİN — Aman kardeşim, bırak şimdi şu tuvalet meselesini... Asıl beni dinle! Bilsen kulübesine gittiğimiz yoksulların hali öyle acıklıydı ki... Zavallıların bir şeycikleri yok, hatta yiyecekleri bile... Çünkü, babaları yaşlı, çalışmıyor. Eğer sen de bizimle beraber gelmiş olsaydın, öyle tuvaletlerin ne kadar boş şeyler olduğunu anlardın. Ben artık vazgeçtim bu parlak giysilerden...

EMEL — (*Coşkunlukla*) Evet, küçük bayancığım, insanın parlaklığı yalnız sırtına geçireceği giysilerden gelmez.

NESRİN — (*Sevinçli*) Oh, sevgili Emel! Her şeyi güzel hissediyor, güzel anlıyorum! (*Belkis'a dönerek*) Bak, şimdi ne düşündüm bilir misin, Belkis? Şu sırtımdaki, yer yer yağmurdan ıslanmış olan sade, süssüz elbisem bu havanın tam örneği. Öyle değil mi ama? (*Neşeli neşeli gülerek*) Ben artık buna «Yağmur rengi tuvaletim» adını vereceğim.

EMEL — (*Kendisi de gülerek*) Gerçekten tam ona uygun bir ad!

BELKIS — (*Dudaklarını büzerek*) Pöh! Hiç de güzel bir giysi değil.

NESRİN — Aksine, şimdiye kadar yalnız süslü giysiler hoşuma giderdi benim de. Fakat şimdi değiştim. Artık cici Emel'imın yardımı ile, sadece elimden geldiği kadar iyilik

etmeye çalışacağım. Bundan böyle, benim için en büyük süs bu!..

(Belkıs canı sıkılmış bir durumda başını sallar. Emel ise Nesrin'in sevinçle ellerine sarılır.)

(Perde)

•

Fransızcadan Uyarlayan:

MAHMUT YESARİ

Müthiş Bir Hastalık

Güldürü, 1 Bölüm

KİŞİLER

(Sahneye giriş sırası ile)

BAY ARSLAN 10 yaşında

KARINCA MEHMET 11 yaşında

DOKTOR HAZİK BAKAR . . . (Aynı yaşta. Bu rol, taklitli olarak da oynanabilir.)

DEKOR : Ortahalli bir oda, ortada bir masa, masanın yanında, üzerinde elbiseler duran bir koltuk. Bir de içine giysi, çamaşır konmuş ve henüz kapatılmamış bir bavul. Masanın üzerinde hokka, kalem, kâğıt ve bir de çingirak vardır.

(Perde önü)

(Salon dolup, perdenin açılması yaklaşıncı, zil çalar. On, on bir yaşlarında üç öğrenci, sağ taraftan perdenin önüne gelirler. Elektrikler yanar, perde önündeki çocuklar, seyircileri selâmlarlar.)

I. ÖĞRENCİ — Benim adım... (Asıl adını söyleyecek.)

II. ÖĞRENCİ — Benim de... (O da kendi adını söyleyecek.)

III. ÖĞRENCİ — Şimdi iş bana kaldı, ben de adımlı söyleyeyim de iş tamam olsun. Adım... (Adımı söyler.)

I. ÖĞRENCİ — Şimdi sizlere bir piyes oynayacağız...

II. ÖĞRENCİ — (Arkadaşının tümcesini tamamlar) Komediye kaçan bir oyun...

III. ÖĞRENCİ — Gülmek mecburidir.

I. ÖĞRENCİ — (Seyircilere) Affedersiniz, bakmayın siz bunun gevezeliğine... Burada sizlere küçük bir gösteri yapmaya geldik, başarırırsak ne mutlu bizlere...

II. ÖĞRENCİ — Başaramazsak...

III. ÖĞRENCİ — Yuhalarsınız.

I. ÖĞRENCİ — Bakın gene azıttılar... Efendim, oynayacağımız oyunun adı: Müthiş Bir Hastalık, Ünlü yazarlardan Mahmut Yesari, başka dilden uyarlamış.

II. ÖĞRENCİ — Sonra bizim öğretmenler de bize uyguladılar.

III. ÖĞRENCİ — Evet, kırk kırk beş yaşlarındaki adamları biz yaşlarına indirmek için değişiklik yaptılar. Böyle da-

ha da gerçeğe uyacakmış. (*Yavaş söyler*) Siz bilirsiniz öğretmenleri, aman duymasınlar; bir şey yaptılar mı, hemen oldu sanırlar.

I. ÖĞRENCİ — (*Arkadaşına*) Dedikodu yok. Biz işimize bakalım. Efendim, ben Arslan Bey rolündeyim.

III. ÖĞRENCİ — Arslana bak, arslana!.. Ben de Mahmut rolündeyim, Arslan Bey'in uşağı.. Karınca Mahmut... Pire deseler daha iyi olurdu.

II. ÖĞRENCİ — Kendini tanıtmayan ben mi kaldım? Ben de Doktor rolündeyim. Sizin anlayacağınız, üç kişilik bir piyes oynayacağız!

I. ÖĞRENCİ — Oyun modern olsun diye...

III. ÖĞRENCİ — Buna anlamsız da diyorlar...

I. ÖĞRENCİ — Susun be birader! (*Seyircilere*) Yaşlı adamları biz bu yaşımızda oynayacakmışız sizin anlayacağınız.

II. ÖĞRENCİ — Yani siz, kafanızda bizi saçlı sakallı...

III. ÖĞRENCİ — Ve de yaşlı varsayacaksınız.

I. ÖĞRENCİ — (*Seyircilere*) Özür dilerim. Bu konuşma uzayacak. Çünkü biz sınıfın en geveze yaratıklarıyız. Yoksa bu iş uzar gider. Gidelim perde açılsın.

(*Üçü de içeri girerler. Arslan rolündeki I. Öğrenci hemen camsız bir gözlük takar ve oyun başlar.*)

SAHNE I

ARSLAN (yalnız)

ARSLAN — (*Sahne açıldığı zaman, Bay Arslan, hem şarkı söylemekte, hem de bavulunu yerleştirmektedir. Gayet neşelidir*) Tra... la... la... la... la... Dünyada, gezi kadar insanı mutlu kılacak bir şey yok... Bir hafta, bu biteviye yaşayıştan kurtulacağım... Biraz da değişiklik gerek... Halama gidiyorum. Oh, ne âlâ, orası kırılık. Kentin sıkıntılı havası yok orada. Bir hafta, temiz hava alacağım... Güzel şeyler göreceğim... (*Durarak*) Bavul yerleştirmek de epeyce güç bir işmiş. Fakat yol hazırlığını kendi görmesi de insana başka bir mutluluk veriyor! Biraz dinleneyim! (*Kanapeye oturur*) Bir parça yorulmuşa benziyorum. (*Sırtını kanapeye yaslar, birdenbire bağırarak*) Ay!.. Ay!.. Sırtıma ince ince ağrılar girdi!.. (*Kanapenin kenarına yaslanır*) Aman Tanrım, üzerime fenalık geliyor, vücuduma bıçak saplanır gibi oluyor... (*Yerinde kıvrınarak*) Eyvah! Sancıdan öleceğim!.. (*Çingırağı çalar*) Mehmet!.. Mehmet!..

SAHNE II

ARSLAN — MEHMET

MEHMET — (*Girerek*) Beni mi çağırdınız küçük bey? (*Arslan'ın kıvrandığını görerek*) Aaa!.. Ne oldunuz? Hastalandınız mı? Renginiz uçmuş!..

ARSLAN — (*Yavaş yavaş, inler gibi*) Çok hastayım Mehmet... Bavulumu hazırlıyordum. Hiç bir şeyim yoktu, biraz dinleneyim dedim; kanapeye oturdum; birdenbire vücudumu sancılar sardı.

MEHMET — (*Şaşırarak*) Ne sancısı?

ARSLAN — Ben biliyor muyum? Omuz başlarımda... (*Bağırarak*) Ay.. ay!.. Acısı içime çöküyor... İnce ince ağrılar, bütün vücudumu sardı.. Haydi, Mehmet, koş, bana bir doktor çağır. Sakın ablama söyleme, üzülür. Eğer doktor gelip de, hemen bir çare bulamazsa, öldüm, mahvoldum demektir!..

MEHMET — Doktor Hanefi beyi çağırayım mı? O, ailenizin tanıdığıdır.

ARSLAN — (*Durarak*) Hayır!.. Hayır!.. Onun evi çok uzaktadır. O gelinceye kadar ben muhakkak ölürüm!.. Sen bizim apartmanın alt katında oturan Doktor Hazık Beyi çağır-ver... Çok aceledir dersin... Haydi, koş!..

(*Mehmet hızla çıkar.*)

SAHNE III

ARSLAN (yalnız)

ARSLAN — Ablam da evde yok... O olsaydı, tezelden bir ev ilâcı yapardı. Onun kendine özgü ilâçları vardır. (*Bağırarak*) Ay!.. Ay!.. Ay!.. Gittikçe de çoğalıyor... Aman, ne acı çekiyorum. Bu da nerden başıma geldi? Yolculuğa hazırlanıyordum, sakın âhret yolculuğuna hazırlanmış olmayayım?.. (*İnleyerek*) Mehmet de nerede kaldı? Doktorluk öğrenip de Hazık Beyin yerine kendi mi gelecek... (*Bağırarak*) Ay!.. Ay!.. Ay!.. Aklımı oynatacağım! Çekilir şey değil... Bu ne biçim hastalık! Böylesini ne çektim, ne gördüm, ne de duydum!.. Ay!.. Ay!.. Ay!..

(*Doktor Hazık girer.*)

SAHNE IV

ARSLAN — DOKTOR HAZIK

DOKTOR — (*Girer. Gayet sakindir. Arslan Beyi selâmlar*) Bendenizi çağirtmışınız Arslan Beyefendi!

ARSLAN — (*İnleyerek*) Size zahmet oldu doktor bey!

DOKTOR — Rica ederim, ne zahmeti? Her gün çağırınız, koşa koşa sevinerek gelirim.

ARSLAN — Yok, Doktor Bey, o kadar sık gelmenizi istemem.

DOKTOR — Neyiniz var? Hasta mısınız?

ARSLAN — Çok fenayım doktor.

DOKTOR — Yaa!.. Çok iyi... Çok iyi... Ne zamandan beri fenalık duyuyorsunuz kendinizde?

ARSLAN — Bir çeyrek var, yok... Birdenbire geldi... Geziye çıkmak için hazırlanıyordum. Bavulu yerleştirdim, yorulmuştum. Birdenbire... (*Bağırarak*) Ay!.. Ay!.. Ay!.. İşte yine başladı.. Kaçtır böyle oluyor, şaşırdım artık...

DOKTOR — (*Şaşkın*) Peki, neyiniz var canım?

ARSLAN — Sırtımda ince ince ağrılar, sızılar var... Sanıyorum ki arkama, omuz başlarıma, yüzlerce, binlerce iğneler batıyor... Katlanılır şey değil. (*Ağlamaya başlar.*)

DOKTOR — Durunuz efendim. İş biz doktorlara bırakınız... Belki karnınızda solucan vardır? Pardon, belki de soğuk alınlığıdır? Aynı zamanda romatizma, tansiyon da olabilir!..

ARSLAN — Hayır doktor!.. Bende bu saydıklarınızın hiç biri yok!..

DOKTOR — Şimdi sizde romatizma, tansiyon yok mu? (*Kaşlarını çatarak, düşünceli*) Peki, babanız neden öldü?

ARSLAN — Attan düşerek öldü.

DOKTOR — Çok iyi... Çok iyi!.. Anneniz?

ARSLAN — Galiba nezledendi!..

DOKTOR — Âlâ! Mükemmel!.. Kardeşleriniz?

ARSLAN — Bir tek kızkardeşim Gülseren var; o da maşallah turp gibi sağlamdır.

DOKTOR — Mükemmel.. âlâ, çok iyi... Çok güzel!.. Şimdi sizi muayene edeceğim, karnınızda ne var ne yok, bir anlayalım.

ARSLAN — Peki doktor... *(Yerinden kalkar, bir iskemleye otururken, müthiş bir çığlık koparır)* Vay!.. Vay!.. Vay!.. Doktor, yine ağrıyor!

DOKTOR — Önemi yok!.. *(Başını Arslan'ın sırtına dayıyarak dinler)* Öksürün... Çok iyi... Şimdi nefes alın... Nefes almayın... Nefes alın... Nefes almayın... Mükemmel... Âlâ... Şimdi burnunuzdan nefes alın; ama yalnız burnunuzdan... Çok iyi... Çok iyi... Bir şeyiniz yok!.. *(Göğsüne dokunur)* Ağrı var mı?

ARSLAN — Hayır, doktor.

DOKTOR — Zaten görür görmez anlamıştım. Bu, hem nevrozla kaçır bir tansiyon, hem de tansiyona kaçır bir nevroz... Size, şimdi bir hap yazacağım.

ARSLAN — Ben de hapi yutacağım, değil mi?

DOKTOR — Saatte, beş dakika aralıkla üç tane...

ARSLAN — Peki, doktor.

(Doktor, masanın başına oturur, reçete yazar.)

ARSLAN — Aman Doktor, haplar tehlikeli değil ya?.. Şayet saatini dakikasını şaşırarak olursam, hiç bir zarar gelmez ya?..

DOKTOR — Hayır, hayır... İsterseniz, hepsini birden alın... Katıyen zarar vermez. *(Kalkar, reçeteyi uzatır)* Şimdi hemen bunu eczaneye gönderip yaptırtın... Ben yarın sabah gene uğrarım.

ARSLAN — Mersi, Doktor Bey.

DOKTOR — (*Selâmlayarak*) Haydi, Allah şifalar versin, müsaadenizle!..

ARSLAN — Güle güle, Doktor Bey.

DOKTOR — Allaha ısmarladık. (*Çıkar.*)

ARSLAN — (*Çingırağı çalarak*) Mehmet!.. Mehmet!.. (*Ayağa kalkmıştır.*)

SAHNE V

ARSLAN — MEHMET

MEHMET — Efendim!.. Buyurun, emredin!..

ARSLAN — Buraya gel, karıncam!.. Bugün pire olacaksın!..

MEHMET — Sabahtan beri, pireden fazla sıçırıyorum.

ARSLAN — İşte, göster kendini... (*Reçeteyi uzatır.*) Bir kere al şu reçeteyi...

MEHMET — (*Reçeteyi alır*) Aldım, efendim.

ARSLAN — Hiç sağına soluna, önüne ardına bakmadan, doğru eczaneye koş!

MEHMET — Doğru Eczane nerde, ben yerini bilmiyorum.

ARSLAN — Hay Allah! Ben sana, doğru, hiç bir yere uğramadan dedim.

MEHMET — Peki, beyefendi.

ARSLAN — Eczane karşıda... Haydi, durma!.. Fırla!..

MEHMET — Peki, şimdi!.. (*Hızla çıkar.*)

ARSLAN — (*Yalnızdır*) Biraz iyice gibiyim. Doktorun muayenesinden sonra ağrılar, sancılar geçti. Doktorun görüşü kuvvetliymiş, doğrusu. (*Beğeni ile*) Bu doktorlar yaman adamlar... Hani, şöyle bir bakınca; hastalık nedir, nerededir, şıp diye anlayıveriyorlar!.. Âdeta iyileştim. Bayramda ona,

güzel bir hediye göndereyim... Değerli bir hediye... Acaba ne göndersem?... *(Parmağını alına dayayarak düşünür)* Buldum!.. Kartımı gönderirim... *(Kanapeye oturarak)* Ay!.. Ay!.. Nöbet yine başladı!.. *(Vay!.. Vay!.. Vay!.. Öncekinden daha berbat, daha fena bu sefer. Kııldanır)* Vay!.. Vay!.. Vay!.. Sanki vücuduma sivri bıçak uçları saplanıyor!.. *(Bağırarak)* Mehmet!.. Mehmet!.. Şimdi de eczaneye gitti, eczacılık öğrenip de ilâçları mı yapacak?... Mehmet!.. Mehmet!..

MEHMET — *(Girerek)* Buyurun efendim!..

ARSLAN — Nerdesin?

MEHMET — Ne var beyefendi?

ARSLAN — Ölüyorum, görmüyor musun?

MEHMET — Eczaneye gittim... Eczacı...

ARSLAN — *(Sözünü keserek)* Eczacı da, eczane de başına yıkılsın!.. Koş doktoru çağır!..

MEHMET — *(Şaşıarak)* Daha demin buradaydı!

ARSLAN — Ne söylüyorsam, onu yap!.. Daha da söylemiyor!.. *Mehmet çıkar. Arslan yalnız* Bir söyle, on işit, kim-selerde saygı da kalmamış!.. *(İnleyerek)* Ay!.. Ay!.. Ay!.. Haplar imdada yetişmeden hapi yutuyorum! Doktor, nerdesin? Hasta halini bilen de yok... Ablam da sokağa çıkacak günü, saati bulmuş!.. *(Bağırarak)* Vay!.. Vay!.. Vay!.. Ne de fena sancıyor. Başucumda bir su verenim bile yok!.. Ah, beni yalnız bıraktılar! Ölüyorum! Artık bu kez gerçekten ölüyorum!..

SAHNE VI

ARSLAN — DOKTOR

DOKTOR — Nasıl, hâlâ geçmedi mi?

ARSLAN — *(Umudunu kesmiş bir halde)* Ne diyorsun, Doktor, ölüyorum!

DOKTOR — Demek, gene nöbet geldi.

ARSLAN — Bu seferki berbat!.. Hiç ara, durak vermiyordun... Artık dayanamayacağım!..

DOKTOR — (*Düşünerek*) Peki, bu neden böyle oldu?

ARSLAN — Ben nereden bileyim?

DOKTOR — Sorduklarıma iyi karşılık verin!..

ARSLAN — Kulağım sizde...

DOKTOR — Sizin evde eşek var mı?

ARSLAN — Ne gibi eşek?

DOKTOR — Basbayağı, dört ayaklı, uzun kulaklı bir eşek?..

ARSLAN — Hayır, yok...

DOKTOR — Çok iyi, çok iyi... Demek, evde bir hayvan yok!..

ARSLAN — Hayır, yok. Niye sordunuz?

DOKTOR — Sormak benim görevim!.. Peki, papağan var mı?

ARSLAN — Hayır... Papağan da yok. Bizim Mehmet'e «Karıncı» derim ama, hayvan değildir. Çok açıkgozdu.

DOKTOR — Karıncı da akıllı hayvandır. Kışın yiyeceğini yazdan hazırlar. Tamam, şimdi buldum... Vücudunuzda bir karıncılaşma var. O halde siz, karıncılaşmaya tutulmuşsunuz!..

ARSLAN (*Şaşırarak*) Aman Doktor, tehlikeli midir bu hastalık?

DOKTOR — Hayır, hayır; tehlikeli değildir.

ARSLAN — Fakat Doktor... Mehmet, eskiden beri benim yanımda. Şimdiye kadar bulaşmadı da bugünü mü buldu?

DOKTOR — Siz, Mehmet'e niçin «Karıncı» diyorsunuz?

ARSLAN — Ufak tefektir de onun için.

DOKTOR — Hayır... Sizde, kendiniz de farkında olmayaarak karıncılara karşı bir korku, bir fobi var. Telkinle hastalanmışsınız!

ARSLAN — Ayıp değil a, anlayamadım!

DOKTOR — Bu, çok bilimsel, fenni bir sorundur.

ARSLAN — Peki nedir? İnsan, lafla hastalanır mı? *(Bağırarak)* Ay!.. Ay!.. Ay!.. Nöbet yine başladı!.. Bir ilaç yaz, çare bul Doktor Bey!..

DOKTOR — Size bir lapa yazacağım. lapayı sürer, yatarsınız. Bol bol bir terleyin. Bakalım, ne sonuç verecek! *(Oturur, reçetesini yazar.)*

ARSLAN — *(Bağırarak)* Vay!.. Vay!.. Vay!.. Lapa değil ya, hardal yakısı, pehlivan yakısı, ne olsa razıyım!.. Yeter ki şu sancılardan kurtulayım!..

DOKTOR — *(Kalkar, yazdığı reçeteyi verir)* Bir sabah bir akşam, günde iki defa süreceksiniz. Bunu eczaneden değil, aşçı dükkânından alacaksınız! Şimdilik izninizle.

ARSLAN — *(İnler gibi)* Güle güle, Doktor Bey! *(Doktor çıkar.)*

SAHNE VII

ARSLAN — MEHMET

ARSLAN — Kabahat Mehmet'te mi? Karıncalarda mı? Ben, bu işden bir şey anlayamadım. *(Çağırarak)* Mehmet!.. Mehmet!..

MEHMET — *(Koşarak girer)* Buyurunuz!

ARSLAN — Adını değiştiriyorum artık... Ben, «Karınca» hastalığına tutulmuşum!

MEHMET — *(Şaşkın şaşkın çevresine bakınarak, kendi kendine)* Acaba, hastalık beynine mi vurdu? Tozuttu mu? Keçileri kaçırıyor her halde!

ARSLAN — Bu evde, bir daha «Karınca» adı anılmaya-

cak!.. Pire ol, Kaplumbağa ol, Köstebek, Papağan ol!.. Karınca değilsin. Bunu iyi bil!..

MEHMET — (*Korkmuş gibi*) Bizim bey keçileri kaçırıyor vallahi!

ARSLAN — (*Bağırarak*) Vay, vay, vay!.. Yine başladı. (*İnler gibi*) Haydi, durma!.. Çabuk aşçı dükkânına koş, bu reçetede yazılı lapadan bir, hayır iki, hayır on, on porsiyon al!.. Geç kalayım deme, o vakte kadar belki ben ölürüm!..

MEHMET — Aman beyefendi, böyle söylemeyin... Ablanız şimdi sokaktan geldi. size bakar, bir şeyciğiniz kalmaz.

ARSLAN — Hayır, kimseyi istemiyorum!.. Gözüm kimseyi görmesin!.. Çektiğimi bir ben bilirim! Bende «Karıncalanma» hastalığı var!.. O, bundan anlamaz. Belki de mahsus yapıyorum sanır, beni büsbütün sınırlendirir! Sen aşçı dükkânına koş!..

MEHMET — Peki beyefendi, siz nasıl emrederseniz! (*Hızla çıkar.*)

ARSLAN — (*Yalnız*) Doktor, birden kestiremedi, âdeta duraksadı. Belki de bu müthiş bir hastalıktır? Zaten böyle ne kadar akla gelmedik, yakası açılmadık şeyler varsa, hep bana musallat olur. Lapa da fayda etmezse mahvoldum demektir. Bir uzman çağırmalı! Hem de en profesörlerinden, en ünlülerinden... Doktor Hazık Bey için de pek hazık derler ama, bilinmez ki!.. (*Bağırarak*) Ay, ay, ay!.. Dalgalar halinde nöbet geliyor. Para değil, insana can gerek... Dört beş uzman birden getireyim! (*İnleyerek*) Onlar gelene kadar ben de nalları dikmezsem tabii!..

MEHMET — (*Soluk soluğa girer*) Lapa pişiyor, yarım saate kadar hazır!..

ARSLAN — (*Üzgün bir halde*) Yarım saat mi? Aman Allahım! Ben yarım sat daha yaşayabilecek miyim?

MEHMET — Beyefendi, ablanızı çağırayım.

ARSLAN — Kimseyi görmek istemiyorum, demedim mi?

MEHMET — Gülseren hanım da gelsin, bir baksın... Şimdiye kadar gelecekti ama, giysilerini arıyor, bir türlü bulamıyor. Nasıl olsa giysisini aramak için bir kere buraya gelecek...

ARSLAN — Giysisini mi arıyor? Ben canımla uğraşıyorum, küçük hanım giysisini arıyor!..

MEHMET — Düşünün beyefendi... Yeni giysisi bu! İnsan, yeni giysisini aramaz olur mu? Son prova olmak üzere hazırlanmış, iştirilmiş toplu iğneler bile daha duruyormuş!.. İğneler bozulursa prova bir işe yaramayacak!

ARSLAN — Başka ne düşünecek! İşte görüyorsun, burada giysi filan yok!..

MEHMET — (*Duraksar*) Beyefendi... Sizin oturduğunuz kanapenin üstünde... İşte, dönüp bakın... İğneleriyle olduğu gibi duruyor!..

ARSLAN — (*Birdenbire yerinden fırlayarak*) İğneleriyle mi? Kanapenin üstünde iğne mi var?

MEHMET — Ne kadar zahmetse, bir bakın!

ARSLAN — (*Geniş bir nefes alarak*) Şimdi anladım... Nevraljiye kaçır tansiyonu, romatizmayı, karıncalanmayı şimdi anladım. Demek, sırtıma, omuz başlarıma bu hain iğneler batıyormuş da ben farkında değilmişim! (*Mehmet'i kucaklayarak*) İyi oldum!.. Bir şeyim kalmadı!.. Karıncalıktan istifa etmeyeceksin!.. (*Birden kızarak*) Kaldır bu Allahın belâsı giysiyi!.. (*Giysiyi yere atar*) Gözüm görmesin!..

MEHMET — Aman beyefendi, ablanızın yeni giysisi!

ARSLAN — Mutfak paçavrası, bence, Hint kumaşı gibidir de, bu değildir! Anlıyor musun? Kaldır!.. (*Mehmet, giysiyi alır*) Haydi, koş aşçıya söyle, lapa yapmasın! Doktora söyle; yarın sabah uğramasın! Artık iyi oldum!.. Dur! Ablama söyle: Bir daha böyle çapaçulluk, pasaklılık, dağınıklık istemem!.. Onun yüzünden az ağrı, az sancı çekmedim! Bir haftalık geziye çıkıyordum, değil mi? Ona ceza olarak, tam bir ay gezip tozacağım!.. Haydi durma!..

MEHMET — (*Şaşkın bir halde*) Peki beyefendi. (*Çıkar.*)

ARSLAN — (*Yalnız*) Bir ay gezeceğim. Bir ay, ne Hızık Doktoru göreceğim, ne de bir ay... (*Kanapeyi işaret ederek*) İğneli fıçılarda oturacağım!.. (*Gerinir, sevinçle kollarını oynatır*) Oh, amma da korktumdu bu müthiş hastalıktan!..

(*Perde*)

Yazan: Sabih Gözen

Müzik: Mehmet Abut

Mavi Gözlük

3 BÖLÜM, 3 TABLO

Müzikli - Danslı Çocuk Piyesi

KİŞİLER

ÖMER	16 yaşında fakir bir çocuk
BEKÇİ	50 yaşında bir Kürt
KAÇIK	Yaşı belli olmayan bir meczup
DİLENCİ	16 yaşında
1. ÇOCUK	16 yaşında
2. ÇOCUK	16 yaşında
NECLÂ	15 yaşında
NERMİN	15 yaşında
1. OYUNCAKÇI	90 yaşında bir Yahudi
2. OYUNCAKÇI	90 yaşını geçkin bir Yahudi
PERİ PADİŞAHI	
ARAP	
PERİ PADİŞAHININ	
YAVERİ	
DEV	
1. ÇOCUK VELİSİ	Müşteri
2. ÇOCUK VELİSİ	Müşteri
3. ÇOCUK VELİSİ	Müşteri
1. VELİNİN ÖĞLU	
2. VELİNİN KIZI	
3. VELİNİN KIZI	
PERİLER	
PERİ PADİŞAHININ	
ASKERLERİ	
HALK ve KORO	
BİR ADAM	

BİRİNCİ PERDE :

Bir park önünde, meydanlıkta geçer.

İKİNCİ PERDE :

Aynı dekor.

BİRİNCİ TABLO :

Mavi bir ışık içinde geçer.

İKİNCİ TABLO :

Kafdağı'nda geçer.

ÜÇÜNCÜ TABLO :

Peri Padişahı'nın bulutlar arasındaki sarayında geçer.

ÜÇÜNCÜ PERDE :

Birinci perdenin dekoru içinde geçer.

(Zaman, içinde yaşadığımız yüzyıl.)

BİRİNCİ PERDE

Müzik (Perilerin Dansı)

DEKOR : *Bir meydan, dipte oyuncakçı dükkânları. Sol-
da bir park başlangıcı. Sahnede parkın bulunduğu yerde
Ömer, bir kanapenin üstünde yatmaktadır. Ay ışığı sahneyi
aydınlatmaktadır. Işık bir düş ışığıdır. Müzikle beraber bir-
takım Periler, ellerinde oyuncaklar; Ömer'in çevresinde dans
ederek dolaşırlar. Ve ara sıra önünden geçerken, ellerindeki
oyuncakları Ömer'e verirmiş gibi yaparlar. Ömer, düş içinde,
gözleri kapalı, kendisine uzatılan oyuncakları almak ister.
Fakat Periler vermeden, hemen uzaklaşırlar. Ömer sağına,
soluna döner, uyumakta ve düş görmektedir. Bir süre dans
eden Periler; uzaktan öten bir horozun sesini duyar duymaz,
hemen dans ederek acele acele ağaçların arasında kaybolur-
lar. Horoz gene öter. Bu ses üzerine Ömer sıçrayarak uyanır.
Çevresine bakar, demin gördüğü şeylerin bir düş olduğunu
anlayınca, üzülür. Gene horoz öter.)*

SAHNE I

ÖMER — Ne güzel düş görüyordum. Birçok Peri, bana
bir sürü oyuncak veriyorlardı. Ne güzel şeylerdi onlar. Düş-
te bile olsa, insanın oyuncakları olması, çok tatlı bir şey.
(Horoz gene öter) Hıncır horoz, sanki ne diye beni uyandır-
dın? Ne diye benim tatlı düşümü bozdun? Ne diye beni dü-

şümdeki oyuncaklarımdan yoksun bıraktın, ayırdın? Yoksul olmak çok kötü. Hayatta oynayacak hiç bir oyuncuğım yok. Talih bana öbür çocuklar gibi mutluluk vermemiş. Ne olurdu sanki düşümde olsun onlarla oynasaydım. Hınzır horoz, ne olurdu biraz daha ötmeseydin! (*Horoz öter*) Ah, seni bir elime geçirsem, ibiğini kopartacağım vallahi!..

SAHNE II

ÖMER — BEKÇİ — (sonra) KAÇIK HASAN

BEKÇİ — (*Gece dolaşmasından dönmektedir*) Ne söyleyip duruyorsun orada, sabah sabah? Aklını mı yitirdin?

ÖMER — Ne güzel düş görüyordum. Düşümde Periler, bir sürü oyuncak getirmişlerdi bana. Şu hınzır horoz yok mu, işte o, düşümü bozdu. Kuruyası çenesi durmuyor ki. Daha insanlar uyanmadan ötmese olmaz sanki.

BEKÇİ — Olur mu hiç! İşte o senin gibi tembel, yalnız bütün yaşamını düşler görmekle geçiren çocuklara sabahın geldiğini haber veren bir görevlidir.

ÖMER — Böyle bir görev yapmak için büyüklerin kim bilir sana nasıl ilenmiş olmalıdır.

BEKÇİ — Niçin ilenme almış olsun?

ÖMER — Öyle ya, benim gibi güzel düşü bozulan herkes onun için aklına gelen kötü şeyleri söyleyecektir de... Bizim Kaçık Derviş Hasan anlatır: Sözde eskiden horoz, bir insanmış. Savaş Tanrısı «Mars» ile Güzellik Tanrıçası «Venüs» birbirlerini seviyorlarmış. Ama, kimse görmesin diye, hep geceleri buluşurlarmış...

BEKÇİ — Bak ahlâksızlara! Bunları gece bir yerde sıkıştırırsam, doğru karakola!..

ÖMER — Yok canım, eskiden geçmiş bir olay, bir öykü bu!

BEKÇİ — Eee, sonra?

ÖMER — Güneş Tanrısı «Apollon» doğup da onları görmesin diye, bu horoz efendiyi de nöbetçi koyarlarmış...

BEKÇİ — Bak hele kurnazlara!.. Eee, sonra?

ÖMER — Fakat bir sabah horoz efendi uyuyakalmış... Güneş göğe yükselince, Savaş Tanrısı ile Güzellik Tanrıçası' nı yakalamış. Savaş Tanrısı da bu hale kızarak, elindeki asası ile horoz efendiye dokunmuş ve demiş ki: «Ey görevini savsaklayan,.. *(Bu sırada Bekçi uyuklar gibi olur. Ömer, sopa ile ona dokunur)* tembel. Bundan sonra sen horoz olacak ve güneş doğmadan insanları uyandıracaksın,» demiş. İşte o günden sonra horoz efendi horoz olmuş ve güneş doğmadan önce ötmeye başlamış.

BEKÇİ — Sen bu saçmaları Kaçık Derviş Hasan'dan mı öğreniyorsun?

ÖMER — Ara sıra bana öykü anlatır da, bu da aklımda kalmış. *(Uzaktan görünen Kaçık' ı işaretle)* Bak, işte o da geliyor.

(Kaçık, gayet acayip giyinmiştir. Başında çingiraklar vardır. Bir de taç görünür. Elinde bir asa, bir kral gibidir.)

BEKÇİ — Eee ne haber bakalım Derviş?

KAÇIK — Çok yoruldum. Yaptığım işler de kolay değil ki. Her sabah yapıyorum ama, beni yine yoruyor.

BEKÇİ — Senin yakınmanı dinleyen, sabaha kadar uyumadan çalışmış sanır.

KAÇIK — Tabii çalıştım ya!

BEKÇİ — Ne yaptın ki?

KAÇIK — Gömdüm.

BEKÇİ — *(Merakla)* Neyi gömdün?

KAÇIK — Geceyi!..

BEKÇİ — *(Birdenbire anlamamıştır)* Nereye gömdün?

KAÇIK — Geceye!

BEKÇİ — Allah iyiliğini versin! Ben de adam öldürdün de, bir yere gömdün sanmıştım.

KAÇIK — Bu, ondan daha güç. O geceler ki, bizlere birçok güzel şeyler getirirler. Her şey onun siyah tülleri altında daha güzeldir. Her ses onun karanlığı içinde daha büyüldür. Her göz onun koyuluğu altında daha parlak ve yakıcıdır. İşte ben bütün bu güzellikleri gömdüm. Niçin gömdüm biliyor musunuz?

BEKÇİ — (*Şaşkındır*) Yoo!..

KAÇIK — Gündüzün içten istemi üzerine. Bütün günah onda ha!.. Benim hiç kabahatim yok. İşte ellerim tertemiz. İnanmazsan dört gözünü aç da bak. Ama bütün bunlara rağmen sen yine bana kelepçeyi vurmak isteyeceksin.

BEKÇİ — Yok canım. İyi etmişsin de öldürmüşsün. Gece sevilir mi hiç! Keşke bütün geceleri öldürsen de, biz de gece dolaşmasından kurtulsak!

KAÇIK — Ya sonra, düşleri nasıl göreceğiz? O zaman güneş ışığının ölçü taşı yok olacak. Güneşin değerini ölçecek kıymet kalmayacak. Hayır hayır, sen yanlış düşünüyorsun.

BEKÇİ — Peki peki, senin dediğin doğru olsun. Hadi bakalım, şimdilik Allaha ısmarladık.

KAÇIK — Uğurlar ola!

(*Bekçi gider*)

SAHNE III

ÖMER — KAÇIK

ÖMER — Bu gece bir düş görüyordum. Senin horoz efendi beni uyandırdı.

KAÇIK — Gördüğün düşü biliyorum.

ÖMER — Nerden biliyorsun?

KAÇIK — Gözlerinden okunuyor.

ÖMER — Peki, söyle bakalım, gördüğüm düşü?

KAÇIK — Birtakım Periler, sana bir sürü oyuncak getirdiler. Fakat sen onlara elini bile süremeden uzaklaştılar.

ÖMER — Evet ama, horoz ötmeseydi.

KAÇIK — Kabahati horoza bulma. Horoz ötmeseydi de daha çoğunu görecektin değil ki. Kısmetin o kadardı.

ÖMER — Peki, bu düşün anlamı nedir?

KAÇIK — Sana bir kısmet var. Talihin açılıyor, yolunun üstünde bir yaşlı adam görüyorum ki; sana çok yardımı dokunacak. Bir sürü isteklerine kavuşacaksın. Fakat şunu unutma ki, yaşantının bir düş olmak zorunda. Çünkü bütün güzel şeyleri kendi gözlerinle değil, düşün renkli, aldatıcı gözleriyle görüp yaşayacaksın.

ÖMER — Ben düşlerimin gerçek olmasını istiyorum. Benim de niçin öbür çocuklar gibi oyuncaklarım, giysim olmasın? Ben düşlerimdeki oyuncakları istiyorum.

KAÇIK — Sus, bağırma. Kaderini darıltmış olursun. Geleceğin açık, dedim ya. Sabret. Bir gün gelir, gerçeğin oyuncakları ile de oynar ve yorulursun.

ÖMER — *(Hafiften alarak)* Gerçeğin oyuncakları!.. *(Bu sırada dükkânlar açılır, arkada hayat başlar.)* Ben onları yalnız dükkân vitrinlerinde seyredebiliyorum. Oynamak nerde? Elim bile sürmeye izin yok bana!

KAÇIK — Sabret.

ÖMER — Daha ne kadar sabredeceğim?

KAÇIK — Zamanı gelinceye kadar. *(Kaçık, söylenerek uzaklaşır.)*

ÖMER — *(Dalgın, Kaçık'ın sözlerini yineler)* Zamanı gelinceye kadar...

(Bu sırada parktan atılan bir top gelir, başına vurur ve

onu daldığı düşlerinden kurtarır. Ömer, topu eline alırken, uzaktan bir ses.)

SAHNE IV

ÖMER — ÇOCUKLAR

1. ÇOCUK — Dokunma, patlatırsın!.. (*Sahneye iki çocuk girer.*) Aptal, topu babamız, sen oynayasın diye mi aldı sanki!.. (*Topu alır, arkadaşına*) Hadi kardeş, oynayalım.

2. ÇOCUK — Bizim beden eğitim öğretmeni sabah idmanlarını açık havada, topla yapınız diyor. Bari her sabah bura ya gelelim.

1. ÇOCUK — Bu bayram babam söz verdi. Bir ayak topu alacak.

2. ÇOCUK — Bana da at alacak. Ama ben iki tekerlekli bisiklet istiyorum. Annem düşerim diye, babama aldırıyor ama, akşamları yemek yemez, ağlarsam, üzülmesin diye onları kandırır, aldırırım.

1. ÇOCUK — İşte bak oyuncakçılar açmış. Gel hadi, vitrinlere bakalım. (*Uzaktan iki çocuk daha görünür.*) Ooo, Nec-lâ ile Nermin de buraya geliyorlar.

(*İki kız çocuk gelir.*)

1. ÇOCUK — Ne arıyorsunuz burada?

NECLÂ — Sabah kahvaltımızı parkta yapacağız da...

2. ÇOCUK — Öyle ise siz kahvaltınızı yapın, biz dükkân-lara bakacağız.

NERMİN — Ne zaman olsa kahvaltımızı yaparız. Hadi hep beraber oyuncaklara bakalım. İki gün sonra bayram. Beğendiklerinizi babalarımıza söyler, aldırırız.

(*Yemek paketlerini parkın sırası üzerine koyarlar, hep beraber dükkâna doğru giderler.*)

DİLENCİ — ÖMER

(Dilenci uzaktan gelir. Yemekleri görünce usulcacık paketlerin yanına yaklaşır. Tam elini uzatacağı sırada, Ömer yakalar.)

ÖMER — Ne yapıyorsun?

DİLENCİ — Hiç.

ÖMER — Elindekiler ne?

DİLENCİ — Hiç.

ÖMER — Bırak onları yerine!..

DİLENCİ — Sanki alsam ne olur? Üç gündür açım. Onlar, bunların sahipleri, benim çaldığım yemeği her zaman bulabilirler, ama ben...

ÖMER — Bırak diyorum sana onları!

DİLENCİ — Kendin alacaksın, değil mi?

ÖMER — Başkasının malına el sürmenin suç olduğunu bilmiyor musun?

DİLENCİ — Canım, polis görmüyor ya!

ÖMER — Allah görüyor ya!..

(Dilenci paketi bırakır.)

ÖMER — Ben de üç gündür açım. Senin kadar benim de ona ihtiyacım var, ama bizimle ilişkisi olmayan bir şeye üç gün değil, üç ay bile aç kalsak, dokunmamalıyız.

DİLENCİ — Sende bu akıl varken, üç sene de aç kalırsın!..

ÖMER — Sabret.

DİLENCİ — Daha ne kadar sabredeceğim?

ÖMER — *(Dervişten öğrendiği tonla)* Zamanı gelinceye kadar.

SAHNE VI

ÖNCEKİLER — ÇOCUKLAR

(Bu sırada çocuklar dönerler.)

1. ÇOCUK — Hadi dört kişi, hep birlikte top oynayalım.

NECLÂ — Yemeklerimizi daha yemedik ama.

NERMİN — Benim canım hiç istemiyor.

NECLÂ — Benim de istemiyor ama, yemesek evden da-
rılırlar.

NERMİN — Geri götürmeyiz, burada bırakırız. Evden de
bizi yemiş sanırlar!

NECLÂ — Şu çocuklara verelim, yesinler.

NERMİN — Hey, çocuklar; eğer karnınız açsa, alın bu
yemekleri size verelim yiyin. Temizdir, merak etmeyin!.. Bi-
zim iştahımız yok da, ondan yemiyoruz.

NECLÂ — Hem de top oynayacağız.

*(Ömer'lere yemekleri verirler, giderler. Son planda top
oynamaya başlarlar. Çocukların yanına oyun için başka ço-
cuklar da gelir. Ön planda dilenci, verilen paketleri kapar-
casına alır. Hemen bir tanesini açmaya başlar, aklına gelir.
Öbürünü de Ömer'e uzatır.)*

DİLENCİ — Al, bu da senin hakkın.

(Ömer, önüne konan paketi açmaz, yemez.)

DİLENCİ — Haydi yesene, ne duruyorsun? *(Hem yer,
hem anlatır)* Buna sandviç diyorlar değil mi?

(Ömer, başıyla onaylar.)

DİLENCİ — Ne güzel şey, içinde tereyağı var galiba! İn-
san her gün bundan yese, turp gibi olur vallahi.

(Ömer, yine başıyla onaylar.)

DİLENCİ — Öbür gün bayram. Bir bay bana, eski şap-
kasını vereceğini vaadetti. Bir de ayaklarıma çorap bulabil-
sem, işte o zaman benim için en büyük bayram olur. Yazın

çorapsız gezmek fena değil, ama kışın berbat. Ayaklarım çivi kesiyor. Ne olurdu sanki, Allah insanları da balık gibi sudan, soğuktan etkilenmeyecek gibi yaratsaydı. (*Ömer'in konuşmadığına bakarak*) Senin bugün canın sıkkın galiba.

(*Ömer başını sallar.*)

DİLENCİ — Dilini mi yuttun be yahu? Hep başını sallıyorsun. Biraz da sen konuşsana. Söyle bakalım: Neye canın sıkılıyor? Öbür gün bayram. Bayram gelirken insanın canı sıkılır mı hiç? Bak ben şapkayı kıvrıcağım. Şimdi iş çorap-lara kaldı. Onları da bir yerden uydurursam, iki bayramı birlikte yapacağım. Senin de şapka yok ama; ayakkabıların fena değil, mintanın da güzel. Eh, insanın her istediği olmaz ya! Allah hepimizi aynı topraktan yarattığı gibi, çulumuzu da aynı kumaştan verseydi ne olurdu sanki!.. (*Dilenci yemeğini sürdürür*) Ooo, bu sandviğin içinde et de var be! Et... Geçen gün bir aşçı dükkânının önünden geçiyordum. Bir de baktım, koskaca bir kuzuyu camekânın önünde kazığa geçirmişler, altına da yakmışlar ateşi; döndüre döndüre kızartıyorlar. Bazen kuzunun yağları ateşe aktıkça «cız» diye bir alev fışkırıyor, görünüşüne diyecek yoktu doğrusu. Kızarmış etin kokusu enfes oluyor. Hele insan aç olursa. Biraz koklayayım dedim. Fakat hınzır aşçı, kepçeyi üzerime salladı. «Hadi, defol serseri!» diye bağırarak kapıya doğru gelirken ben de kirişi kırdım. Sen hiç kuzuyu nasıl kızarttıklarını gördün mü?

(*Ömer başıyla onaylar.*)

DİLENCİ — Açsana şu ağzını bir kere! Dilin yok senin galiba.

(*Ömer dilini çıkartır.*)

DİLENCİ — (*Dilini çıkartır. İki çocuk gülüşürler*) Ha şöyle, gülmeli.

ÖMER — İnsanın karnı doyduktan sonra zihni açılıyor.

Daha başka şeyler düşünmeye başlıyor. İnsanın karnı gibi gözü de doymuyor vesselâm. (*Oyuncakçı dükkânlarını işaret-
le*) Ya şunlara, oyuncaklara ne dersin? Ben hayatımda oyun-
cakla oynadığımı hatırlamam. Yalnız bir gün yangın yerle-
rinde dolaşırken giysileri yanmış, kolu kırılmış bir bebek gör-
düm. Her tarafı yanmış bu bebeğin yalnız gözleri sağlam kal-
mıştı. Öyle güzel gözleri vardı ki. Bebek durmadan gülerek
gözlerime bakıyordu. Onun sakat yerlerini elimden geldiği ka-
dar onardım. Epey bir süre güzel gözlü yanmış bebekle oy-
nadık. Bir gün aksi; viranelikte onu bir kör kuyunun bilezik
taşına koymuştum. Nasıl oldu, ne oldu bilmiyorum. Birdenbi-
re bebeğim kuyuya düşmez mi? Arkasından koştum. Baktım
kuyu simsiyahtı. Dibi görünmüyordu. Elimde olmadan kor-
karak geri çekildim. Herhalde bu siyah kuyu, bebeğimin gü-
zel gözlerini karartmış olacaktı. İşte ilk ve son oyuncağımla
olan serüvenim. O günden sonra ne zaman karnımı doyursam,
dükkân vitrinlerindeki bebekleri seyredirim. Ama ne yalan
söyleyeyim; şimdiye kadar benim bebeğim gibi güzel gözlü-
süne rastlamadım.

DİLENCİ — Senin bebeğin, oyuncağın fillan var mı?

ÖMER — Bir sürü vardı, yitirdim.

DİLENCİ — Ne zaman?

ÖMER — Bu sabah.

DİLENCİ — Nerede?

ÖMER — Düşümde.

DİLENCİ — Alay mı ediyorsun? Düşte oyuncak kaybolur
mu hiç?

ÖMER — Oluyor işte.

DİLENCİ — Tuhaf şey. Onun için mi üzgün duruyorsun?

(Ömer, başıyla onaylar.)

DİLENCİ — Öyleyse gene gözlerini kapa ve düşünüy gör-
meyi sürdür...

(Uzaktan çocukların sesleri ve biriyle alay ettikleri duyulur. Sahnenin ortasına doğru gelen beyaz sakallı bir yaşlı adamı taşa tutmuşlardır.)

SAHNE VII

ÖNCEKİLER — YAŞLI ADAM

DİLENCİ — Yaşlı adamı taşa tuttular.

(Ömer yerinden kalkarak yaşlı adamı kurtarmak için yerde duran sopasını kapar ve çocukların üzerine atılır. Yaşlı adamı ellerinden alır. Tozlarını silker.)

ÖMER — Utanmıyor musunuz bu yaşlı adamı taşlamaya? Gücünüz bu adama mı yetiyor? Eğer gücünüzü denemek istiyorsanız, işte karşınızda ben varım!..

(Çocuklar, elinde kalın sopasıyla üzerlerine gelen Ömer'den çekinirler ve söylenerek gerilerler. Arkada yaşam yine eskisi gibi başlar.)

DİLENCİ — Amma da mahalleyi korkutmuş, haraca kesmişsin ha!

ÖMER — *(Yaşlı adama)* Bir yerinize bir şey oldu mu amca?

YAŞLI ADAM — Sağ ol, var ol yavrum. Olmadı, olmadı ama, sen yetişmeseydin her halde çok daha fena şeyler olabilirdi.

ÖMER — Otur şu kanapeye amca, dinlen. Ne de olsa korkmuşsundur. Bak, üstün başın tozlanmış. *(Silkeler.)*

DİLENCİ — Hadi bakalım sana arkadaş çıktı, ben gidiyorum. Kalın sağlıcakla!..

ÖMER — Güle güle.

(Dilenci, ıslık çalarak uzaklaşır.)

ÖMER — YAŞLI ADAM

ÖMER — (*Aklına paketteki ekmekler gelerek onu açar, yaşlı adama uzatır*) Her halde karnın aç olmalı; al amca.

YAŞLI ADAM — Çok teşekkür ederim, eksik olma yavrum; fakat sen yemeyecek misin?

ÖMER — Bir dilimini yedim.

YAŞLI ADAM — Öbürünü de akşama sakla.

ÖMER — Zararı yok, sen de karnını doyur; her halde açsındır? Ben akşama elbet yiyecek bir şey bulurum.

YAŞLI ADAM — Senin kimsen yok mu?

(*Ömer, hayır anlamında başını sallar.*)

YAŞLI ADAM — Sana kim bakıyor peki?

ÖMER — Tanrı.

YAŞLI ADAM — (*Arkasını okşar*) Zavallı yavrum. Yattığın yerin filan yok mu?

ÖMER — İşte burası yazın benim yatağımdır. Kışın ötede beride yatarım.

YAŞLI ADAM — Bu hayattan memnun musun?

ÖMER — Bu alnımın yazısı. Derviş Hasan söyler: İnsanın kaderinde, kısmetinde ne varsa, o olur, diye. Ondakı fazlasını istemek günahmış. Allah ne verirse onu kabul ediyorum. Bazı çocuklar kendilerine ait olmayan şeyleri çalışıyorlar. Belki onların dünya yüzünde sırtlarında paltoları, ayaklarında kunduraları olacak ama, sonra ahrette bu hırsızlıkların cevabını nasıl verecekler?

YAŞLI ADAM — Doğru. Sen büyük bir insan gibi konuşuyorsun.

ÖMER — Bu sokaklar, bu çektiğimiz acı, küçük ruhumuzu vaktinden önce köçaltıyor. Her şey gözümüzün önünde. Her şeyi apaçık görüyor ve öğreniyoruz.

YAŞLI ADAM — Allah her dilediğini yapar inşallah. Tuttuğun altın olsun yavrum. Sen bu iyi yüreğinle hayatta mutlaka başarı sağlayacaksın. Sana bu beyaz sakallı koca dedenin, eğer dinlersen, bir nasihatı var.

ÖMER — Söyle, dinlerim amca!

YAŞLI ADAM — Doğruluktan ayrılma. Kötü yola sapma. Allahın emirlerini unutma. Kısmetin bir gün kendiliğinden ayağına gelir ve seni bulur. Sabret ve bekle. Hiç kimsenin malında gözün olmasın. Büyüklerinin sözlerini tut. Yaşlılara saygı göster. Yalan söyleme. İşte en büyük saadet bunları yapan insanın duyduğu manevî zevktir. Şu gördüğün fena çocuklara gelince: Onlar kesin olarak bir gün gelir yaptıkları kötü davranışın cezasını çekerler. Senin gibi iyi, vicdanlı ve terbiyeli çocuklar da zamanı gelince kesin olarak mükâfatını göreceklerdir. Sabreden derviş, muradına ermiş, derler.

ÖMER — Nasihatlarına teşekkür ederim amca.

YAŞLI ADAM — Şimdi beni dinle: Sana söyleyeceğim sözleri sakın kimseye tekrar etme. Sözlerimi yalnız sen bil ve sen işit. Şimdiye kadar yaptığın güzel davranışlarının mükâfat zamanı geldi. (*Cebinden bir mavi gözlük çıkartır*) Bu mavi gözlüğü görüyor musun?

ÖMER — Evet, mavi bir gözlük.

YAŞLI ADAM — İşte bu mavi gözlüğü sana veriyorum. Bunu gözüne taktığın zaman, dünyayı istediğin gibi göreceksin ve önünde dilediğin şeyi bulacaksın. Bu gözlüğü taktığın zaman sana her kapı açılacak ve her zorluğun halledilecektir. Yaşamın bir cennet olacaktır. Fakat bu sırrı herhangi bir kimseye söylediğin an; artık bu gözlük sana hiç bir şey göstermeyecektir. Al, şimdi bu gözlüğü, en güvenilir bir yerinde sıkı sıkı sakla. Bir şeye ihtiyacın olduğu zaman kimsenin görmediği bir yerde gözlerine tak ve o anda karşına gelecek olan köleden her zorluğunun anahtarını iste. O, sana her şeyi halledecek ve sıkıntın kalmayacaktır.

ÖMER — (*Gözlüğü şaşarak alır*) Demek her istediğime, bunu taktığım zaman sahip olacağım?

YAŞLI ADAM — Tabii her istediğin ve dilediğin şeye.

ÖMER — Sen kimsin amca?

YAŞLI ADAM — Fazla bir şey sorma, dediklerime dikkat et. Ben artık gidiyorum.

ÖMER — Nereye gidiyorsun?

YAŞLI ADAM — Uzaklara, çok uzaklara! Allaha ısmarladık evlâdım.

ÖMER — Güle güle amca. Yolun açık olsun. Yine uğra buralara. Seni bir daha görmeyecek miyim?

YAŞLI ADAM — Kim bilir belki...

ÖMER — Gözlük için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum amca!

YAŞLI ADAM — Bana değil, vicdanına teşekkür et. Allaha ısmarladık.

ÖMER — Güle güle.

(*Yaşlı adam gider.*)

ÖMER — Gitti. Mavi bir gözlük... Niyetten çıkan gözlük lere benziyor. Acaba yaşlı adamın sözleri doğru mu? Bunu taksam dilediğimi görecektir miyim? Tecrübe etsem? (*Çevresine bakar, bu sırada çocuklar gelmektedirler.*) Bunu taktığım zaman çevremde kimse olmasın demişti. Kimseye gösterme, diye tenbih etmişti. Sonra büyü bozulur. Peki ama, bunu nerde saklamalı? Gömleğimin iç cebine koyarım, kimse görmez.

(*Çocuklar gelir. Ömer'le alay ederler.*)

SAHNE IX

ÖMER — ÇOCUKLAR

1. ÇOCUK — Yaşlı ahababı gitmiş.

2. ÇOCUK — Yaşlı adamdan başka kim konuşur zaten bu külhanbeyle!.

ÖMER — Ağzını bozma!

2. ÇOCUK — Bozarsam ne olacak? Elindeki sopaya güveniyorsan, aldanıyorsun. Vallahi ağabeyime söylersem seni kılıcıyla keser.

3. ÇOCUK — Serseriliğinin cezasını çekiyor İşte. Ne oynayacak bir topu, ne de yiyecek ekmeği var.

2. ÇOCUK — Kız arkadaşlarımız ekmek vermeselerdi, açlıktan ölecekti. Teşekkür edeceği yerde, sopa ile hücum ediyor.

ÖMER — Haydi gidin işinize! Başımı derde sokmayın! Sizler bir gün gelir bu yaşlı adamı taşlamanın cezasını çekersiniz.

4. ÇOCUK — Şu cezayı çok merak ediyorum doğrusu.

ÖMER — Sabret, görürsün.

5. ÇOCUK — Bu serseriyle konuşacağımıza, şarkı söyleyelim.

6. ÇOCUK — Yahut da askerlik oynayalım.

7. ÇOCUK — Tamam! Ben komutan olayım, sen de çavuş. (Öbür çocukları işaretleyerek) Onlar da asker. Haydi çocuklar, gelin askerlik oynayacağız. Parka doğru şarkı söyleyerek benim komutum altında yürüteceksiniz. Hadi bakalım, sıralanın.

(Herkes sıralanır. Ömer bir kenarda çocukların bu neşesine bakar. Çocuklar yürüyerek, şarkı söyleyerek sahneyi birkaç kez dönerler.)

MÜZİK

İleri, marş ileri.

Kalmayalım biz geri.

Sert adımlarla daim;

İleri, hep ileri.

Gözlerimiz ilerde.
Korku olmaz bu yerde.
Bize bakacak düşman;
Gösterin hani nerde?

İleri, marş ileri.
Kalmayalım biz geri.
Sert adımlarla daim;
İleri, hep ileri.

(Çocuklar bu marşı söyleyerek parka doğru uzaklaşırlar. Ömer herkes gittikten sonra yerde duran sopayı kılıç gibi beline takar. Aynı havayı ıslıkla çalarak, aynı tempoyla arkalarından parka doğru gider, kaybolur.)

(Perde)

İKİNCİ PERDE

DEKOR : Aynı. Vakit sabah. Ömer uyumaktadır. Bir taftan oyuncakçı Yahudiler bir şarkı söyleyerek kolkola neşe içinde sahneye girerler.)

YAHUDİLERİN ŞARKISI

Sevinelim birlikte bayram geldi çocuklar,
En güzel oyuncaklar bizim dükkânlarda var,
Her ne dilediyseniz bulacaksınız bizde,
Askerler, arabalar, şaha kalkmış kır atlar.

SAHNE I

BEKÇİ — OYUNCAKÇILAR

BEKÇİ — (Bu şarkı biterken soldan gelir.) Ey, yine işiniz iş. Vuracaksınız paraları. İnsanın böyle günlerde oyuncakçı olacağı geliyor.

1. OYUNCAKÇI — Biz de bu bayram gününü bekliyoruz.

2. OYUNCAKÇI — Her zaman işler iyi gitmez.

BEKÇİ — Siz onu benim şapkama anlatın. Dünyada çocuk oldukça siz müşterisiz kalır mısınız hiç!

1. OYUNCAKÇI — Tanrı çocukları bol bol ihsan eylesin.

2. OYUNCAKÇI — Sağlık ve afiyetlerini eksiltmesin!

1. OYUNCAKÇI — Her ana on iki çocuk doğursun!

2. OYUNCAKÇI — Altısı kız, altısı erkek olsun!

BEKÇİ — Ulan, dua mı ediyorsunuz?

1. OYUNCAKÇI — Bu da bizim duamız.

2. OYUNCAKÇI — Çocuklar bizim müşterimiz, onlara her zaman dua etmek görevimizdir.

1. OYUNCAKÇI — Yalnız; çocuklar büyüdükçe artık oyuncakla oynamaz oluyorlar.

2. OYUNCAKÇI — İşte bu çok fena!

BEKÇİ — Size kalsa sakallı dedeleri de oyuncakla oynatacaksınız.

1. OYUNCAKÇI — Tabii. Oyuncakla oynamak en zararsız, en yararlı bir oyundur.

2. OYUNCAKÇI — İnsanın aklı gelişir. Görgüsü artar. Neşesi yerine gelir. Kötü bir şey düşünemez.

BEKÇİ — Hadi sen de be! Benim gibi bir adam oyuncakla oynar mı hiç! Görseler gülerler.

1. OYUNCAKÇI — Senin oyuncağın yok mu sanki?

BEKÇİ — Benim oyuncağım ne gezer!

2. OYUNCAKÇI — İşte düdüğün, altı patların senin oyuncakların değil mi?

BEKÇİ — (Çıkartarak) Demek bunlar oyuncak, ha!

1. OYUNCAKÇI — Tabii oyuncak ya!

BEKÇİ — (Tabancayı Yahudilere doğru tutarak) Öyleyse bir yol oynayalım bakalım. (Yahudiler kaçır) Neye kaçtınız ya. Hani oynuaktılar?

1. OYUNCAKÇI — Tövbe, tövbeler tövbesi, Bay Bekçi Efendi, tövbe!..

BEKÇİ — Ne cesur adamlarmış maşallah! Hem oyuncak diyorlar. hem de kaçıyorlar.

2. OYUNCAKÇI — Biz şaka yaptık. Sözümüzü geri aldık. Koy o altı patları yerine. Konuşalım güzel güzel.

(Bekçi tabancayı yerine koyar.)

1. OYUNCAKÇI — Saatin kaç, Bay Bekçi Efendi?

BEKÇİ — Ulan az yiyin de bir saat alın.

2. OYUNCAKÇI — İkimizin bir saati vardı, biraz eskidi.

BEKÇİ — Kaç senelik saatti?

1. OYUNCAKÇI — Bu saat efendim, büyükbabamın babasının dedesinden kalmış, antika bir saatti.

BEKÇİ — Ulan, senin babanın babasının dedesi zamanında cep saati var mıydı?

2. OYUNCAKÇI — Aman Bay Bekçi Efendi, nasıl yoktu? O zamanlar kum saatleri vardı.

BEKÇİ — Ula kum saati cepte taşınır mı?

1. OYUNCAKÇI — İşte onun için eskidi dedik ya.

BEKÇİ — Peki, bir yenisini alsanıza.

2. OYUNCAKÇI — Alacağız. Karar verdik geçen sene. Ama ortalık ucuzlasın diye bekliyoruz.

BEKÇİ — Ula olur şey değil. Ortalıkla saatin ne ilgisi var? Han mı hamam mı yaptıracaksınız?

1. OYUNCAKÇI — Düşündük. Güzel günler gelsin, öyle alalım dedik. İstemedik ki saatimiz fena saatleri çalsın.

BEKÇİ — Kaç yaşındasınız?

2. OYUNCAKÇI — Ben doksan.

1. OYUNCAKÇI — Ben de doksan bir buçuk.

BEKÇİ — Öyle ise biraz acele edin.

OYUNCAKÇILAR — Neden?

BEKÇİ — Bari alacağınız saat son saatinizi çalabilsin!..

OYUNCAKÇILAR — *(Dargın bir şekilde)* Bay Bekçi Efendi...

BEKÇİ — Haydi bakalım, işte saat tam altı. *(Cebinden büyük bir saat çıkartmıştır. Yahudiler bunu görünce şaşırırlar.)*

1. OYUNCAKÇI — Bu cep saati değil, duvar saati be Bekçi Efendi!..

BEKÇİ — Cep saatleri çabuk bozuluyor. Bunu duvardan indirdim. Tahta kaplamasını çıkarttım; biraz büyük ama, esas doğru gidiyor. Siz böyle erken dükkân açmazdınız?

2. OYUNCAKÇI — Malum ya, yarın arife.

1. OYUNCAKÇI — Dedik erken gidelim. Ortılığı derleyelim toplayalım. Oyuncakları düzeltelim. Malum ya müşterilerin gözlerine malları iyi göstermek için onları düzenli bir şekilde yerleştirmeli. O da bir sanattır.

BEKÇİ — Dedim ya, işiniz iş bu dünyada. Bakalım öbür dünyada ne yapacaksınız?..

(*Yahudiler oyuncakçı dükkânlarına girerler. Bekçi de Ömer'in yanına gelir.*)

ÖMER — (*Kenî kendine*) Haydi kalk bakalım Ömer. Bak oyuncakçılar bile dükkânlarını açıyorlar. Sen de git, hiç olmazsa vitrinden seyredersin. (*Gözlerini uğuşturarak*) Bana ne başkasının oyuncaklarından? Görmezsen hiç olmazsa kederim artmaz.

(*Bu sırada arkadan bir çığlık duyulur.*)

1. OYUNCAKÇI — Salamon, Salamon, hırsız var!..

BEKÇİ — (*Dönerek*) Hırsız mı var, nerede?

2. OYUNCAKÇI — Bizim dükkânda da hırsız var!..

BEKÇİ — (*Tabancasını çıkartır*) Nerde hırsız var? Verin bakayım onları bana.

1. OYUNCAKÇI — (*Bekçiye*) Dükkânda ne var ne yok çalmışlar.

2. OYUNCAKÇI — (*Ağlayarak*) Oyuncaklarım, oyuncaklarım, hepsi uçmuş, ah oyuncaklarım!..

BEKÇİ — Ne oldu söylesenize?

1. OYUNCAKÇI — Dükkândaki oyuncakların hepsini çalmışlar. Bir şey bırakmamışlar. Bekçi Efendi.

BEKÇİ — Kim çalmış ki?

1. OYUNCAKÇI — Kim çalmış bilsem sana sorar mıydım hiç?..

2. OYUNCAKÇI — Mahvolduk; battım, ailemin namusu berbat oldu. Sanatım bitti. Servetim yandı, oyuncaklarım, oyuncaklarım!

1. OYUNCAKÇI — Kuzular, köpekler, atlar, arabalar, çocuklar, trenler, develer...

BEKÇİ — Ne sayıp döküyorsun böyle?

1. OYUNCAKÇI — Oyuncaklarım, oyuncaklarım!..

BEKÇİ — Kesin sesinizi biraz! Gürültüyle mesele anlaşılmaz. Sızlamadan, ağlamadan anlatın.

2. OYUNCAKÇI — Sızlamadan, ağlamadan nasıl anlatılır bu iş?

BEKÇİ — Biraz daha bağırırsanız altı patları patlatacağımlı..

OYUNCAKÇILAR — Kuzum ona dokunma. Zaten bir canımız kaldı. Sustuk işte.

BEKÇİ — Ha şöyle!.. Şimdi anlatın bakayım.

1. OYUNCAKÇI — Sizinle konuştuktan, saati sorduktan sonra dükkânlarımıza gittik. Kepekleri açtık. Bir de baktık ki, ne görelim... (*İkisi birden ağlayarak*) Bir de baktık ki ne görelim...

BEKÇİ — Ula, susun da ne gördüğünüzü anlatın!

OYUNCAKÇILAR — Hiç bir şey görmedik.

BEKÇİ — Siz benimle alay mı ediyorsunuz? Koskoca bekçi ile alay ha!..

OYUNCAKÇILAR — Alay değil, Bay Bekçi Efendi.

BEKÇİ — Bir şey görmedik diyorsunuz. İnsan hiç bir şey için ağlar mı?

OYUNCAKÇILAR — Nasıl hiç bir şey?

BEKÇİ — Hadi kısa kesin.

1. OYUNCAKÇI — Kısa keselim Salamon.

2. OYUNCAKÇI — Kısa keselim Mişon.

1. OYUNCAKÇI — Bir de baktık, dükkân tamtakır, kuru bakır kalmış.

2. OYUNCAKÇI — Oyuncakları çalmışlar.

BEKÇİ — Kim çalmış?

1. OYUNCAKÇI — Hırsızlar.

BEKÇİ — Hangi hırsızlar?

2. OYUNCAKÇI — Bu hırsızlar ahababımız değil Bay Bekçi, tanımıyoruz!

1. OYUNCAKÇI — Bunu siz bulacaksınız.

BEKÇİ — Ben polis değilim; bekçiyim. Benim ince araştırma işlerine aklım ermez. (*Düdük çalar.*)

2. OYUNCAKÇI — Niye öttürdün düdüğü?

BEKÇİ — Polis çağırdım. (*Uzaktan bir düdük sesi duyulur*) Bak, işte o da bana cevap verdi, şimdi gelir.

SAHNE II

ÖNCEKİLER — ŞARLOK HOLMES (KAÇIK)

(*Sağdan Kaçık, kılık değiştirmiş olarak gelir. Elinde büyük bir pertavsız vardır.*)

KAÇIK — Beni niye çağırdınız?

BEKÇİ — Sen de kimsin?

KAÇIK — (*Yakasını kaldırır, altından bir polis işareti çıkar.*) Ben, meşhur polis hafiyesi Şarlok Holmes'im.

HEPSİ BİRDEN — (*Merakla*) Şarlok Holmes!..

KAÇIK — Evet, Şarlok Holmes!..

OYUNCAKÇILAR — Safa geldiniz Şarlok Holmes Efendi.

(*Bu sırada dışardan birkaç meraklı gelir.*)

KAÇIK — Cinayet nerede oldu? Kaç kişi öldü? Kan izleri nerde, ayak izleri, parmak izleri, tekerlek izleri nerde?

BEKÇİ — Ne iz var, ne kan.

KAÇIK — Şu halde daha önemli bir durum karşımdayım. Şimdi herkesten kuşkulabilirim. Buradakilerin hep-

si şimdi zan altındadır. Kuşkulu gördüklerimi sorguya çe-
keceğim. Önce sen kırmızı sakallı, sen gel!..

1. OYUNCAKÇI — Aman Şarlok Holmes efendi, ben hır-
sız değil, malları çalınan şikâyetçiyim.

KAÇIK — Ben öyle şey dinlemem! Belki kendi malları-
nı kendin çalmışsındır!..

1. OYUNCAKÇI — Nasıl olur?

KAÇIK — Malların sigortalı mıydı?

1. OYUNCAKÇI — Yarısi sigortalıydı.

KAÇIK — Gördün mü işte, bir kuşku!

1. OYUNCAKÇI — İnsaf edin.

KAÇIK — Bende insaf yoktur! Sanki sende var mı? Mal-
ları yüzde beş yüz kârla satmıyor musun?

1. OYUNCAKÇI — Vallahi yüzde beş yüz kârla satmı-
yorum. İşler kesat. Ancak yüzde yüz kârla satıyoruz.

KAÇIK — Senin her halde sakalın da sahte olmalı!

1. OYUNCAKÇI — Nasıl olur Şarlok Holmes Efendi, bu
benim kendi sakalımdır.

KAÇIK — Muayene edeceğiz. (*Sakalını çeker. Yahudi
bağırır.*) Doğru, evet kendisinin. Bas bakalım parmağını bu-
raya, ha parmak izin alındı. Şimdi ayağını da bas, bir de
ayak izini alalım. Bu da tamam. Sıra şimdi sende ikinci sa-
kallı, sen gel. (*Gelirken*) Dur. (*Etrafı koklar*) Bir koku du-
yuyorum.

BEKÇİ — Ne kokusu?

KAÇIK — Bir iz kokusu. İşte şuradan geliyor.

BEKÇİ — İzin kokusu olur mu?

KAÇIK — Cahil adam, kokuyu duymuyor musun?

BEKÇİ — (*Oyuncakçıların pantolonlarını koklar*) Evet,
duydum.

KAÇIK — Neyi?

BEKÇİ — Kokuyu.

KAÇIK — Düş kokunun peşine.

BEKÇİ — Düşemem.

KAÇIK — Neden?

BEKÇİ — Burnumun direği kırılacak.

KAÇIK — Görev uğrunda her şey yapılır. Hatta hayatını bile seve seve feda edeceksin. İşte izleri görmeye başladım bile.

HEPSİ BİRDEN — Nerede?

KAÇIK — (*Abartılmış*) Kimse yerinden kıınıldamasın. Tamam, yerindeyim. Oyuncaklarınızı alanlar bir kişi değil.

HEPSİ BİRDEN — Kaç kişi?

KAÇIK — Bin bir kişi, yarısı erkek, yarısı dişi!

1. OYUNCAKÇI — Bu bin bir hırsız bizim dükkâna nasıl girmiş?

KAÇIK — Bu izlerin sahipleri her yere her zaman girebilirler. Durun durun, dükkânların önünden geçen daha büyük bir ayak izi var, hatta bu iz bu tarafa doğru geliyor, işte buldum. Bu iz, durun, hemen karar veremem, ayak izleri katologuna bakmalıyım. (*Bir kitap çıkartır, bakar.*) İşte bu iz, Peri Padişahı'nın izi. İşte tam dükkânların önünden, buradan geçmiş, görmedin mi Peri Padişahı'nı?

1. OYUNCAKÇI — Ben Peri Padişahı falan görmedim. Yalnız 50 yıl önce Alman Padişahı kapımızın önünden geçmişti.

KAÇIK — Bu öyle bir padişah değil. Bu, bir Peri Padişahı. İşte bak, izleri... (*Kimse bir şey göremez*) Buradaki izler gayet sakın, fakat bu izler gittikçe sinirleniyor. Hele burada kızgın bir hal alıyor. Fakat kanapenin yanına doğru sakınlaşıyor ve orada duruyor. Bu izin zararı sizin dükkânlara, kârı da bu tarafa olmuş.

BEKÇİ — Bir şey anlayamıyorum Şarlok Holmes Efendi. Ben o kadar polis hafiyeleriyle çalıştım, Natpinkerton, Nik Karter, Mayk Hammer, Aman Vermez Avni... Bütün bunlar meseleyi ilk bakışta hallederlerdi. Sen hâlâ izlerden dışarıya çıkamadın.

KAÇIK — Aptal adam sen de, sorunu derin derin, incelemek gerek. İz esastır. Sen bir iz bile göremiyorsun. Şimdi sorunu özetleyelim: Efendim, sorun gün gibi aşikâr: Peri Padişahı dükkânların önünden geçmiş, onu sinirlendirmişler. O da, öc almış, işte buradaki küçük izler, onlar askerleri olsa gerek. Askerler gece gelmişler ve herkes uyurken oyuncakları alıp gitmişler. İzlerin çok ilerlemediğine bakılırsa, uçmuşlar. İşte sorun bundan başka bir şey değil!..

1. **OYUNCAKÇI** — Peki bu Peri Padişahı, bu koskoca Padişah, bizim oyuncaklarımızı, bizim gibi yoksul adamların sermayesini alıp da ne yapacak?

KAÇIK — Ben bu işde bir öc kastı görüyorum.

2. **OYUNCAKÇI** — Biz ne yaptık ki Peri Padişahı'na? Eğer kapımızın önünden geçeceğini bilseydik, yoluna halı sererdik.

KAÇIK — O, insanların arasından geçerken kendisini belli etmez.

1. **OYUNCAKÇI** — Peki, şimdi nasıl onu bulup dava edeceğiz, oyuncaklarımızı alacağız?

KAÇIK — Bu çok önemli bir sorundur.

2. **OYUNCAKÇI** — Avukat tutalım mı, gitsin görüşsün Peri Padişahı'yle? Nerde oturur bu adam?

KAÇIK — O, göklerde oturur, sarayı bulutların arasındadır.

1. **OYUNCAKÇI** — Şu halde uçakla gitmek gerek.

KAÇIK — Ona kimse gidemez. Yalnız onun sırrını bilen bir âdemoğlu, aramızda dolaşıyor. Fakat onu bir türlü bulamıyorum. Yakında onun da izini keşfedeceğim.

2. **OYUNCAKÇI** — Şarlok Holmes Efendi, oyuncaklarımızı nasıl geri alacağız?

KAÇIK — Bu kolay bir iş değildir. Peri Padişahı bir kez kızdı mı, bir daha affetmez. Yalnız onun çok sevdiği

Kafdağı'nda yetişen elmalardan bir tane götürüp sarayında kendisine verirseniz, belki kızgınlığı geçer ve sizleri bağışlar.

1. OYUNCAKÇI — Bu Kafdağı nerede?

KAÇIK — Kafdağı buradan yaya 100 yıl uzaktır. Oraya gitmek kolay değildir. Hatta elde değildir bu. Yolun üzerinde ejderhalar, devler vardır. Birçok tehlikelere göğüs germek gerekir. Bunu bir insanoğlu yapamaz, yeter ki Peri Padişahı'nın sırrını bilen biri olsun.

HEPSİ BİRDEN — Bunu yapabilecek içimizde kimse yok mu?

KAÇIK — Var. İşte şimdi onun izi üzerindeyim. (*Arar*) Buldum!.. İşte, işte, işte!.. (*Ömer'in yanına gelir.*) İşte, bu çocuk. Size gidip elmaları getirebilir.

HEPSİ BİRDEN — Sen alay ediyorsun, Şarlok Holmes Efendi!..

KAÇIK — (*Hemen belinden tabancasını çıkartır, herkes geri çekilir, Yahudilerin üzerine yalancıktan ateş eder*) Dan, dan!.. (*Salomon'a*) Sen öldün!..

1. OYUNCAKÇI — Hani nerede yaralar?

KAÇIK — Yıkıl sen, öldün dedim sana!

1. OYUNCAKÇI — Beni niçin öldürdün?

KAÇIK — Sus, fazla laf istemem!

BEKÇİ — (*Kaçık'ın tahta tabancasını görerek*) Bu nasıl tabanca yahu? Bu, tahta be! İşte tabancanın oynacağı buna derler. Dur bakalım; şimdi ben de senin sakalından, bıyığından kuşkulanmaya başladım. Müsaade ederseniz ben de onları muayene edeceğim!..

KAÇIK — Elini sürme, yoksa seni öldürürüm! (*Tabancayı Bekçi'ye çevirir.*)

BEKÇİ — Ben öyle dam-dum'larla kolay kolay ölmem! (*Tabancayı elinden alır, takma sakalını çıkartır. Kaçık meydana çıkar.*)

HEPSİ BİRDEN — Aaaa! Kaçık Hasan'mış!..

OYUNCAKÇILAR — Bizimle alay mı ediyorsun? *(Diye-
rek Kaçık'ın üzerine hücum ederlerken, Ömer aralarına gi-
rer.)*

ÖMER — Durun bir dakika, beni dinleyin!

OYUNCAKÇILAR — Artık kimseyi dinlemeyiz! Aldatıl-
dığımız yetişir!..

ÖMER — Durun, dinleyin diyorum!.. Bu, sizin menfaa-
tinizedir. Sizlere bir şey söyleyeceğim. Kaçık Hasan'ın de-
dikleri doğrudur. Bu fena çocuklardan Peri Padişahı inti-
kam almıştır. Fakat ben onların öyle bayram gününde oyun-
caksız kalmalarını istemiyorum. Biliyorum ki, oyuncaksız
kalmak güzel bir şey değildir. Ben bu acıyı kendi içimde
duyduğum için, herkesin benim gibi acı çekmesini istemiyor-
um. Sizlere yardım edeceğim ve ona oyuncaklarınızı geri
vermesi için yalvaracağım.

BEKÇİ — Sen de Kaçık Hasan'a baka baka çıldırarak-
sın Ömer. Bu masalları sen çocuklara anlat.

ÖMER — Bunu bir masal diye dinlemeyiniz.

OYUNCAKÇILAR — Bekçi Efendi, haydi bizi karakola
götür, komiser beye işi anlatalım.

ÖMER — Bu sorunu kimse halledemez. Yalnız ben hal-
ledebilirim. Göreceksiniz sizlere oyuncaklarınızı bulup geti-
receğim.

OYUNCAKÇILAR — Eksik olma, meşhur polis hafiyesi
Şarlok Holmes'in muavini aptal Ömer!..

BEKÇİ — Haydi herkes benim ardından gelsin!

(Hepsi birden Bekçi'nin ardından giderler.)

ÖMER — Gittiler, beni dinlemediler.

KAÇIK — Ne yazık ki onlar, çoğu gerçeklerin düştün
doğduğunu bilmiyorlar. *(Yürür.)*

ÖMER — Nereye?

KAÇIK — Bu gece Aydede'yi vuracaklarmış, onun için

gereken tedbiri almaya gidiyorum. (*Sakalını, bıyığını takar. Gider.*)

ÖMER — Yolun açık olsun.

KAÇIK — Senin de...

(*Kaçık kaybolur, Ömer yalnız kalır.*)

ÖMER — İşte sonunda yalnız kalabildim, şimdi mavi gözlüğü takabilirim artık. Bakalım Kafdağı'ndan elmaları almak işini nasıl becereceğim? (*Gözlüğü cebinden çıkartır.*) Bunu gözüme takınca her şeyi başka türlü göreceğimi söylemişti yaşlı adam. Ya değişecek olan dekor beni korkutursa? Tehlikeli bir şey yapıyorum. Ya bir daha buralara dönemezsem? Ya ölünceye kadar Peri Padişahı'nın ülkesinde kalırsam; Evet, belki bu mavi gözlük bana mutluluğu getirecek, her istediğim olacak; zengin olacağım, ama bundan sonra artık elveda bu parka, bu vatana!.. Anamın, babamın mezarı olan bu topraklara ebediyen elveda!.. Hayır hayır. Her şeye rağmen buradan ayrılmak güzel bir şey değil; hatta bu bir hayınlık, bütün yoksulluğuma karşın, vatanımda kalmak istiyorum. (*Bir süre düşünür.*) Ama ya verdiğim söz? Zaten beni bir işe yaramaz, haylaz diye tanıyorlar. Onlara söz verdim, eğer oyuncakları getiremezsem, beni yalancı olarak da tanıyacaklar; insanların arasında bir işe yaramadan yaşamını sürdürmek güzel bir şey olmasa gerek. Hayır, ne olursa olsun, gözlüğü takacağım. Onlara Ömer'in de bir işe yarar insan olduğunu ispat edeceğim; bir kez de bu sevgili küçük dinleyicilere sorayım:

MÜZİK

Taksam mı, takmasam mı gözlüğü gözlerime,
Ya bir daha dönmezsem ordan memleketime,
İçimdeki tereddüt beni düşündürüyor,
Karar verin ne olur, sizler benim yerime...

Sizler hakem olunuz, kararı siz veriniz,
Takmam doğru olursa oradan sesleniniz,
Çünkü bu işde yalnız sizsiniz tanık bana,
Haydi küçük dostlarım, buna karar veriniz...

(Müzik biter. Çocuklar: «Tak!.. Tak!..» diye bağırlarlar.)

ÖMER — Öyleyse takıyorum. (Gözlüğü takar. Ortalık kararır.)

1. T A B L O

ÖMER — ARAP KÖLE

(Sahne hafif bir mavi ışıqla aydınlanır. Ömer'in karşısına bir Arap çıkar ve önünde diz çöker. Ömer korkarak gelir.)

ARAP — Korkma efendim. Dile benden ne dilersem?

ÖMER — Demek mavi gözlük öyküsü gerçekmiş?
(Arap'a) Sen kimsin?

ARAP — Hiç bir şey sorma; yalnız bana isteklerini bildir.

ÖMER — Her istediğim olacak mı?

ARAP — Elbette.

ÖMER — Örneğin, bir çuval dolusu oyuncak istesem?

ARAP — Hemen getiririm.

ÖMER — Kızarmış bir tavuk istesem?

ARAP — Sürülerle emrinize hazır!

ÖMER — Yatacak bir yatak istesem?

ARAP — Kuştüyünden en âlâsı hazır sizin için.

ÖMER — Yağmurdan korunacak bir çatı altı dilesem?

ARAP — Bir saray bulacaksınız.

ÖMER — Ya para?

ARAP — Tavanlarına kadar altınla dolu hazinelerin anahtarlarını hemen veririm.

ÖMER — Bütün bu vaadettiğin servet nerede?

ARAP — Peri Padişahı'nın ülkesinde. Mavi gözlükle gördüğün ülkede.

ÖMER — Peki gözlüğü çıkarttığım zaman; saray, altınlar, yemekler kaybolacak mı?

ARAP — Elbette efendimiz.

ÖMER — Demek benim servetimi bütün insanlar, arkadaşlarım; örneğin mahalle bekçisi, kalbimi kıran kötü çocuklar, Kaçık Hasan, oyuncakçılar göremeyecekler?..

ARAP — Hayır, onları yalnız siz göreceksiniz ve siz yaşayacaksınız.

ÖMER — Şu halde değeri yok bunların. Bunlar bir düşün. Gözlerimin düşü olacak.

ARAP — Hayır, bütün bunlar sizin için gerçek. Ne diye başkalarını düşünüyorsunuz?

ÖMER — Ama ben yaşadığım dünyada yalnız değilim, mutlu olmam için bütün insanlarla birlikte, onların arasında bulunmam gerek, yapayalnız bir mutluluk beni doyurmaz. Benim servetimden başkalarının da yararlanmasını isterim. Mademki tavanlarına kadar dolu hazinelerim olacak; onlarla yoksul çocuklara hastaneler açmak, düşkünleri kurtarmak, sefalet çekenlerin yaralarına merhem olmak isterim.

ARAP — Bu servetin bir meteliğini dahi başkasına veremezsiniz, bütün bunlar yalnız sizin için.

ÖMER — Öyleyse hiç bir değeri yok. Onları harcamadıktan sonra. Ben paraları içinde saklayan bir kasa değilim, ben bir insanım, yaşadığım topluma bağlı bir insanım. Sizin bana vadettiğiniz servet bir düştten farksız. Mavi gözlüğü çıkartınca gene yoksul olduktan sonra; bu düşün görmemek, bu gözlüğü takmamak daha iyi.

ARAP — Şu halde benden bir şey istemiyor efendimiz?

ÖMER — İstiyorum. Fakat kendim için değil; yaşadığım toplum için istiyorum.

ARAP — Nedir isteğiniz?

ÖMER — Kafdağı'nı biliyor musunuz?

ARAP — Yürüyerek gidilirse 100 yılda ancak varılabilen korkunç bir dağ. Yamaçlarında ejderhalar yaşar. Nehirleri kaynar su akıtır. Ormanları insan geçemeyecek kadar sık ağaçlarla kaplıdır. Ağaçlarının tepelerinde insan yiyen kartallar vardır. Hele tepesinde yalnız devler yaşar. Günde üç insan başı yiyen vahşi devler. Bu korkunç yeri ne diye soruyorsunuz?

ÖMER — Kafdağı'nın tepesinde bir elma ağacı varmış, onu da biliyor musun?

ARAP — Evet, suyu altından olan kıvırmalı elmalar. Bu ağaç yılda ancak iki elma verir. Bu korkunç devlerin padişahı bu elmaları yemezse ölür. Bu nedenle dev, bu elma ağacının gece-gündüz dibinde yatar. Ve onların olgunlaşmalarını bekler.

ÖMER — Şimdi bu elmalar oldu mu?

ARAP — Tam zamanıdır. Yarın şafakla dev, elmaları toplayacak ve bir yıl daha yaşayabilmesi için onların suyunu içecektir.

ÖMER — Öyleyse daha vaktimiz var.

ARAP — Niye efendimiz?

ÖMER — Elmaları bizim alabilmemize.

ARAP — Elmaları siz mi alacaksınız?

ÖMER — Evet, dileğim budur. Bu elmaları alıp, Peri Padişahı'na götürmektir.

ARAP — Benden çok güç bir iş istiyorsunuz, tehlikeleri söyledim. Oraya hiç bir insanoğlu ayak basmamıştır. Hem yüz yıllık yolu yürüyebilmek için bir insanın ömrü yetmez.

ÖMER — Oraya kesenkes gideceğiz ve elmaları devden önce koparacağız.

ARAP — İsteklerinizi yerine getirmek zorunda bir gö-

revliyim. Bu büyük ve tehlikeli geziden önce size birkaç sözüm var.

ÖMER — Nedir onlar?

ARAP — Yüz yıllık yolu beş dakikada büyü sayesinde, zaman kavramını ortadan kaldırarak uçabiliriz. Ben, size gözlerinizi kapatın dediğim zaman kapatacak ve açın dediğim zaman açacaksınız. Sakın uçarken gözlerinizi açmaya kalkmayınız. Bir milyon kilometre yüksekten dünyanın çekiminden kurtularak uçacağız. Eğer gözlerinizi bu uçuş sırasında açarsanız, büyü bozulur ve siz de uzayın boşlukları içinde kayar ve bitimsizlikte kaybolursunuz.

ÖMER — Merak etme, gözlerimi açmam!

ARAP — Şimdi ben size gözlerinizi kapatın dediğim zaman kapatacak, açın dediğim zaman açacaksınız ve açtığınız zaman da kendinizi Kafdağı'nın tepesinde bulacaksınız.

ÖMER — Oraya ben yalnız mı gideceğim?

ARAP — Hayır, ben de yanınızda olacağım. Oraya belki devin uyuduğu bir zamanda varacağız. Eğer dev uyuyorsa, onu uyandırarak çatışmak gerekecek.

ÖMER — Dev uyuyorsa niçin uyandıralım? Onu uyandırmadan elmaları kopartamaz mıyız?

ARAP — O, hep ağacın altında yattığı için, onu öldürmeden ağaca çıkmak elde değildir.

ÖMER — Peki, dev nasıl öldüreceğiz?

ARAP — İşte size büyülü bir kılıç. Bu kılıcı devin kalbine bir kez sapladınız mı, dev artık bir daha dirilemez.

ÖMER — Şu halde dev uyurken bu kılıcı kalbine saplarız.

ARAP — Hayır, dev uyurken saplarsanız uyuyan devde kılıç büyüsünü göstermez. Mutlaka onunla uyanık olarak karşılaşmak gerek.

ÖMER — Pekâlâ, mademki kılıç büyülüdür, dediğiniz gibi yapacağım.

ARAP — Yalnız, dikkat edin, ilk atılışta kılıcı kalbine saplar saplamaz hemen geri çekin. Dev size, «Gel bir kere daha vur!» diye işaret edecektir; sakın buna kanmayın. Eğer bir kez daha vurmaya kalkarsanız, büyü bu ikinci vuruşla bozulur ve dev tekrar canlanarak bu sefer o sizi parçalar.

ÖMER — Hiç merak etme; beni anam bir defa doğurdu, ben de bir kez vururum derim. Hepsini dediğiniz gibi yapacağım. Peki, sonra Padişahı'nın sarayına nasıl gideceğiz?

ARAP — Siz devi öldürdükten ve elmaları aldıktan sonra; tekrar gözlerinizi kapatacaksınız; size açın dediğim zaman, kendinizi Peri Padişahı'nın huzurunda bulacaksınız.

ÖMER — Peki, sonra dünyaya nasıl döneceğim?

ARAP — Tekrar gözlerinizi kapatırsınız, ben sizi uçururum.

ÖMER — Sana çok teşekkür ederim. Öyle ise hemen gidelim. Yarın şafaktan önce elmaları Peri Padişahı'nın alması gerek!..

ARAP — Öyleyse kapatın gözlerinizi.

(Müzik, uçtuklarının etkisini uyandıracak bir parça çalar.)

2. T A B L O (*)

ÖMER — ARAP — DEV (Kafdağı'nda)

ARAP — Açınız gözlerinizi.

(*) **Dekor:** Oynayanların olanak ve imgelerine göre hazırlanacaktır.

(Kafdağı, bir elma ağacı, acayip kayalıklar, dev; elma ağacının altında uyumaktadır. Işık parlak.)

ARAP — İşte dev uyumakta. Fakat öyle bir yere yatmış ki, onu çiğnemedi ağaca gitmek elde değil! Onu uyandırmak ve öldürmek gerek.

ÖMER — Bak, devin gözleri açık, her halde uyumuyor.

ARAP — O, açık gözle uyur.

ÖMER — Peki şimdi ne yapacağız?

ARAP — Devi uyandıracamız.

ÖMER — Şu halde bağırırım. (Bağırır). Ey korkunç dev! Kalk!.. Seninle erkeksen savaşa geldim!.. (Arap'a dönerek) Uyanmıyor bile. Her halde uykusu uzun.

ARAP — Senin sesin, onun kulağına bir sivrisinek vızıltısı gibi gelir. (Bir kaynana zırtlması verir.) Şunu al ve çevir.

ÖMER — Güzel bir fikir.

(Elindekini çevirir, dehşetli bir ses çıkar, dev uyanır. Bakar ki karşısında insan vardır. Homurdanarak atılmak isteyeceği sırada Ömer bir atılışla büyülu kılıcı kalbine saplar ve geri çekilir. Dev sarsılır, yere düşer. Bir daha sapla diye Ömer'e işaret eder.)

ÖMER — Boşuna beni kandırmaya kalkma! Ben anamın karnından bir defa doğdum.

(Bu sırada dev korkunç gürültülerle yıkılır. Sessizlik.)

ARAP — İşte tamam, dev de artık öldü. Şimdi elmaları kopar, hemen geri dönelim. Çünkü devin yavruları çevremizdedir. Eğer onlar gelirse, kurtulmamız zorlaşır.

ÖMER — Kılıç var ya!..

ARAP — Artık kılıcın büyülu geçmiştir. Çünkü o, bir kez vurmak için büyübudur. İkinci bir devi aynı kılıçla öldüremezsin.

ÖMER — Şu halde acele etmeliyiz. (*Ağaca tırmanır.*)
Bir türlü kopartamıyorum.

ARAP — İşitiyor musun dev yavrularının seslerini? Bu tarafa doğru geliyorlar. Çabuk ol efendim.

ÖMER — Bir tanesine yetişemiyorum.

ARAP — Yaklaşıyorlar, geliyorlar; çabuk, yoksa mahvoluruz.

ÖMER — Elim uzanmıyor.

ARAP — Sıçra çabuk, yoksa mahvolduk. İşte devin yavruları. On adım ötede, hem de on iki tane.

ÖMER — Aman Tanrım! Yetişemiyorum.

ARAP — Son bir gayretle sıçra. Devler bu tarafa bakıyorlar. Kokumuzu aldılar, geliyorlar.

ÖMER — Kopardım. (*Elmanın biri yere düşer, alır. Dışarıda korkunç sesler.*)

ARAP — Geldiler, kapa gözlerini. (*Örtalık kararır.*)

3. T A B L O

PERİ PADİŞAHININ SARAYI

(*Bulutlar arasında bir saray. Ortada Peri Padişahı'nın tahtı. Çevrede cüceler, askerler, periler. Periler müzikle birlikte dans etmektedirler. Dans bittikten sonra şarkıya başlarlar.*)

MÜZİK

Sıra sıra olalım gelecek şimdi Hakan,
Perilerin Kralı bizim ihtiyar Sultan,
Dönüyoruz arz yüzünden bugün gene saraya.

Kimbilir neler gördü. Sultan, dünya yüzünde,
Onsuz bütün bulutlar gökyüzünde hüzünde,
Bekliyor onu bütün yıldızlarla periler.

Sıra sıra olalım gelecek şimdi Hakan,
Perilerin Kralı bizim ihtiyar Sultan,
Dönüyoruz arz yüzünden bugün gene saraya.

(Borular çalar. Peri Padişahı bulutların arasından, yanında yaveriyle gelir. Tahtına oturur, çevresini selâmlar.)

PERİ PADİŞAHI — (Yaverine) Ne haber?

YAVER — Emirleriniz üzere dünya yüzüne indim. Gece yarısı bütün oyuncakları cücelere toplatarak gökteki sarayınızın ambarlarına getirttim.

PERİ PADİŞAHI — Çok iyi yapmışsın. Yaramaz çocuklara öyle bir ders vereceğim ki, görsünler...

YAVER — Oyuncakçılar telâş içinde. Herkes oyuncakların sonucundan merakla sözediyor.

PERİ PADİŞAHI — Ben insanoğullarının işine karışmak istemezdim. Bir gün dünyada ne var ne yok diye aşağı indim, kılık değiştirerek geziniyordum. Bir yerden geçerken, fena çocuklar, beni taşladılar. Bana hakaret ettiler; oysa, o çocuklar, büyüklere saygı ve itaat etmenin gerektiğini bilmiyorlardı. Ne yazık ki insanoğulları arasında bazı kötü çocuklar var. Babalarının, annelerinin, büyüklerinin sözlerini tutmayan, derslerine çalışmayan birtakım çocuklar... Bu gibi kötülerin yanında çoğu zaman iyilerinin de canları yanıyor. Nitekim bu kötü çocuklara bir ders vermek için onları bayram gününde oyuncaksız bırakmaya karar verdim. İşte bu nedenle, sana oyuncakları toplattım.

YAVER — Fakat onların arasında Ömer adında yoksul bir çocuk var ki, bu Kafdağı'ndaki elmaları kopartarak size getirecek ve insanoğullarını bağışlamanız için yalvaracak-

tır. Hatta elinde bir de mavi gözlük var. Onu takarak mavi gözlüğün büyüğü ile şimdi Kafdağı'nda elmaları kopartmış bulunuyor. Ona bu sihirli gözlüğü kim verdi acaba?

PERİ PADİŞAHI — Ben verdim.

YAVER — Niçin verdiniz?

PERİ PADİŞAHI — Ömer çok iyi çocuktur. Yoksul ve kimsesizdir. Fakat kalbi altındandır onun. O, büyüklere saygı göstermesini biliyor. Hayatta çektiği acılarının mükâfatını vermek istedim. Bana ettiği yardım ve gösterdiği şefkatten dolayı mavi gözlüğü hak etmiştir o. Fakat görüyorum ki bu iyi kalpli çocuk, bu mavi gözlüğün büyüğünden kendisi için yararlanmayı düşünmedi. Bütün insanları, arkadaşları, kardeşleri için kendini feda etti. İşte en büyük insan örneği, bu çocuktur. Eğer bütün insanoğulları bu çocuk gibi olsaydı dünya, cennet olacak ve insanlar da birbirlerini incitmeden yaşayacaklardı.

YAVER — Bakınız bulutların arasından bir şey uçuyor, saraya doğru geliyor.

PERİ PADİŞAHI — *(Büyük bir dürbünle bakar.)* Evet, Ömer'le kölem. Bırakınız içeri gelsinler.

(Yaver emirleri vermek üzere gider, borular çalar. Ömer bulutların arasından sahneye girer. Diz çökerek el öper.)

PERİ PADİŞAHI — Kalk ayağa Ömer. Söyle bakalım ne istiyorsun?

ÖMER — Önce şu elmaların kabulünü istiyordum.

PERİ PADİŞAHI — Bu elmalar benim en çok sevdiğim meyvelerdir. Bana yapılacak en büyük armağan, kuşkusuz bu elmalardır. Bunları bana getirdiğin, bu yüzden güçlüklerle, tehlikelere katlandığın için sana teşekkür ederim. Fakat sen, bana daha büyük bir yardımda bulunmuştun. Unuttun mu; beni taşıyan çocuklardan kurtarmış, ekmeğini benimle paylaşmıştın. Bu, benim için elmalardan daha çok önemliydi.

ÖMER — Şu halde dileğimi kabul edeceksiniz.

PERİ PADİŞAHI — Dileğini de biliyorum Ömer.

ÖMER — Oyuncakları istemeye geldim.

PERİ PADİŞAHI — Niçin bu kötü çocukları koruyorsun?

ÖMER — Biliyorum, oyuncakları, kötü çocukları cezalandırmak için aldınız; fakat hiç bir işe yaramaz sandıkları Ömer'in yüreği, onların acı çekmesine razı olmadı. Acının ne olduğunu bildiğim için, bu seferlik onların da bu acıyı tatalmalarını ne olur siz de istemeyiniz. Ben kaç yıl bayram günlerini oyuncaksız, hediyesiz, hatta aç geçirdim. İstemedim ki onlar böyle neşeli bir günde ağlasınlar.

PERİ PADİŞAHI — Senin kalbini altından yapmışlar yavrum. Senin için, yalnız senin için bu seferlik onların cezalarını bağışlıyorum. Belki onlar bu kısa dersten ibret alırlar da bir daha kötü şeyler yapmazlar.

ÖMER — Demek oyuncakları vereceksiniz?

PERİ PADİŞAHI — Evet Ömer.

ÖMER — Çok teşekkür ederim. Şimdi müsaade ederseniz yine ülkeme döneyim.

PERİ PADİŞAHI — Orada yoksulluk içinde yaşıyorsun. İstersen sarayımda konuk olabilirsin?

ÖMER — Hayır, teşekkür ederim; eğer izin verirseniz ben gene bütün yoksulluğuma rağmen, vatanıma dönmek istiyorum.

PERİ PADİŞAHI — Nasıl istersen Ömer. Dur, gitmeden önce sana bir armağan vereyim. Bu armağan yalnız gözlerine ve gönlüne seslenecektir. Perilerin dansını seyretmekten hoşlanırsın herhalde? (*İşaret eder, periler dansa başlar. Müzik ve dans bittikten sonra, Ömer alkışlar.*)

ÖMER — Ne güzel oynuyorlar. Bütün bunlar bir düş mü yoksa?

PERİ PADİŞAHI — Mavi gözlüğü çıkartıncaya kadar bir gerçek. Hadi bakalım, şimdi yolun açık olsun. (*Ellerini vurur. Arap gelir.*) Ömer'i gene vatanına götür. Oyuncakları

da beraber alın. (*Yaver'e*) Cücelere emir ver, oyuncakları bu gece gene dükkâna taşıyıp, eski yerlerine koysunlar.

ÖMER — Allaha ısmarladık Peri Padişahı. Allaha ısmarladık güzel periler.

PERİLER — Güle güle... (*Müzik.*)

Perilerin Şarkısı

Dileriz sana Ömer, hayırlı güzel bir yol,
Dünya yüzünderken, acı duyma mutlu ol,
Perilerin duası, tılsımlıdır inan.

(*Perilerin şarkısı bittikten sonra Ömer devam eder.*)

Başta Periler Şahı, teşekkür hepinize,
İnarın ki bu Ömer, duyacak özlem size,
Siz de hoşça kalınız, unutmayınız beni.

ARAP — (*Müzik bittikten sonra Ömer'e*) Gözlerini kapa, dünyaya uçacağız.

— *Tablo biter* —

(*Perde*)

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Birinci ve ikinci perdedeki aynı dekor. Oyuncakçı Yahudiler şarkı söyleyerek sahneye girerler.)

MÜZİK

Oyuncakçıların Şarkısı

Yüklendi sermayemiz bizim, kara kediye,
Bu yoksul adamlara, hırsız girdi ne diye?
Birkaç kuruş kazanıp, sözde kâr edecektik,
Hırsıza mallarımızı, kaptırdık veresiye...

(Şarkı biterken Ömer uyanır. Bekçi gelir, vakit sabah-tır.)

SAHNE I

OYUNCAKÇILAR — BEKÇİ — ÖMER

BEKÇİ — *(Şarkı söylediklerini görünce)* Maşallah keyifler yolunda.

1. OYUNCAKÇI — Ne keyfi bekçi efendi? Kederden şarkı söylüyoruz.

2. OYUNCAKÇI — Dertlerimizi şarkı yaptık. Yeni bir haber var mı hırsızlardan?

BEKÇİ — Hiç bir haber yok.

1. OYUNCAKÇI — Bu ne biçim hırsızmış? Bu kadar oyuncakları nereye soktu ki?

BEKÇİ — Bütün sabıkaları yakaladık. Hepsini tıktık deliğe. Fakat bu konuda hiç birinin parmağı yok.

2. OYUNCAKÇI — Peki, biz ne satacağız? Şimdi müşteriler gelecek.

BEKÇİ — Biraz da hava satın.

1. OYUNCAKÇI — Sen de çok şakacısın ama, yeri değil şimdi.

SAHNE II

ÖNCEKİLER — ÇOCUKLAR — VELİLER (*Müşteriler*)

1. MÜŞTERİ — Pazar ola bezirgânbaşı. Neden dükkânlarınızda bulunmuyorsunuz?

2. OYUNCAKÇI — Ne pazarı. Pazarı, cuması kalmadı artık, mahvolduk.

1. MÜŞTERİ — Ne oldu, hayrola?

2. OYUNCAKÇI — Oyuncaklar çalındı.

1. MÜŞTERİ — Eyvah, bizimki sizin dükkânda bir at görmüş, ille onu isterim diye tutturdu. (*Oğluna*) Bak, gör-dün mü, atı çalmışlar...

1. OYUNCAKÇI — Atlar, arabalar; hepsi çalındı.

1. ÇOCUK — Ben o atı isterim. (*Tepinir.*)

2. OYUNCAKÇI — Onu ben de istiyorum ama, nerede.

(*Bir başka müşteri, çocuğuyla beraber gelir.*)

2. MÜŞTERİ — Merhaba dükkâncılar, oyuncak satmıyor musunuz?

1. OYUNCAKÇI — Oyuncakları toptan hırsıza sattık.

2. MÜŞTERİ — Hangi hırsıza?

1. OYUNCAKÇI — Onu bir bilsem.

3. MÜŞTERİ — Merhaba dostlar, hâlâ oyuncaklar bulunmadı mı?

2. OYUNCAKÇI — Ne gezer.

3. MÜŞTERİ — Bizimki tutturdu, başka yerden istemem, ille orada gördüğüm topu isterim diye, akşamları yemek bile yemiyor.

1. OYUNCAKÇI — Biz de yemiyoruz.

BEKÇİ — Ula siz kâr olsun diye yemezsiniz.

2. OYUNCAKÇI — Tam kârı ettik.

1. MÜŞTERİ — Peki, şimdi ne olacak? Polis bununla uğraşiyor mu?

(Bu sırada Kaçık gelir.)

KAÇIK — Polis bunu bulamaz.

BEKÇİ — Sus, çenenin kes deli!.. Yoksa seni de tıkarım deliğe!..

1. OYUNCAKÇI — Şarlok Holmes diye bizi kandırdığın yetmiyormuş gibi, bir de alay mı ediyorsun?

BİRKAÇ ÇOCUK — Oyuncak isteriz, oyuncak isteriz!..

ÖMER — *(Ortaya gelerek)* Merak etmeyin arkadaşlar, topunuza, bisikletinize, her istediğinize kavuşacaksınız. Bayram gününde hiç bir şeyden yoksun kalmayacaksınız.

2. OYUNCAKÇI — İşte bir yalancı daha! Hani oyuncakları bulacaktın?

ÇOCUKLAR, HEP BİRDEN — Sahi, sahi.. hani oyuncakları ben getiririm diyordun? Hani, nerde? Yalancı!

ÖMER — Oyuncakları buldum.

1. OYUNCAKÇI — Nerede?

ÖMER — Dükkândaki gene eski yerinde.

1. OYUNCAKÇI — Atma mantarı.

ÖMER — Denemesi bedava, gidin bir bakın.

1. OYUNCAKÇI — Eğer bu da yalansa!..

2. OYUNCAKÇI — Peki dükkân kapalı, nasıl girdi içeri oyuncaklar?

ÖMER — Nasıl çıktılarsa gene öyle girmişlerdir.

1. OYUNCAKÇI — Ula sen peri misin, cin misin?

2. OYUNCAKÇI — Bir bakalım...

(Herkes dükkânlara doğru gider. Biraz sonra bağırarak, dans ederek dönerler.)

1. OYUNCAKÇI — Ah, işte hepsi gene burada!

2. OYUNCAKÇI — İşte atlar; arabalar, develer, katırlar, eşekler.. hepsi, hepsi burada!

MÜZİK

Koro'nun Şarkısı

En büyük bayram şimdi, bulundu oyuncaklar,
Artık yüreğimizde, ne dert var, ne keder var,
Bir sır gibi kaybolup bir sır gibi geldiler,
Hepimizi peşinden koşturan oyuncaklar.

KAÇIK — (Şarkı bittikten sonra) Ben size demedim mi, bunları Peri Padişahı almıştır diye?

1. OYUNCAKÇI — Demek Ömer, sen Peri Padişahı ile konuştun, ha?..

ÖMER — Elbette.

2. OYUNCAKÇI — Nasıl bir adam? Neden almış bizim oyuncaklarımızı?

ÖMER — Büyüklerin sözlerini dinlemeyen, onları horlayan çocuklara bir ders vermek için. Eğer onlar bununla uslanmayacak olurlarsa, bu gibi cezalar tekrarlanacaktır.

1. OYUNCAKÇI — Bizim kabahatimiz ne bu işde?

ÖMER — Kurunun yanında yaş da yanar.

2. OYUNCAKÇI — Tutuşmuştuk, bereket çabuk söndürdüler!

BEKÇİ — (Ömer'e yaklaşıp) Ula Ömer, Kaçık Hasan'la konuşa konuşa, sen de keçileri kaçıracaksın. Peri Padişahı öyküsü de nedir?

ÖMER — Hiç biriniz buna inanmıyorsunuz ama, ben size bunu ispat edebilirim. Kaçık Hasan'ın hakkı vardı. Onun dediğini yaptım, Kafdağı'na gittim.

ÇOCUKLARDAN BİRİ — Sen mi gittin?

ÖMER — Evet, ben gittim. Hiç bir işe yaramaz sandığınız Ömer, sizin için, sizin iyiliğiniz için bütün bu uğraşlara katlandı.

1. OYUNCAKÇI — Eksik olma, Peri Padişahı'nın ahbabı Ömer. Esas sorun, oyuncaklar gene yerine geldi ya!

ÇOCUKLARDAN BİRİ — Bu masallara sen kendini inan-dır. Her halde kıskançlığından oyuncakları sen çaldın!

ÖMER — İftira etmeyin!..

ÇOCUKLARDAN BİRİ — Evet evet, sen çaldın! Sonra da yakalanırım korkusuyla gene onları yerine koydun. Sonradan da bu Peri Padişahı masalını uydurdun. Ben polisin yerinde olsam, seni yakalarım.

ÖMER — Yaptığım iyiliklere karşılık bana bunu mu söylüyorsunuz? Ben eski giysili yoksul bir çocuğum. Fakat hepimizin kalbini satın alacak kadar zengin bir yüreğim var.

BİR ÇOCUK — Yüreği zengin, ayağında çorap yok. Kalbini bozdur da ayağına çorap al.

ÖMER — O benim en kutsal hazinemdir. Sırtıma giyeceğim kalmasa bile yüreğim bozulmayacaktır. Hepimiz çıplak doğduk. Ve gene çıplak doğacağız. İnsanı insan yapan giysi, çorap değildir. Yürektir. Yüreği fena olan bir adamın parasının değeri yoktur.

BİR ÇOCUK — Öyle ise dikkat et. Bu altın yüreği çal-masınlar!

(Gülüşmeler.)

ÖMER — Siz alay edin hâlâ. İstersem ben gene oyuncak-larınızı ortadan kaldırtabilirim.

1. ÇOCUK — Bu gücü kendinde nasıl buluyorsun? Büyü-cü müsün sen?

ÖMER — İstersem ben şu dakikada milyonlara sahip olabilirim. İstersem uşaklarım, sarayım olabilir.

BEKÇİ — Ah, hep kabahat Kaçık. Hasan'da. Çocuğun aklını çeldi!..

1. ÇOCUK — Ne duruyorsun, öyleyse gitsene sarayına!

ÖMER — Sizleri bırakmak istemediğim için gitmiyorum. Sizlerle beraber yaşadığım için burada yokluk çekiyorum. Sırf bu toplumda kalmak için.

1. ÇOCUK — Demek senin sarayın, buradan, bu ülke-den çok uzakta?

ÖMER — Göklerin içinde!

BEKÇİ — Ah, hep kabahat sende Hasan! Konuşa konuşa, Ömer'in de aklını başından aldın. Ula, gökte saray olur mu hiç?

ÖMER — Olur ya. Biraz önce ben de oradaydım.

BEKÇİ — Nasıl çıktın göklere?

ÖMER — Uçarak.

1. ÇOCUK — İşte bu da bir yalan! İnsanlar uçamaz. Bütün hayatın süresince yalan söyleyerek kendini avuttun.

ÖMER — Yalancıyım öyle mi? Demek size yaptığım yardıma, Kafdağı'na giderek Peri Padişahı'nın sevdiği elmaları bin zorlukla kopardığıma ve nasıl Peri Padişahı'na vererek sizleri bağışlattığıma inamıyorsunuz, ha?

1. ÇOCUK — Bu saçmaları nasıl ispat edeceksin? İspat gerek, ispat!..

ÖMER — *(Artık tahammülü kalmamıştır. Mavi gözlüğü cebinden çıkartır.)* İşte isbatı.

HERKES — Mavi gözlük! Bu da ne?..

ÖMER — Bu mavi gözlüğü gözlerime takınca her şeyi istediğim gibi görürüm. Dünya bana cennet olur. İsteklerim

hemen yapılır. Bu mavi gözlüğün kerametinden sizler için yararlandım. Onu taktım, yüz yılda gidilebilen Kafdağı'na bir dakikada uçtum. Elma ağacını bekleyen devi sihirli kılıçla bir dakikada öldürdüm. Ve yine bir anda Peri Padişahı'nın sarayına uçarak, ondan sizleri bağışlamasını diledim. Ve sonunda oyuncakları tekrar dünya yüzüne indirttim. İşte bütün bunları bu sihirli mavi gözlükle yaptım. Şimdi inandınız mı bana?

1. OYUNCAKÇI — Demek bu mavi gözlüğü takınca istediğini görüyorsun, öyle mi? Bizim dükkânda bundan dolu, Ömer.

ÖMER — Bu, senin bildiğin gözlük değil!

BEKÇİ — Ver bir yol da ben takayım. Memlekete çoktan beri gitmiyroum. Bakalım bizim karı ne âlemde? (*Alır, bakar bir şey göremez.*) Hani ya, bir şey göremiyorum?..

1. ÇOCUK — (*Alayla*) Ver bakayım şu meşhur sihirli mavi gözlüğü. (*Takar, bir şey göremez.*) Niyetten çıkmış bu mavi gözlük. Küstahlığın bu derecesi görülmemiştir. Bu kadar halkı kandırmaya mı çıktın, aptal!..

ÖMER — Ağzını bozma!..

1. ÇOCUK — Bizde akıl yok ki, deminden beri seni dinliyoruz. Kim bilir bu gözlüğü nereden aşırdın, hırsız!

ÖMER — Ver benim gözlüğümü.

1. ÇOCUK — Say bakalım oyuncakçıbaşı gözlüklerini, tamam mı? Belki bunu senden aşırıdır?

1. OYUNCAKÇI — Bizim gözlükler tamam.

ÖMER — Ver diyorum sana gözlüğümü!

1. ÇOCUK — Vermezsem ne olacak?

(*Aralarında çekişme olur, gözlük kırılır.*)

ÖMER — Ne yaptın, gözlüğümü kırdın. Benim dünyada biricik umudumu kırdın. İnşallah Allah da seni kırar, kalpsiz çocuk!

(Bir süredir bu konuşmayı dinleyen yabancı bir adam ortaya doğru ilerler. Ömer'in yanına gelir. Onu okşar ve çevresine.)

ADAM — Niçin bu yoksul çocuğu bu kadar horluyorsunuz? Görüyorum, onun tarafından kimse çıkmıyor. Suçu nedir bu çocuğun?

ÇOCUKLAR — Bize yalan söylüyor.

ADAM — Deminden beri dinliyorum. Hiç kötü bir şey söylemedi. Mavi gözlük öyküsüne gelince: Bırakın bu, onun gördüğü bir düş olsun. Onun bu tatlı düşünü bozmaya kimenin hakkı yok. O, bu mavi gözlüğe inanmışsa, onu takınca her istediğini görüyorsa, buna niçin biz de inanmayalım? Ya da inanmış gibi görünerek, onu teselli etmeyelim? Mutlu olması için onun böyle bir düş ihtiyacı vardır. O, bu düşü ile mutlu olurken bizim ne zararımız olur? Görüyorum, sizlerin bir mavi gözlüğü bile yok. Siz hepiniz bakan gözlerinizle Ömer kadar da göremiyorsunuz. O, hülyalarını gerçekleştirirken gökteki sarayını toprakta yaşayan tüm insanlar için feda etti. Ömer, mavi gözlüğünün şansını çiğnemiş, sırf burada, bu toplumda yaşamak için yoksulluğu, düşüne yeğ görmüş, bir fedakârdır. Fakat bizim görür gibi sandığımız gözlerimizle önümüzde dolaşan bu yoksulluk tablosunu bile görmekten âciziz. Görüyorum herkesin elinde bir paket, herkesin efinde bir oyuncak, ayağında çorap, sırtında yeni giysi var. Fakat hiç birimiz içimizden birimizin yoksul ve zavallı olarak bu arife gününde aramızda dolaştığının farkında değiliz. Ömer bizden çok daha iyi görüyor. Yazık ki Ömer'in mavi gözlüğü onu mutlu kılamadı. Şu halde, hayatı bir mavi gözlükle, ya da bizim bu görmeyen gözlerimizle değil, gözleriyle görüp tanımalıyız. Çocuklar, Ömer bizden bir parçadır. Biz de Ömer'den bir parçayız. Hepimiz birimiz için, birimiz hepimiz için yaşıyoruz. En kısa yol bu yanlış düzeltmektir. Haydi bakalım, şimdi herkes aldığı hediyenin bir tanesini Ömer'e versin! Eğer bu bayram gününde, aramızda

biri ağlar, acı çekerse, öbürünün gülmeye hakkı yoktur. Ya hep, ya hiç. Eğer gülmek istiyorsak, hep beraber gülelim.

(Herkes aldığı hediyelerden bir tanesini seve seve Ömer'e verir. Neşe içinde şarkı söylemeye başlarlar.)

MÜZİK

(Koro)

Eğer gülmek, yaşamak istersek hep beraber,
Aynı toprak evlâdı birbirinden ayrılmaz.
Bir zincir olmak için istekle elini ver,
Bu kuvveti hiç bir şey yıkamaz, koparamaz!

Hep beraber gülelim, gülmek bizim hakkımız,
Neşemizi bozarsa bir gün kötü bir haber,
Aynı amaç uğrunda parlasın kılıcımız,
Eğer gülmek, yaşamak istersek hep beraber!

(Perde)

Yazan: Ferih Egemen

Müzik: Refet Yalbaz

Ben Çalmadım

Müzikli oyun, 3 bölüm

KİŞİLER

ANNE	40 yaşlarında
BABA	45 yaşlarında
BAY CEVAT	Müzik öğretmeni
ÜMİT	Evin haylaz çocuğu
ESER	Dr. Kâmuran Beyin kızı
ŞAKİR AĞA	Köşkün aşçıbaşı
YALÇIN	Bahçıvanın yardımcısı
FİKRET	Eser'in yeğeni
SELMA	Eser'in arkadaşı
PERİHAN	» »
GÜL	» »
NUR	» »
SEMRA	» »
SEVİM	» »
SEMİHA	» »
İLHAN	» »
CAVİT	» »
ORHAN	» »
CİHAT	» »
KENAN	» »
İHSAN	» »

*(Doktor Kâmuran Beyin kızı Eser, okulunu iyi derece ile bitirdiği için, akrabasının bütün kız ve erkek çocuklarını yazlığı geçirmek üzere Boğaziçi'ndeki yalılarına çağır-
mıştır.)*

Bu topluluktan ve açık havadan yararlanan çocuklar, o akşam da yemekten sonra kıyıda toplanmışlar, hep birlikte şarkı söylüyorlar.)

SAHNE I

Kamp Şarkısı (Serenat)

Martı gibi uçmak için göklere biz kanat açtık;
Rüyalara dalmak için enginlere kaçtık kaçtık;
Dalgalan sen güzel deniz bırak arkanda gümüşten iz
Biz de seni çok severiz suyu mavi güzel deniz.

SELMA — Ah çocuklar, bilseniz buradan ayrılacağım günü düşündükçe ne kadar üzülüyorum.

PERİHAN — Neden?

SELMA — Neden olacak, bu güzel günler bir rüya gibi gözlerimizden kaybolacak.

PERİHAN — Aaa... hiç de değil. Doğrusu ben nereye gitsem bu günleri unutmam, hem insan unutmak istemediklerini unutmaz mı?

SELMA — Bu güzel günler geri dönmez ya, tabii unutulur.

PERİHAN — Bana kalırsa sen yanlış düşünüyorsun.

SEVİM — Off, rica ederim. Bu sözlerle vakit geçirmeyelim. Eğlenip son günlerimizi neşeyle geçirsek daha iyi ederiz.

SEMRA — Doğru, doğru...

CAVİT — Sahi öyle, Sevim'in hakkı var, en iyisi vakitlerimizi gülerек, neşeyle geçirmeye bakmalı.

SELMA — Evet evet, çok güzel, peki Cavit, ne yapalım?

CAVİT — (*Saatine bakar*) Çocuklar, Fikret de hâlâ gelmedi, nerde kaldı acaba?

KENAN — Sahi, nerde kaldı?

SEMRA — Fikret giderken sana bir şey söylemedi mi Eser?

ESER — Her zamanki gibi tam vakitte bulunacağım, bensiz sakın sandala binmeyin, dedi.

SEMİHA — Oldu mu ya!..

NUR — Baksanıza çocuklar, mehtap nerdeyse çıkacak.

GÜL — Vakit geçiyor.

CAVİT — İsterseniz biz sandala binip gidelim, ona haber bırakırız, gelip bizi bulur.

SEMRA — Yoo, yoo... olmaz. Biraz daha bekleyelim.

CİHAT — Muhakkak gene bir yere takılmıştır.

SEMRA — Eser'e geleceğini ve bize, beklememizi söylediğine bakılırsa, hiç bir yere takılmaz.

SEVİM — Her halde önemli bir işi çıkmıştır.

GÜL — Öyle de olsa insan bir telefon ediverirdi.

SEVİM — Durun canım, telâş etmeyin, şimdi neredeyse vapur gelecek, belki de ondadır.

GÜL — O halde bütün umudumuz bu vapurda.

SELMA — Evet, evet.

SEVİM — Çocuklar, o gelinceye kadar Gül ve Perihan bize bir şarkı söylesinler.

GÜL — Ya, küçük hanım sen oturduğun yerden yalnız emret bakalım.

PERİHAN — Önce sen kalksana.

SEMRA — Yoo.. olmaz, önce siz kalkın, sonra sıra onda.

SELMA — Haydi, haydi; bekliyoruz.

MÜZİK

Gül — Ay parlıyor gökte
Bakın pırıl pırıl!
Dalgalar sahilden
Hep kaçır, sıyrılır.

Bu yaz gecesinde
Her şey sessizce
Tatlı bir rüyaya dalar.

Kuşlar söyler bize şarkılar
Burda hep sevinç, neşe var,
Gülerek eğlenerek neşeye dalarız,
Kederi sevmeyiz, neşeyi ararız.

SAHNE II

ÖNCEKİLER — AŞÇIBAŞI — (sonra) FİKRET

(Müzik ve dans bittikten sonra herkes alkışlar, bu sırada Aşçıbaşı içeriye girer. Aşçı, Boluludur.)

AŞÇIBAŞI — Küçük hanım, küçük hanım; kapıya birisi geldi, elinde bir mektup var, ille küçük hanımı göreceğim, diyor. Ben, mektubu bana ver küçük hanıma vereyim dedim, ağzı kalabalık, bir sıraya konuştu, bir şey anlayamadım.

ESER — Peki, buraya al bakalım ne istiyormuş?

(Aşçıbaşı çıkar.)

CAVİT — Gecenin bu saatinde buraya gelen kim, ne istiyor acaba?

KENAN — Sakın fena bir havadis olmasın?

SEVİM — *(Telâşla)* Ne var?.. Ne var acaba?..

CAVİT — Sakın Fikret'ten olmasın? Belki de gelmeyeceğini haber veriyordur?..

ESER — Sanmam!

GÜL — O halde, ne olabilir?

ESER — Durun bakalım, mektup gelsin, anlarız.

SELMA — Geliyor, geliyor.

(Aşçı önde, arkada biraz tuhaf giyinmiş, bıyıklı birisi girer. Bu giren, Karadenizli şivesiyle konuşan ve arkadaşlarına sürpriz yapmak isteyen Fikret'tir.)

AŞÇIBAŞI — Niçin olmaz canım!..

FİKRET — Olmaz dedik a, bu mektubu küçük hanımın kendisine ben vereceğim. Onu bana verdiler, kimseye gösterme, dediler, ben de aldım, pampura atladım, sordum soruşturdum, Kâmuran Peyin yalısı purasu imiş, celdum. İşte hapuraya çeldukten sonra mektubu sana mı vereceğim. Küçük hanımın kendusune pen verurum, olur biter.

AŞÇIBAŞI — Maşallah sende bu çene varken sırtın yere gelmez.

FİKRET — “Ne, penüm sırtımı mı yere getüreceksin? *(Ceketini çıkarır)* Haydı da gel kendüne güveniyorsan, çık karşıma da! Pen pampura atladım, büyük denüzler aştım da karşıma çıkanları iskambil kâğıdı gibi devirdum de sırtını yere geturdüm. Be şampiyonum pen, anladın mu sen?

AŞÇIBAŞI — Belli belli, sen şampiyonsun.

FİKRET — Kızdırma da. Kafam kızarsa tuttuğum gibi seni denize atarum.

AŞÇIBAŞI — Yoo.. Sen de beni kızdırma! Şu kepçeyi görüyor musun, bunu bir yersen, imam bayıldı yemiş imam gibi bayılırsın.

ESER — Şişst, Aşçıbaşı, ne oluyorsunuz kuzum!

FİKRET — Haşu küçük hanım olmasaydı ben sana gösterirdim.

ESER — Ne istiyorsunuz efendim, kimsiniz?

FİKRET — Küçük hanım sen misun?

AŞÇIBAŞI — Kör müsün, koca küçük hanımı görmüyor musun?

FİKRET — Gördüm, gördüm! Sen ne karışıyorsun? (Zarfı uzatır.) Buyurun küçük hanım.

ESER — Bunu kim gönderdi?

FİKRET — Fişret Bey (*Fikret kelimesini yanlış telâffuz eder.*)

ESER — Fişret mi, o da kim?

AŞÇIBAŞI — Hay Allah dilini arılar soksun, Fişret diyor.

CAVİT — Herhalde Fikret olacak.

FİKRET — Afferin be, bildin gördün mü, ne akıllı, hemen anladı. Sen de bizim memleketten misun? Rizeli misun?

CAVİT — Hayır, fakat bulundum.

FİKRET — Oh... bulundun demek? Öyle ise bizim Rüstem'i tanırırsın.

CAVİT — Rüstem mi?

FİKRET — Hani çanım Rize'ye çıkınca geniş yolun yanındaki dükkânın sağında bir berber vardır ya, onun yanından saptın mı karşına aktar Rıza efendinin dükkânı gelir. Onun yanında şekercî Hacı dayı vardır, işte onun altındaki dükkân değil de, öteki dükkân Rüstem Soyuyok.

AŞÇIBAŞI — Ne dedin, ne dedin, soyu yok mu?

FİKRET — Evet.

AŞÇIBAŞI — Neden yok?

FİKRET — Soyuyok.

AŞÇIBAŞI — Anladık, soysuz.

FİKRET — Öyle değil çanım, sen hiç mektep medrese görmedin mi?

AŞÇIBAŞI — Görmez olur muyum?

FİKRET — Soyadı, yok.

AŞÇIBAŞI — Anladım, anladım.

ESER — Çocuklar, Fikret'in yazısına çok benziyor. fakat imzayı bir türlü okuyamadım.

HEPSİ BİRDEN — Ne yazıyor?..

ESER — (*Yüksek sesle okur*) «Bu akşam gelemeyeceğim, özür dilerim, selâmlar.»

NUR — Oldu mu ya! Bu akşamki bütün programı altüst etti.

CAVİT — Ben size söyledim, şimdiye kadar çoktan gider de dönerdik.

ESER — Ne yapalım, artık vakit geçti, yarın akşam gideriz.

CAVİT — Fakat şu Fikret'in alacağı olsun... Durun, ak lıma bir şey geldi. (*Fikret'in yanına yaklaşır*) Baksana hemşerim, sana bu mektubu Fikret nerde verdi? Sen Fikret'i nerde gördün, onu nerden tanıyorsun?

FİKRET — (*Bir an şaşırır*) Şey... Fikret Bey benim akrabamdır.

AŞÇIBAŞI — Akraban mı? (*Eser'e*) Küçük hanım, öyle ise yanlış gelmiş, bu mektubu bana ver. (*Fikret'e dönerek*) Al kardeşim bu mektubu, doğru vapuruna atla, Rize'ye git, orda aradığını bulursun.

FİKRET — Benimle alay mı ediyorsun?

HEPSİ BİRDEN — Estağfurullah.

FİKRET — Fikret benim akrabam değil mi şimdi?.. (*Cavît'in yanına yaklaşır*) Gel kardeşim sana anlatayım: Fikret Bey benim dayımın yengesinin kardeşinin çocuğunun ağabeyisinin arkadaşının arkadaşısıdır.

AŞÇIBAŞI — Çok yakın akrabaymışsınız doğrusu!

FİKRET — (*Aşçı'ya*) Gördün mü nasıl akrabam.

HEPSİ BİRDEN — (*Gülerek*) Çok doğru, çok doğru. Senin adın ne?

FİKRET — Benim adımlı ne edeceksunuz? Bırak dursun,
(Herkes güler.)

AŞÇIBAŞI — Tuttuğumuz yok zaten, ama adın ne, adın?

FİKRET — Bırak dursun dedik ya.

AŞÇIBAŞI — İsmın bırak dursun mu? Çok güzel isim doğrusu.

FİKRET — Tabii güzel ya, onu bana annemin annesi, ben daha dünyaya gelmeden önce koymuş.

AŞÇIBAŞI — Bana bak, sen nerden geldin kuzum?

FİKRET — Ben mi bak sana anlatayım...

Fikret'in Şarkısı (Karadenizli)

Ha pen pindum papura
Ha geldim İstanbula
Hoy sordum soruşturdum
Aradım bu yalıya

Buldum işte en sonda
Geldim Rize'den bura
Bırak dursun derler bana
Dedim adımlı-sana.

AŞÇIBAŞI — Hay Allah iyiliğini versin, memleketten gelişini şarkı etti de söyledi. Bir yol ben de şarkı yapayım da görsün. (Aşçı çıkar.)

SAHNE III

ÖNCEKİLER

FİKRET — Şimdi söyleyin, başka sözünüz yok, değil mi? Eh, bana artık müsaade ediniz de gideyim.

ESER — *(Tebessüm ederek, Fikret'e)* Ne o gitmek mi istiyorsunuz Fikret Beyefendi?

SELMA — Ne... Fikret mi?

ESER — Tanımadınız mı, bu Fikret'in ta kendisi.

(Fikret bıyığını çıkarır.)

GÜL — Ah!.. Vallahi aferin sana!..

ESER — Ben daha mektubu bana uzatırken parmağındaki yüzükten tanıdım, fakat bu oyunu nasıl bitirecek diye merak ettim de, bekledim.

FİKRET — Ben size tam vaktinde bulunacağımı söylememiş miydim, geldim işte.

CAVİT — Bravo sana! Ben hiç tanımadım doğrusu.

CİHAT — Allahaşkına Fikret, bu oyun nerden aklına geldi? Mutlaka ucunda bir şey vardır.

SEVİM — Mutlaka.

ESER — Ne oldu Fikret, anlatsana?

İHSAN — Çocuklar, isterseniz vakit geçirmeden sandallara atlayalım, Fikret bize öyküsünü orada anlatsın.

ESER — Geç değil mi?

SELMA — Yok canım!

CİHAT — Haydi, haydi gidelim.

FİKRET — Eğer gideceksek, ben hazırım.

CİHAT — Kürekler filan yerinde mi?

ESER — Bilmem, bugün nöbet kimdeydi?

CİHAT — İhsan'da, ama ben gidip bir bakayım. *(Çıkar.)*

İHSAN — Kürekleri ben sandallara yerleştirdim.

PERİHAN — Yelken açacak mıyız?

ESER — Yok canım, gereği yok! Yelkenlik hava değil!

FİKRET — Çocuklar, size bir sürprizim var.

HEPSİ BİRDEN — Nedir o?

FİKRET — Size yolda yazdığım operetin konusunu anlatacağım.

HEPSİ BİRDEN — Güzel, güzel!..

GÜL — Fikret, bana rol var mı?

FİKRET — Tabii.

NUR — Bana?

PERİHAN — Ya bana?

FİKRET — Hepinize, hepinize rol var!

PERİHAN — Bana yalnız dans verin, ben başka bir şey istemem.

SEMRA — İçinde dans var mı?

FİKRET — Operet olur da içinde dans olmaz olur mu? Her şey var, müzik, neşe... Her şey!..

ESER — Peki Fikret, müziklerini kim yapacak?

FİKRET — Bugün güzel bir rastlantı oldu, bizim müzik öğretmeni Bay Cevat'la karşılaştım. Kendisine fikrimi açtım, çok beğendi, buraya çağırdım, yarın geleceğini söyledi; gelince müzik hususunda yardımını isteyeceğim. Öyle umuyorum ki bizi kırmayacak. İstedığimizi yapacak!

HEPSİ BİRDEN — Şüphesiz!..

ESER — Cevat Bey gerçekten çok iyidir. Bizi hiç kırmaz.

(Cihat içeriye girer.)

CİHAT — Oh... Hâlâ duruyor musunuz, yoksa gitmekten vaz mı geçtiniz?

HEPSİ BİRDEN — Geliyoruz, geliyoruz!..

FİKRET — Haydi yürüyün, gidelim.

PERİHAN — Şarkımızı söylemeden mi gideceğiz?

SEVİM — Onsuz olur mu?

Kamp Şarkısı (*Tango*)

Uzaktan ses verir sesimize deniz;
Kotramız sulara, sessiz ilerleriz.
Pırıl pırıl parlar gökte yıldızlar,
Denizde titreşir altın yaldızlar.

Gökten denize sanki nur yağar,
Kotramız sulara yarışa çıkar.
Martılar kıskanır söyler şarkılar,
Hep neşeliyiz, biz genç kamplılar!

SAHNE IV

AŞÇIBAŞI — (sonra) YALÇIN

(Çocuklar şarkı söyleyerek çıkarlar. Bu sırada Aşçıbaşı, küçük hanımı aramak üzere içeriye girer.)

AŞÇIBAŞI — Küçük hanım, küçük hanım!.. *(Kimseyi bulamayınca)* Gitmişler. *(Kıyıda çocukların gürültülerini işitir ve kendi kendine)* Hey gidi gençlik hey. Kan kaynayınca durmaz! Gülün, eğlenin, dünyada gülmek, eğlenmek çalışanların hakkıdır. Siz de gülün.

(Yalçın, dışardan seslenerek girer.)

YALÇIN — Aşçıbaşı, aşçıbaşı, çiçeklerin hepsini suladım!..

AŞÇIBAŞI — Aferin Yalçın, aferin! Bugün iyi çalıştın, ama yoruldun değil mi? /

YALÇIN — Yoo...

AŞÇIBAŞI — Ne yapalım oğlum, bu işler tek başına olmaz, olmaz ama, bahçıvan hastalandı, bütün işler sana kaldı, çiçeklere bakmak gerek!

YALÇIN — Tabii. *(Sandaldan gelen seslere kulak verir ve onların gittiği yöne bakar. Aşçıbaşı, yanına yaklaşarak.)*

AŞÇIBAŞI — Gördün mü oğlum, çalışan nasıl mükâfatını görür. Bütün kış durmadan, dinlenmeden çalıştılar; hepsi bu yıl pekiyi dereceyle diplomalarını aldılar. Böyle çocuklar anaya babaya altındır. *(Çocuklara)* Gülün eğlenin, eğlenmek sizin hakkınızdır.

YALÇIN — Aşçıbaşı, senin oğlun var mı?

AŞÇIBAŞI — Var, var! Dertlerimi tazeleme, onları görmeyeli pek çok oldu. Kimbilir, bizim İsmail ne kadar büyümüştür.

YALÇIN — Tabii onu pek çok göreceğin gelmiştir, değil mi?

AŞÇIBAŞI — Elbette, elbette.

YALÇIN — Aşçıbaşı, şimdi birdenbire kuş oluvermek, köyüne kavuşmak istersin değil mi?

AŞÇIBAŞI — İstemez olur muyum? Bırak canım, aklıma getirme. Bana köyümden bahsettirme, bütün bizim küçükler gözümün önüne geldi: Güllü, Zeynep, Fatma, Kezban!.. Kimbilir ne oldular, ben onları bıraktığımda hepsi nah şu kadarcıktılar, her akşam bizim tarlada kuşlar gibi cıvıl cıvıl ötüşür dururlardı. Sonra yanıma gelirler, Şakir Ağa, Şakir Ağa; bize bir masal anlat, ne olursun, derlerdi. Ben, olmaz der, nazlanırdım. Sonra anlatırdım, can kulağıyla dinlerlerdi, arada türküler söylerdim, ne güzel günlerdi o günler.

YALÇIN — Türkü mü söylerdin?

AŞÇIBAŞI — Tabii.. Benim sesim yanıktır. Bir başladım mı, bütün konu komşu başıma üşüşürdü. Birini bitirir, birini söyletirlerdi bana.

YALÇIN — Aşçıbaşı senden rica etsem, bana bir tane söyler misin?

AŞÇIBAŞI — (*Nazlanır*) Olmaz.

YALÇIN — Ne olur Şakir Ağa, sana rica ediyorum, beni kırma, tut ki köyündeki çocuklara masal anlattın, sonra da türkü söylüyorsun.

AŞÇIBAŞI — (*Razı olarak*) Peki, seni kırmayacağım! Bugün iyi çalıştın, tek başına bütün işleri başardın, senin değin olsun, bir tane söyleyeyim.

Güneş batardı köyün
Dağlarının ardına.
Alçalırdı kırlara
Sinsi yorgun geceler.

Kuş sesleri kalmazdı
Tarlalarda bağlarda.
Kaval, neşeli şarkı
Söylerdi yaylalarda.

Nerde o güzel günler;
Şimdi hepsi düş oldu.
Köy gözüme tütüyor.
Kalbime acı doldu.

AŞÇIBAŞI — Nasıl, beğendin mi?

YALÇIN — Fevkalâde, doğrusu çok hoşuma gitti, teşekkür ederim.

AŞÇIBAŞI — Bir şey değil, bir şey değil!.. Haa, aklıma geldi oğul, sen akşamları buraya gelip bir şeyler karalıyorsun. Mektup mu yazıyorsun? Mektuba da benzemiyor. Bu sabah çekmecedeki bir şey arıyordum, senin yazdığın kağıtlardan biri elime geçti, üstünde çizgiler var; topuzlar, bastonlar, noktalar karalamış durmuşsun. Canın mı sıkılıyor, niye yaptın onları öyle?

YALÇIN — (Gülerek) Aşçıbaşı, o senin gördüğün bastonlu, o noktalı, çizgili kâğıtlara nota derler.

AŞÇIBAŞI — O ne işe yarar?

YALÇIN — Nota, yapılan şarkıların okunmasına yardım eden bir yazıdır.

AŞÇIBAŞI — Ay, sen şarkılar mı yazıyorsun?

YALÇIN — Evet.

AŞÇIBAŞI — Tevekkeli değil, her gece buraya geliyor-sun! Demek Aydede sana bu şarkıları yazdırıyor ha?..

YALÇIN — Evet.

AŞÇIBAŞI — Eee, peki şimdi de sen bir tane söyle bakalım. Ben dinleyeyim, ama şöyle kıvrak bir şey olsun.

YALÇIN — O dediğini bir daha sefere yaptığımda söyle-rim. Şimdi elimde hazır olanlardan birini söyleyeyim, sen beni kırmadın, ben de senin istediğini yerine getireyim.

AŞÇIBAŞI — Sen çok iyi bir çocuksun Yalçın. Uslu ter-biyeli... Aferin, aferin sana, eh haydi bekliyorum.

Yalçın'ın Şarkısı

‘Hep gülerek eğlenerek
Fena huydan çekinmeli.
Acıları gidererek
Üzüntüyü zevk etmeli.

Gözyaşını sevmeyerek
Ondan hep uzaklaşalım.
Sevince biz erişerek
Kahkahayla hep coşalım.

AŞÇIBAŞI — Aferin be, çok güzel yazmışsın, hoşuma gitti. Demek bunları ay ışığında yazdın, ha?..

YALÇIN — Ne yapayım Aşçıbaşı, gündüzleri vaktim ol-muyor. Tabii başka işlerle uğraşıyorum. Geceleri işlerimi bitirince uğraşabiliyorum.

AŞÇIBAŞI — Bu kalabalıkta yazılmaz demek?

YALÇIN — Tabii, bunu yazarken hiç gürültü olmamalı.

AŞÇIBAŞI — Bir tane de bana yazacağına söz ver. Ben gideyim.

YALÇIN — Sen gitmesen de ben senin için bir tane ya-zarım.

AŞÇIBAŞI — Zaten ben gideceğim, vakit geçti, neredeyse küçük beylerle küçük hanımlar dönerler. Saat kaç acaba? *(Cebinden saati çıkarır, bakar.)* Saat on ikiyi geçiyor. Ben gidiyorum, Allah rahatlık versin.

YALÇIN — Sana da Aşçıbaşı.

(Aşçıbaşı bir şarkıyı mırıldanarak çıkar. Bu sırada Yalçın, cebinden çıkardığı bir kâğıdın üzerini okur ve kendi kendine.)

YALÇIN — Burası olmamış, eğer şurasını biraz daha düzeltirsem daha iyi olacak. *(Ağlayarak şarkısını söylemeye başlar.)*

Yalçın'ın Şarkısı

Benim melek anneciğim vardı,
Saçlarımı her gün o tarardı.
Güzel günler şimdi düş oldu.
Öksüz kalbime acılar doldu.

Hiç durmasam yıllarca, hep ağlasam,
Bana kimse dönüp hiç bakmayacak.
Feryatlarım gök kubbeyi cınlatsa,
Hıçkırığım düğümlenip kalacak.

Oysaki sen ne çok severdin beni,
Anneciğim, babacığım, arıyorum sizleri.

(Eser sahneye girmiş, Yalçın'ın söylediği şarkıyı dinlemiştir. Şarkı bitince Eser öksürür, Yalçın elindeki notayı hemen saklar ve sesin geldiği yöne döner.)

ESER — YALÇIN

ESER — Yalçın, burada yalnız ne yapıyorsun?

YALÇIN — Şey efendim... (*Gözlerini siler.*)

ESER — (*Yalçın'a doğru yürür*) Ne o, ağlıyor musun?

YALÇIN — Haa.. hayır efendim, aklıma bir melodi gelmişti de, onu yazıyordum.

ESER — Demek sen şarkı yazabiliyorsun?

YALÇIN — Biraz efendim.

ESER — Şu son söylediğin şarkının notasını bana verir misin?

YALÇIN — Müsaade buyurun efendim, size başka bir tane vereyim. (*Hemen cebinden başka bir nota çıkarıp verir.*)

ESER — Peki, öyle olsun, fakat bu şarkı hoşuma gitti, bunu kimin için yazdın?

YALÇIN — (*Üzgün*) Annem için efendim.

ESER — Annen için mi?

YALÇIN — Evet efendim.

ESER — Annen nerede?

(*Yalçın cevap vermeye hazırlanırken, dışardan sesler duyulur.*)

SES — Eser, Eser!.. Neredesin? Huu, huu, Eser, Eser!

YALÇIN — Sizi çağırıyorlar efendim.

ESER — Evet, gidiyorum. Fakat yarın seninle uzun uzun konuşmak şartıyla.

YALÇIN — Benimle mi?

ESER — Evet, seninle... Allahımsımarladık. (*Çıkar.*)

YALÇIN — Güle güle efendim. (*Kendi kendine*) Benimle ne konuşacak acaba? (*Eser'in arkasından bakarak o da*

yavaş yavaş çıkar. Boş kalan sahneyi çocuklar birer birer doldururlar.)

SAHNE VI

ÇOCUKLAR

FİKRET — Eser nerde acaba, çocuklar?

İLHAN — Şimdi beraberdik canım, nasıl olur?

PERİHAN — Ha, işte geliyor. (Eser girer.)

SEVİM — Eser, nerdesin kuzum?

ESER — Çocuklar, size bir şey söyleyim mi?

GÜL — Söyle.

ESER — Fikret'in piyesinin kahramanını buldum.

SELMA — Buldun mu, kim?

ESER — Kim olacak, Yalçın.

GÜL — O da kim?

İHSAN — Kampımıza yeni gelen biri mi var?

ESER — Hayır çocuklar, çoktan beri burada bulunduğu halde, bu gece tanıyabildiğim biri.

FİKRET — Allah Allah, bu da kim?

ESER — Bizim bahçıvanın yardımcısı.

SEVİM — Hay Allah, biz de önemli bir kimse sanmıştık.

KENAN — Rica ederim Eser, her halde bir bahçıvan yamağını aramıza alıp onunla birlikte gülüp eğlenecek değiliz, değil mi?

GÜL — Tabii.

CAVİT — Tabii.

ESER — Ben hiç de öyle düşünmüyorum. Yanılıyorsunuz.

İHSAN — Allahaşkına Eser, başımıza bir bahçıvan yamağı çıkarma.

ESER — Yanılıyorsunuz çocuklar, bu sizin bildiğiniz gibi bir bahçıvan yamağı değil ki.

GÜL — Onu niçin savunuyorsun?

ESER — Çok iyi bir çocuk olduğu için!

FİKRET — İyi olabilir, fakat bu çocuğun vereceğimiz rolü oynayabileceğine emin misin?

ESER — Tamamıyla!..

SELMA — Ben hiç sanmam.

ESER — Emin olmasam bu öneriyi yapmam.

FİKRET — Durun canım, piyesin sahibi benim, önce benden izin almanız gerek. Bakalım ben razı olacak mıyım?

ESER — Ben senin piyesinin başarı sağlaması için bunu söyledim, yoksa nasıl isterseniz öyle olsun.

GÜL — Bu rolü oynamak isterdim.

KENAN — Ben oynamak isterdim.

FİKRET — Eser'in belki hakkı vardır, çocuğu bir görssek.

KENAN — Bana kalırsa, bu rolü şu çocuğa vererek piyesi bayağılaştırmayalım.

ESER — Aksiné, bu rolü Yalçın oynarsa, piyese daha fazla değer vermiş olacağız.

CİHAT — Peki, Fikret'in dediği gibi, şu çocuğu bir keré çağırıp konuşalım.

ESER — Hacet yok.

HEPSİ BİRDEN — Neden?..

ESER — Çünkü ben konuştum.

FİKRET — Konuştun mu? Nerde, ne zaman?

ESER — Biraz önce... Koşarak buraya geliyordum, ağaçların arasından bir mırıltı duydum, parmaklarımın ucuna basarak sesin geldiği yöne gittim...

HEPSİ BİRDEN — Ne gördün?

ESER — Yalçın, elinde bir nota kâğıdına bakarak şar-

kı söylüyor, ayın denize vuran ışıklarını seyrediyordu. Fakat ben, birdenbire öksürünce, o korktu, bana doğru döndü, ben de tabii olduğum yerden çıkarak ona yaklaştım.

HEPSİ BİRDEN — Sonra?..

ESER — «Burada yalnız ne yapıyorsun?» diye sordum. O, başını hafifçe yana çevirdi, gözlerini sildi...

SEVİM — Ağlıyor muydu?

ESER — Evet.

GÜL — Neden acaba, vah vah!..

ESER — Amma sabırsız şeylersiniz, anlatıyorum işte. «Aklıma bir melodi gelmişti de onu yazıyordum» dedi. O kadar düzgün ve güzel konuşuyordu ki, bu çocuğun okuma yazma ve aldığı terbiye bakımından bizden farksız olduğunu anladım. Elindeki notayı annesi için yazmış, onu istedim, fakat bana başka bir tane verdi.

PERİHAN — Annesi yok muymuş?

ESER — Bilmem, sormadım. Siz beni çağırdınız, yanınıza gelmek için ayrıldım.

SEMRA — Çok merak ettim doğrusu.

FİKRET — Eser'in anlattığına bakılırsa, tam benim piyesimdeki çocuğun tipi.

ESER — Tamamıyla... Onu görürseniz benim fikrimi kabul edeceğinize eminim.

FİKRET — Şu çocuğu buraya çağıralım.

HEPSİ BİRDEN — Haydi!..

ESER — Bu doğru değil. İsterseniz ben gidip onunla konuşayım.

HEPSİ BİRDEN — Yoo!.. Yoo!..

SEVİM — Benim bir fikrim var: Eser onu buraya çağırırsın, onunla konuşsun, biz de ağaçların arkasında usulca onları dinleyelim.

İLHAN — Yoo... Bana kalırsa başka türlü hareket edelim. Habersiz birini dinlemek çok ayıptır.

SEVİM — Haklısın İlhan, fakat biz bu çocuğun kötülüğü için değil iyiliği için bunu yapmak istiyoruz.

İLHAN — Öyle de olsa, doğru değil.

SEVİM — Bizim hiç bir kötü düşüncemiz olmadığı için, bu ayıp sayılmaz.

FİKRET — Hayır çocuklar, artık vakit geç oldu, bu işi yarına bırakalım. Onunla yarın görüşürüz. Yalnız Eser, sen bu notayı bana ver, bir bakayım. (*Notayı Eser'den alır, mırıldanır.*) Aferin, çok güzel yazmış! Bizim kamp şarkımız olabilir.

SEVİM — Sahi mi, güzel mi?

FİKRET — Bakın bir kere söyleyim, sonra da hep beraber tekrarlarız.

MÜZİK

Denizciler

Her gün denizde geçer ömrümüz,
Hiç yoktur üzüntümüz.
Kürek çekeriz, yelken açarız,
Biz genç kamplılarız.

Martılar gibi biz kanat açarız,
Enginlere kaçarız,
Çevremize neşe saçarız,
Genç çocuklarız.

— Birinci Perdenin Sonu —

İKİNCİ PERDE

(Perde açıldığında vakit öğledir. Yalçın birkaç sak-sının yapraklarını budamakta, bir taraftan da şarkı söylemektedir.)

SAHNE I

YALÇIN (yalnız)

MÜZİK

Yalçın'ın Çiçek Şarkısı (Vals-Slow)

Gece demez gündüz demez,

Yorulmadan çalışırım.

Hiç bir şeyden korkmadan

Zorluklara alışırım.

Çiçekleri çok severim,

Onlar da beni çok severler,

Topraklarını eşerim

Bu zahmet onlara değer.

El sürdün mü onlara,

Hemen küsüp boyun eğerler.

SAHNE II

YALÇIN — ÇOCUKLAR

FİKRET — Aferin, aferin; çok güzel söylediniz!

YALÇIN — Nasıl, siz burada mıydınız?

HEPSİ BİRDEN — Evet Yalçın.

PERİHAN — Hepimiz buradaydık.

SEVİM — Şarkınızı dinledik, çok beğendik.

ESER — Her halde bunu da sen yaptın, değil mi?

YALÇIN — Evet efendim.

GÜL — Çok güzel.

FİKRET — (*Yanında duran Cihat'a*) Eser'in hakkı varmış, sahiden söylediği gibiymiş.

CİHAT — İyi bir çocuğa benziyor.

ESER — Yalçın, seninle biraz konuşmak istiyoruz. Fakat eğer seni işinden alıkoyuyorsak, bizden çekinirsen, seni rahatsız ediyorsak, gidelim.

YALÇIN — Beni rahatsız etmek mi? Neler söylüyorsunuz? Ben sizi rahatsız ediyorsam, ben gideyim.

FİKRET — Hayır hayır, burada kal.

KENAN — Yalçın, senin annen, baban yok mu?

YALÇIN — (*Bir süre cevap veremez, gözleri dolmuş-tur*) Annem, babam yok.

FİKRET — (*Yanına yaklaşır*) Ne oldular?

YALÇIN — (*Öne doğru ilerler ve anlatır*) Bundan epey yıl önceydi, İstanbul'da yatılı bir okula gidiyordum. Okulun tatili yaklaştıkça anneme babama kavuşacağım diye, öyle sevinmişim ki, yılın sonunda karnemi aldım, Haydarpaşa'dan trene atladım, Adapazarı'na gittim, anneme babama haber vermeden birdenbire karşılarına çıkmak istiyordum. Elimde küçük çantamla durmadan koşuyor, koşuyordum. Evimize giden geniş meydanı geçerken, birden toprağın ayağımın altından kaydığını hissettim. Olduğum yerde güçlkle durabildim. Çevremdeki elektrikler söndü, ortalık karardı, müthiş bir sarsıntı daha, sonra evimizin çöktüğünü gördüm. Koştu, ellerimle taşları kaldırmaya çalışıyor ve var gücüyle, «Anneciğim, ba-

bacığım!» diye haykırıyordum. Sonrasını bilmiyorum. Gözlerimi açtığım zaman, kendimi yabancı bir evde buldum. Meğer annemi, babamı tanıyan iyi yürekli bir hanım beni yanlarına almışlar. Bir yıl orada kaldım, sonra...

FKRET — Sonra?..

ESER — (*Gözlerini siler*) Sonra buraya geldin, değil mi?

YALÇIN — Evet.

KENAN — Oradan niçin ayrıldın?

YALÇIN — (*Derin bir iç çekişinden sonra*) Bu çok uzun bir öyküdür. Sizi kendi acılarımla üzmem, müsaade ediniz gideyim.

FİKRET — Yoo... Aksine Yalçın, başından geçenlerin hepsini öğrenmek istiyoruz, bize anlat.

YALÇIN — Beni affediniz, sizin neşeli zamanlarınızı kendi üzüntülü konuşmalarım ile geçirmeye hakkım yok.

FİKRET — Zararı yok Yalçın, seni dinlemek, senin üzüntülerini bilmek, onları hafifletmek olanaklarını bulursak, bu bizim için geçirdiğimiz neşeli anların en değerlisi olur. Anlat, o evden niçin uzaklaştın?

(*Yalçın öyküsünü anlatmaya hazırlanırken, Aşçıbaşı içeriye girer.*)

SAHNE III

ÖNCEKİLER — AŞÇIBAŞI

AŞÇIBAŞI — Yalçın oğlum, sen hâlâ burada mısın, çabuk benimle gel, seni bir yere göndereceğim.

SELMA — Oh... Aşçıbaşı, Yalçın'ı çağırmanın sırası mı şimdi?

ESER — Tabii ya, bırak şimdi.

AŞÇIBAŞI — Şimdi iş zamanı, sonra gene gelir, ko-

nuşursunuz. Hem küçük hanım, hocanız geldi, sizi içer-
de bekliyor. (*Aşçıbaşı, Yalçın çıkarlar.*)

FİKRET — Oh, mükemmel, ben hemen gidip Cevat
Beyi buraya getireyim. (*Çıkar.*)

ESER — Çocuklar, Cevat Beye bir sürpriz yapalım.
Yalçın'ın bize verdiği, şarkıyı söyleyerek onu karşılaya-
lım ne dersiniz?

SELMA — Çok güzel olur.

ESER — İşte geliyorlar, hazır olun.

SEVİM — Hazırız.

(*Cevat Bey ve Fikret içeriye girerler.*)

ESER — Başlayın!..

(*Birinci perdenin sonundaki Denizciler Marşını söyler-
ler Cevat durur, dinler. Marş bitince söze başlar.*)

SAHNE IV

ÖNCEKİLER — CEVAT

CEVAT — Çok güzel, çok güzel, fakat siz bu şarkıyı
nerden biliyorsunuz?

ESER — Öğretmenim bu şarkıyı bizim bahçıvanın
yardımcısı Yalçın isminde bir çocuktan aldık.

CEVAT — Ne, Yalçın mı? O burada mı?

SEMRA — Evet.

FİKRET — Nasıl, onu tanıyor musunuz?

CEVAT — Evet, onu tanırım, hem çoktandır kendi-
sini arıyordum. Demek buraya gelmiş?..

ESER — Evet, fakat nereden tanıyorsunuz öğretmen-
nim?

CEVAT — Çocuklar, ona üç ay öğretmenlik ettim. Bu
üç ay içinde onda gördüğüm istidat beni şaşırttı, onu ya-
nıma alarak, benimle birlikte çalışmasını sağlamak isti-
yordum. Fakat son kez derse gittiğim zaman, bulamadım.
Oradan ayrılmış.

SELMA — Ayrılmış mı?

FİKRET — Biz de az önce kendisine aynı şeyi sorduk, bize nedenini anlatacağı sırada Aşçıbaşı, onu bir yere yolladı.

CEVAT — Mademki bu kadar merak ettiniz, o evden niçin ayrılmak istediğini öğrenmek istiyorsunuz. Ben size anlatayım. Dinleyin...

(Herkes yere oturur ve heyecanla öğretmeni dinlemeye koyulurlar.)

T A B L O 1

(Perde açıldığı vakit orta halli bir ailenin salonu görünmektedir. Bay Cevat'la Yalçın, şan dersiyle meşguldürler.)

SAHNE I

CEVAT — YALÇIN

MÜZİK

Şan Dersi (Slov)

Do... Re... Mi... Fa.
Keder gelince başa,
Bakmaz o hiç bir yaşı,
Acı katar gözyaşı,
Gelince dertler başa.
Sol... La... Si... Do.
Neşe verir her gün o
Varsa güzel bir radyo
Plakları hemen ko
Dans et, hep şarkı oku
Eğlen, hiç durmadan gül
Tıpkı şakıyan bülbül
Gibi sen de sev bir gül
Neşelen hiç durma gül
Bayramın olsun o gün
Sevin, neşelen ve gül.

CEVAT — Çok güzel... Yalçın sende büyük bir istidat görüyorum, babana özellikle bunu söyleyeceğim. Böylece çalışırsan, gerçekten ilerde büyük bir kompozitör olacaksın. Fakat şaşıyorum, iki kardeş olduğunuz halde neden ki bu istidat Ümit'te yok?

YALÇIN — Şey... Şey efendim...

CEVAT — Neden, hı... söyle bakayım?

YALÇIN — Şey... Efendim, çok kez kardeşlerin yüzleri birbirine benzediği halde, huyları benzemez.

CEVAT — Doğru oğlum, çok doğru, örneğin benim de bir kardeşim vardır, birbirimize pek çok benzediğimiz halde huylarımız ayrıdır. O fevkalâde boğazına düşkündür. Tatlısından tuzlusuna kadar hem yemesini, hem pişirmesini bilir. Bense tamamen aksine.

(Bu sırada dışardan sesler duyulur.)

CEVAT — Ha, ne diyordum çocuğum, geçen kez sana neleri öğretmiştim?

YALÇIN — Porte içine yazılan notaların fa ve do anahtarlarına göre seslendirilmesini... Sonra da eski Türk müzisyenlerinin hayatını anlatmıştınız.

CEVAT — Güzel, hepsini çalıştın mı?

YALÇIN — Evet efendim, hepsini.

(Bu sırada Ümit içeriye girer.)

SAHNE II

ÖNCEKİLER — ÜMİT

ÜMİT — Sen hâlâ burada mısın be, ne yapıyorsun?

YALÇIN — Şışşt... ne yapıyorsun canım, Bay Cevat burada!..

CEVAT — Ooo Ümit, nerelerdesin çocuğum? Bak kardeşin nasıl çalışıyor, sen de biraz ona benzesene.

ÜMİT — Ona benzemek mi, Allah göstermesin!

CEVAT — Aaa, neden haksızlık ediyorsun? Kardeşine benzersen çalışkan, uslu, terbiyeli bir çocuk olursun, fena mı?

ÜMİT — O benim kardeşim değil ki!..

CEVAT — (*Şaşırır*) Nasıl, kardeşin değil mi?

ÜMİT — (*Şımarık bir halde*) Yoo... Ay, şimdiye kadar siz onu, benim kardeşim mi biliyordunuz?

CEVAT — (*Yalçın'a*) Doğru mu, Yalçın?

YALÇIN — (*Üzgün*) Evet efendim, doğru. Ben onun kardeşi değilim, ben... (*Ağlayarak*) Kimsesiz bir çocuğum.

CEVAT — (*Yalçın'ın yanına sokulur*) Ağlama çocuğum, ağlama yavrucuğum, sen hiç bir zaman kimsesiz olamazsın. Yurdundan ayrılmış, vatan topraklarının mis gibi kokusunu içine çekemeyen insan, kimsesizdir. O kimsesiz ki, özlemini dayanamadığı yurdunun öksüzlüğünü her an içinde duyar... Ağlama yavrum... Ağlama çocuğum... Sen hiç bir zaman kimsesiz olamazsın.

YALÇIN — (*Aynı ağlayan tonla*) Oysa ben, onu öz kardeşim gibi tanıdım, onun da beni öyle tanımasını isterdim.

ÜMİT — Ne ağlıyorsun be, amma da sulu gözlüsün!..

CEVAT — Şışşt... Yavaş oğlum, yavaş, öyle sert konuşma! Sonra seni hiç kimse sevmez.

(*Anne içeriye girer.*)

SAHNE II

ÖNCEKİLER — ANNE

ANNE — Günaydın Cevat Bey, nasılsınız efendim?

CEVAT — Teşekkür ederim hanımefendi.

ANNE — Nasıl efendim, çocuklarımdan memnun musunuz?

. CEVAT — Evet efendim, gerçekten çalışıyor. Kendisinden çok memnunum. Yalçın gelecekte iyi bir kompozitör olacak.

ANNE — Memnun oldum efendim. (*Yalçın'a döner*) Yalçın, neyin var çocuğum? Niçin gözlerin yaşlı, ne oldu?

ÜMİT — Anne, şey, bana daima doğru söylememi tenbih etmemiş miydin?..

ANNE — Evet.

ÜMİT — Buraya geldiğim zaman, Yalçın'ı Bay Cevat'la beraber gördüm. Bay Cevat, beni Yalçın'ın öz kardeşi sanıyormuş meğer. Ona doğruyu söyledim. Yalçın benim öz kardeşim değildir, dedim. O da hemen ağlamaya başladı.

ANNE — (*Yalçın'a yaklaşır*) Üzülme çocuğum, üzülme sen.

CEVAT — (*Saatine bakar*) Hanımefendi, izin verirseniz ben artık gideyim.

ANNE — Erken değil mi efendim? Hem bir şey de içmediniz?

CEVAT — Teşekkür ederim efendim, zahmet etmeyiniz.

ANNE — Aman efendim, niçin zahmet olsun?

CEVAT. — Rica ederim efendim, müsaade ediniz, bir yere yetişmek zorundayım!

ANNE — Peki efendim, siz bilirsiniz.

CEVAT — Allahaismarladık.

ANNE — Güle güle.

CEVAT — Yalçın, Allahaismarladık çocuğum. Allahaismarladık Ümit.

YALÇIN — Güle güle efendim.

ÜMİT — (*Gayet soğuk*) Güle güle. (*Kendi kendine*) Bu adamı da hiç sevmiyorum.

(Cevat Bey çıkar.)

ANNE — Ümit, sen çok terbiyesiz bir çocuk olmuşsun. Akşam baban gelince bütün söylediklerini anlatacağım. Hiç utanmıyorsun, değil mi?

ÜMİT — Ama anneciğim...

ANNE — Yeter, cevap verme! Böyle uluorta konuşmanla hem kardeşini, hem beni üzüyorsun.

ÜMİT — (*Sinirli, sinirli*) Mademki Yalçın bizim evlâtlığımızdır, burada işi ne? Zaten ona bu kadar yüz verdiğiniz için şımardı.

ANNE — Yeter, çık dışarı, terbiyesiz!

(Ümit çıkar, Yalçın da çıkmaya hazırlanırken.)

ANNE — Nereye gidiyorsun yavrum?

YALÇIN — Bugün her şeyi daha iyi anladım. Bu evde nerde oturmam, nerde yatmam gerektiğini!..

ANNE — Hayır yavrucuğum, hayır, sen bizim oturduğumuz yerlerde oturacak, bizim yattığımız yerlerde yatacaksın. Bence Ümit'le senin aranda hiç ayrılık yok. Hatta sen, benim için ondan değerlisin, haydi çocuğum, üzülme sen, derslerine çalış.

YALÇIN — Teşekkür ederim.

ANNE — Haydi ya, artık üzülme. (*Yalçın gözlerini siler*) Ben şimdi, dışarı çıkıyorum, birazdan geleceğim. Sen Ümit'in sözlerine kulak asma, anladın mı?

YALÇIN — Teşekkür ederim.

(*Anne Yalçın'ın gözlerini siler, çıkar. Yalçın, kitabını alır, kanepeye yaslanır. Ümit içeriye girer, kimseyi göremeyince.*)

ÜMİT — (*Yalçın'ı görmeyerek kendi kendine*) Bugün arkadaşlarla sinemaya gideceğiz, fakat param eksik, kimden bulsam acaba? Aaa, aklıma geldi, geçen gün annem çantasını çekmecedeki kâğıdın altına sokmuştu, oradan alıyım. Sonra da eksilmiş görürse, kolayı var, hemen Yalçın'ın üzerine atarım. Bu şekilde onu hırsız sanarak, buradan defederler, ben de rahat rahat istediğimi yaparım.

YALÇIN — (*Kanepeden fırlar*) Sinemaya gitmek için mutlaka para mı çalmak gerek?

ÜMİT — (*Kendi kendine*) Eyvah, yakalandık!.. (*Sonra Yalçın'a döner.*) Sen burada mıydın? Demek beni dinliyordun?

YALÇIN — Hayır, hiç kimseyi dinlemek âdetim değildir. Eğer geldiğin zaman çevrene baksaydın, beni görürdün.

ÜMİT — Bana bak, ben neler söyledim?

YALÇIN — Sinemaya gitmek için paran eksikmiş, onu çekmedeki...

ÜMİT — Sus, yeter!.. (*Çevresine bakınır*) Aptal, neler saçmalıyorsun?

YALÇIN — Şey...

ÜMİT — Şey filan yok, bir şey duymadın, anladın mı?

YALÇIN — Peki... Ama eğer istersen ben sana eksik olan parayı tamamlayayım? Oradan alma.

ÜMİT — Senin paran var mı?

YALÇIN — İşte, (*Cebinden bir sürü ufaklık para çıkarır.*)

ÜMİT — Bunları nereden buldun?

YALÇIN — Bulmadım, kazandım.

ÜMİT — Kazandın mı? Güleyim bari. Kazanmış, nereden kazandın?

YALÇIN — Geçen gün yolda koşarken şarkılarımdan birini düşürmüştüm. Eve gelip dosyayı açınca farkına vardım, hemen geri dönerek aramaya başladım. Bu sırada bir bay, bana ne aradığımı sordu. Ben de kaybettiğim notamı söyleyince, «Bu mu?» diyerek bana uzattı ve: «Bunu kim yazdı?» dedi. «Ben» dedim. Biraz daha konuştuk, «Bunu bana satar mısın?» dedi, kendisine satmayacağımı, fakat hediye edebileceğimi söyledim. O, «Çocuğum, bu se-

nin çalışmanın ilk mükâfatıdır. Al, uğur getirir.» dedi ve cebime bunları koydu. Teşekkür ederim ayrıldım.

ÜMİT — Say bakalım ne kadar?

YALÇIN — (*Sayarak*) Hepsî 25 lira!

ÜMİT — (*Kendi kendine hesaplar*) Benim beş kezlik sinema param. Güzel, ver onları bana.

YALÇIN — Fakat...

ÜMİT — Senin paraya ihtiyacın olmaz. Ben sinemaya gider, filmi görür, sana anlatırım. Sen de görmüş kadar olursun.

YALÇIN — Fakat, nasıl olur?..

ÜMİT — İşte böyle... (*Yalçın'ın elinden paraları alır, cebine yerleştirir*) Ben şimdi gidiyorum. Soran olursa, arkadaşına gitti, dersin.

YALÇIN — İzinsiz sinemaya gidilir mi?

ÜMİT — Kim farkına varacak be, ha?.. Eğer sen fitnelersen o başka, ama akşam görüşürüz!..

YALÇIN — Ben söylemem, fakat hiç kimse farkına varmasa bile, vicdanın farkına varır ya! Doğru bir iş yapmadığını kendin biliyorsun ya!..

ÜMİT — Amma da derin konuşuyorsun, ukalâ! Bu kadar laftan bir şey anlamıyorum, yok vicdanın farkına varırmış, yok bilmem neymiş!.. Sen hiç bir şeye karışmasan, daha iyi olur!..

YALÇIN — Ama annenden izin alarak gitseydin daha iyi olmaz mıydı?

ÜMİT — Ondan izin istesem verir mi sanki?

YALÇIN — Tabii vermez. Hakkı var, çünkü daha dün gece sinemaya gittik.

ÜMİT — Bu, öyle güzel bir film ki, onu kaçırsam ben de aklımı kaçıırırım. Uzun lafın kısası, beni soran olursa, «Görmedim, nereye gittiğini de bilmiyorum» dersin. Anlaşıldı mı?

YALÇIN — Ben yalan söyleyemem.

ÜMİT — Sana ne söylüyorsam onu yap, fazla laf yok!
(Çıkar.)

YALÇIN — Ne kötü çocuk, hiç kimseyi dinlemiyor. Ne annesini, ne kimseyi. Oysa ben, annemi ne kadar çok severdim. Onun sözünü hiç kırmazdım.

(Anne içeriye girer.)

SAHNE IV

YALÇIN — ANNE

ANNE — Yalçın, burada mısın?

YALÇIN — Evet efendim.

ANNE — Ümit nerede? Odasında mı?

YALÇIN — Hayır efendim.

ANNE — Nerede?

YALÇIN — Şey... dışarıya çıktı.

ANNE — Anlaşıldı, gene muhakkak arkadaşlarına uyarak gezmeye gitmiştir. Onun arkadaşlarını da hiç beğenmiyorum... Ah şu çocuk hiç sözümü dinlemiyor. Ne zaman aklı başına gelecek bilmem ki? (Yalçın'a) Saat kaç çocuğum?

YALÇIN — (Saatine bakar) Yediye geliyor efendim.

ANNE — Vakit de erdi, baban nerdeyse gelecek. Ben hemen sofrayı hazırlayım, sen de kuyudan soğuk suyu çek.

YALÇIN — Peki anneciğim. (Yalçın çıkar.)

(Bu sırada Ümit telâşla içeriye girer, çevresine bakar, kimsenin olmadığını görünce, ayaklarının ucuna basarak yanındaki odaya girer. Yalçın, elinde sürahiyle görünür. Sürahiyi masaya bırakır, kenardaki sandalyelerden birine oturur.)

YALÇIN — Ah bu akşam çok yorgunum. Eğer evde-

kileri meraka düşürmeyeceğimi bilsem, hemen yatardım. Of, içimde öyle bir sıkıntı var ki, ne yaysam acaba? Bari şu yeni yaptığım şarkıyı düzelteyim.

Özlem

Yine böyle bir geceydi, ay gökte batıyordu,
Bulutlardan o gizlice çıkıp göz atıyordu.
Diz çöktüm, yalvardım, hemen dedim dinle Aydede:
Söyle kuzum, anneciğim babacığım nerede?

Yaklaştı, baktı yüzüme, güldü pek çok sözüme,
Dedi: Onlar göklerde, fakat sakın üzülme.
Yaşlarım birer birer gözlerimden döküldüler,
Aydede'nin sözleriyle kalbime gömüldüler.

YALÇIN — İçerde biri mi var acaba? (*Koşar, odanın kapısını açar, içeriye bakar, kimseyi göremez. Kapar, tekrar gelir, sandalyeye oturur, tekrar bir gürültü duyulur.*) Sakın hırsız olmasın?.. (*Ayaklarının ucuna basar, kapının deliğinden içeriye gözetler.*) Aaa!.. Birisi bir şeyler karıştırıyor, içerisi çok karanlık, iyi göremiyorum. Ha, geliyor. (*Kapının kenarına gizlenir.*)

(*Ümit sahneye girer, cebinden bir zincir sarmaktadır.*)

SAHNE V

YALÇIN — ÜMİT

YALÇIN — Sen miydin? Telâşın ne Ümit? Babanın odasına niçin girdin?

ÜMİT — Şey... İçerde bir şey unutmuştum da, hem sana ne? Sen ne karışıyorsun? (*Gitmeye hazırlanırken Yalçın cebinden sarkan zinciri çeker.*)

YALÇIN — (*Şaşırır*) Demek babanın altın saatini çaldın? Onu nereye götürüyordun, satmaya, değil mi?

ÜMİT — Ver onu bana!

YALÇIN — Hayır, vermeyeceğim. Satmana müsaade etmeyeceğim, şimdi her şeyi anlıyorum. Birçok kez yaptığın hırsızlığın cezalarını ben çektim. Senin yüzünden dayak yedim. Bu kez babana her şeyi anlatacağım, asıl hırsızın kim olduğunu öğreysin!

ÜMİT — Senin sözüne inanmaz ki. Ver onu bana!

YALÇIN — İnanır mı inanmaz mı görürüz. Hem daha şimdi sana 25 lira verdim, onu ne çabuk bitirdin?

(*Bu sırada Anne içeriye girer.*)

SAHNE VI

ÖNCEKİLER — ANNE — (sonra) BABA

ANNE — Ne var, ne olmuş, 25 lira kim kime vermiş?

YALÇIN — (*Gizlemeye çalışır*) Şey efendim...

ANNE — Söyle çabuk, söyle Yalçın!

YALÇIN — Efendim, demin Ümit'e 25 lira vermiştim de...

ANNE — 25 lira mı? (*Ümit'e*) Çabuk ver o parayı bana!..

ÜMİT — Şey... Ben onu harcadım.

ANNE — Nasıl olur çocuğum, senin gibi bir çocuk, 25 lirayı nereye harcar, haydi ver onu bana.

ÜMİT — Şey... Biz onunla oynadık.

ANNE — Oynadın mı? Seni utanmaz seni, daha şimdiden kötü kötü huylara alışıyorsun! Baban nerdeyse gelecek, hepsini teker teker anlatacağım, görürsün. Sen bir de utanmadan babanın altın saatini çalmış, satmaya götürüyordun, ha; seni utanmaz seni!..

(*Baba içeriye girmiş, konuşmayı duymuştur, fakat ki-*

me söylendiğini iyice kavramadan, hiddetle Yalçın'a bağırır.)

BABA — Çabuk defol buradan, gözüm görmesin seni!..
(Herkes şaşırır ve sesin geldiği yöne döner.)

BABA — Hâlâ ne yüzüme bakıp duruyorsun, sana söylüyorum Yalçın!

YALÇIN — Nasıl, bana mı?

BABA — Evet, sana!..

(Bundan yararlanan Ümit, babasına sokularak.)

ÜMİT — Babacığım, ben içeriye girmiştım. Yalçın'ı odanızdan çıkarken gördüm, cebinden sizin altın saatin kordonu sarkıyordu...

YALÇIN (Şaşkın) Aaa!..

ANNE — (Ümit'e) Sus!..

BABA — (Anne'yi eliyle kenara iter) Sen karışma! (Ümit'e) Sonra ne oldu?

ÜMİT — (Yalanını sürdürür) Kimbilir, satmaya mı götürüyordu, ben de elinden almak istedim. Vermedi, derken annem içeriye girdi...

ANNE — (Baba'ya yaklaşıp) Efendi, sen Ümit'in dediğine bakma, o yalan söylüyor.

BABA — Sen her zaman Yalçın'ı savunursun. Bu kez de ondan yana çıkma. Onu savunduğun için, böyle oldu zaten!..

ANNE — Canım, yanlış anlıyorsun, beni dinle...

BABA — Yeter artık! (Yalçın'a döner.) Ver elindekini bana!.. Bize sığındığın yetmiyormuş gibi, bir de hırsızlık yapmaya kalktın ha?..

YALÇIN — Buyurun. (Saati uzatır.) Fakat ben çalmadım.

BABA — Bak hâlâ konuşuyor!.. Çabuk pılını pırtını topla, buradan defol!..

YALÇIN — Alacak hiç bir şeyim yok... Gidiyorum... Fakat ben çalmadım.

ANNE — (*Ağlayarak*) Bütün bu yanlışlara ben sebep oldum. Efendi, bunları Yalçın çalmadı, bizim oğlumuz Ümit!.. Ümit!..

BABA — (*Şaşırır, fakat pişman olmuş görünmek istemez.*) Ümit mi? Olamaz, yanlış, Ümit böyle şey yapmaz!..

ANNE — Yalçın, çocuğum, bizi affet!.. Büyük bir yanlışlık oldu, burada kal.

YALÇIN — Teşekkür ederim. Fakat artık burada kalamam. Benim çalmadığımı biliyorsunuz ya... (*Baba'ya dönerek.*) Bunu öğrendiniz ya, yeter. Allahasımarladık.

Ben Çalmadım Şarkısı

Derin bir hüznün içinde her yer,
Gün kararıyor işte bak, yer yer.
Ufku sarıyor kızıl bir duman,
Gecedir o gündüzü saran.

Kesildi şimdi sesler;
Sindi yavaşça gölgeler.
İlerliyor adım adım,
Günün ölen izleri.

Kalbimde binbir elem,
Ayrılıyorum sizden.
Gidiyorum, fakat ben...
Hiç bir yeri bilmeden.

Beni hırsız sandınız,
Derdime dert kattınız,
Ümit'in yalanına
Neye çabuk inandınız?

Gidiyorum, artık hoşça kalın,
Gün karardı gönlüm gibi bakın.
Ben çalmadım diyorum inanın,
Beni siz sakın unutmayın.

— *İkinci Perdenin Sonu* —

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Perde açıldığı vakit, bahçede herkes aynı yerde oturmakta ve Cevat Bey'in öyküsünün sonunu dinlemektedirler.)

SAHNE I

BİRİNCİ PERDENİN SON SAHNESİNDEKİLER

CEVAT — İşte böyle çocuklar. Son kez derse gittiğim zaman, annesi gözyaşları içinde bana hepsini anlattı. O zamandan beridir Yalçın'ı arıyorum.

FİKRET — Zavallı Yalçın.

ESER — Bize durumu hiç belli etmemiştii.

CEVAT — Tabii... Çocuklar, bu geçenleri insan göğsü kabarak anlatabilir mi?

SELMA — Evet, anlatamaz.

CEVAT — Yalçın'ı bundan sonra ben çalıştıracam, onu büyük bir müzisyen yapacağım.

FİKRET — Sahi, müzik dediniz de aklıma geldi. Bizim operetimize yardım edeceksiniz, değil mi? Sayın Hocam?

CEVAT — Ben mi? Yanınızda Yalçın gibi bir müzisyen dururken, bana ihtiyacınız olur mu?

ESER — Fakat...

CEVAT — Yok!.. Yok!.. Bana kalırsa ondan isteyin!

O, sizin her istediğinizi yerine getirir, hem acele etmelisiniz, çünkü Yalçın'ı alıp götüreceğim.

HEPSİ BİRDEN — Nasıl, alacak mısınız?

CEVAT — Evet, onu okula yerleştireceğim. Okuyacak, yurda yararlı bir insan yetişecek.

SELMA — Çok güzel, fevkalâde.

ESER — O halde bizim operetimiz suya düşüyor desenize?..

CEVAT — Hayır... Hayır... Operetinizin şarkıları bitinceye kadar Yalçın burada kalacak. Eh... Söyleyin bakalım, operetiniz hazır mı? Güzel mi? Konusu nedir?

FİKRET — Efendim, konusu: Kampımızın Aşçıbaşı parayı çok sever, yalnız bir kabahati vardır, parasını toprağa gömer, kendisine birçok kez parayı toprağa gömmeye, dedik dinlemedi. Şimdi ona güzel bir oyun oynayacağız...

ESER — Efendim, Fikret bizim Aşçıbaşı'nın oğlunun kıyafetine girecek...

CEVAT — Anlıyorum, anlıyorum!.. Güzel. Çocuklar, şimdi ben gidiyorum. Yalçın'a benden sakın söz etmeyin, ben gelir, kendisini görürüm. Şimdilik Allahaismarladık...

SEVİM — Güle güle, teşekkür ederiz efendim.

CEVAT — Asıl ben size teşekkür ederim. Güzel bir vesileyle Yalçın'ı buldum.

GÜL — Estağfurullah.

(Cevat çıkar.)

SAHNE II

CEVAT'TAN BAŞKALARI — (sonra) YALÇIN

FİKRET — Şimdi ne yapıyoruz?

CİHAT — Yalçın gelir gelmez, fikrimizi söyleyip, müziklerinden yararlanalım.

PERİHAN — Hah, işte Yalçın geliyor!..

HEPSİ BİRDEN — Yalçın!.. Yalçın!..

(Yalçın girer.)

YALÇIN — Buyurun efendim?..

NUR — Yalçın, sen sır saklamasını bilir misin?

YALÇIN — Tabii.

FİKRET — O halde bizi dinle: Ben küçük bir operet hazırladım.

YALÇIN — Operet mi? Ne güzel...

ESER — Fakat onun müziklerini senin yapmanı istiyoruz.

YALÇIN — (Sevinerek) Benim yapmamı ha!.. Memnulukla.

FİKRET — O halde hemen başlamak gerek.

YALÇIN — İsterseniz benim hazırda, yapılmış birçok müziklerim var, örneğin bir tane Aşçıbaşı için yapmıştım, bir tane köylü kızları için, bir tane...

ESER — Güzel, güzel.

FİKRET — Haydi öyleyse, hemen işe başlayalım.

YALÇIN — Peki ama, ben ne yapacağım? Ben bu operetin konusunu bilmiyorum ki?

FİKRET — Canım, bütün oyun bizim Aşçıbaşı'nın başında kopacak.

YALÇIN — Nasıl, anlayamadım?

CİHAT — Senin anlayacağın; şu Aşçıbaşı'nın oğlunu buraya getireceğiz.

YALÇIN — İsmail'i mi?

HEPSİ BİRDEN — İsmail mi?

ESER — Aşçıbaşı'nın oğlunun adı İsmail mi?

YALÇIN — Evet.

CİHAT — Sen nerden biliyorsun?

YALÇIN — Aşçıbaşı bana köyünden, oğlundan uzun uzun sözetmişti de.

HEPSİ BİRDEN — Çok güzel!..

FİKRET — Ben Aşçıbaşı'nın oğlunun kıyafetine gi-receğim.

YALÇIN — Şimdi anlıyorum.

ESER — (Yalçın'a) Aşçıbaşı'ya oğlunun geldiğini sen haber verirsin.

YALÇIN — Olur, ama benim başka bir fikrim var...

HEPSİ BİRDEN — Nedir?..

YALÇIN — Aşçıbaşı, köyünü çok özlemişti, isterseniz burayı onun köyünün şekline sokalım?..

FİKRET — Ben daha güzel bir şey buldum.

HEPSİ BİRDEN — Söyle!..

FİKRET — Bunu şimdi söylemeyeceğim, bu güzel bir sürpriz olacak.

ESER — Eh, haydi öyleyse, başlayalım.

FİKRET — Orhan, Cihat, Kenan; siz köy tablosunu hazırlayıp, buraya getirin. Eser, Gül, Nur, Perihan; siz de Yalçın'ın hazırladığı şarkıları bir kez daha prova edin, ben giyinmeye gidiyorum. Hazır olur olmaz geleceğim. (Yalçın'a) Yalçın, sen de üstündeki tulumu çıkar.

YALÇIN — Peki.

(Burada müzik, baştaki parçalardan birkaç tanesini çalar. Bu suretle zaman geçmiş olur.)

SAHNE III

(Müzik biter bitmez, Fikret Bolulu şivesi yaparak içe-riye girer.)

FİKRET — Oh, merhaba ağalar!..

HEPSİ BİRDEN — Merhaba, merhaba!..

PERİHAN — Kimi istiyorsunuz?

FİKRET — Burada, Şakir Ağa adında bir aşçı var mı?

ESER — Var efendim.

FİKRET — Ha işte, ben onun oğluyum.

PERİHAN — Oğlu musunuz?

FİKRET — Evet, babamı görmek için ta köyden geldim.

ESER — Yalçın, sen git çabuk, Aşçıbaşı'ya haber ver, gelsin! Köyden oğlu gelmiş de.

FİKRET — Buraları ne güzel yerlermiş be!..

HEPSİ BİRDEN — Tabîi ya.

FİKRET — Ama bizim köy de güzeldir ha!.. (*Çevresine bakınır.*) Nasıl çocuklar, sesim oluyor mu?

HEPSİ BİRDEN — Gayet güzel.

SELMA — Daha önce bana söylememiş olsaydınız, ben inanacaktım.

GÜL — Kılığını da ne güzel uydurmuş. (*Gülüştürler.*)

NUR — Şışt... Şışt!.. Aşçıbaşı geliyor, gülmeyin.

FİKRET — Şimdi hepiniz bana yabancı durun, sonra bir kolayını bulup buradan savuşun.

HEPSİ BİRDEN — Peki, peki...

FİKRET — Yaa, böyle işte...

(*Aşçıbaşı içeriye girer ve sevinçle oğlunun boynuna atılır.*)

AŞÇIBAŞI — Vay, İsmail oğlum, hoş geldin!.. Amma da değişmişsin! Gel seni bir kucaklayayım. (*Sarırlılar.*)

FİKRET — Hoş bulduk baba,, sen de iyisin ya?

AŞÇIBAŞI — Eksik olma evlâdım.

HEPSİ BİRDEN — Gözün aydın Aşçıbaşı!..

AŞÇIBAŞI — Sağolun, sağolun!..

ESER — Eh, biz çıkalım değil mi çocuklar, belki Aşçıbaşı'nın oğluyla yalnız konuşacakları vardır?..

AŞÇIBAŞI — Yok canım, zahmet etmeyin, biz gideriz.

ESER — Olmaz, olmaz; siz kalın, biz gideriz. Baba-oğul konuşursunuz.

AŞÇIBAŞI — Eksik olmayın, teşekkür ederim.

HEPSİ BİRDEN — Bir şey değil... (*Çocuklar çıkar.*)

AŞÇIBAŞI — FİKRET

AŞÇIBAŞI — Büyümüştün, koca herif olmuşsun, İsmail, gel seni bir daha kucaklayayım. (*Kucaklaşırlar.*) Eh... Anlat bakalım, köyde ne var ne yok, kızanlar ne yapıyor? Sen nasılsın?

FİKRET — Baba, köy bildiğin gibi değil, hep komşular birleştik, yeni yeni evler yaptık. Var olsun büyüklerimiz, çok yardım ettiler... İki tane okul açtılar, bize makine verdiler, şimdi toprağı daha kolay sürüyoruz. Ha, bu son günlerde paradan yana biraz sıkıntıdaydık. Senden para istemek için mektup yazacaktım, derken köye bir doktor geldi, bir hap verdi, hapi yutunca soluğı burda aldımı...

AŞÇIBAŞI — Ne dedin, ne dedin? Hap mı?.. Amma da hap ha!.. Nasıl hapmış bu? böyle?..

FİKRET — Oh... Deme baba, bak sana anlatayım: Bu hap aç karnına alınıyor, sonra nereye gitmek istiyorsun, köye değil mi, şu duayı okuyorsun, kendini orada buluyorsun!..

AŞÇIBAŞI — Haydi canım, benimle zevklenme!

FİKRET — İnan baba. Sahi, Bolu'da hapi yuttum, kendimi İstanbul'da buldum!..

AŞÇIBAŞI — Allah Allah, peki bu haptan şimdi sende var mı?

FİKRET — Evet.

AŞÇIBAŞI — Bu hapi adı ne?

FİKRET — Yut Uç hapi..

AŞÇIBAŞI — Yut Uç hapi mı? (*Kendi kendine*) Bu da yeni olacak herhal!.. Ey Tanrım, neler icat ediyorlar. (*Fikret'e döner.*) Fen ilerledi oğlum, ilerledi...

FİKRET — Doğru baba, kimbilir daha neler olacak?..

AŞÇIBAŞI — Kimbilir?.. Oğul şimdi bu hap nerede?

FİKRET — Burda. *(Cebinden çıkarır, Aşçıbaşı'ya uzatır.)*

AŞÇIBAŞI — Pek de küçük be!.. Oğlum bu beni köye kadar götürür mü dersin?

FİKRET — Onun küçüklüğüne bakma, istersen seni daha ötelere de götürür.

AŞÇIBAŞI — Öyleyse biraz su bulayım da, bunu yutayım.

FİKRET — Yok baba, suya filan hacet yok!.. Şöyle ağzına at, duasını oku, gözünü kapa, ben sana tamam deyince gözlerini açarsın.

AŞÇIBAŞI — Peki, söyle bakalım şu duayı.

FİKRET — Ernez bernez koken pis çeres başın yukarı, gözü'n tavana, uçuyoruz, hoppala!..

AŞÇIBAŞI — *(Duayı tekrarlar, elini yüzüne sürer, gözlerini kapar. Oğluna)* Tamam mı?

(Fikret, çocuklara işaret eder. Dekor ve ışıklar tamamlanır, çocuklar köylü kıyafetinde sahnede yerlerine geçerler.)

FİKRET — Geldik baba, geldik; aç gözlerini.

AŞÇIBAŞI — Vay anam, amma da çabuk geldik be!

FİKRET — Gördün mü? İnandın mı şimdi?

AŞÇIBAŞI — Sahi be, geldik!.. *(Kızların yanına sokulur.)* Bu Fâtma, bu Güllü, bu Zeynep, bu Kezban, bu Alı, bu da Ayşe değil mi?

FİKRET — Evet baba.

AŞÇIBAŞI — Hepsi de kocaman olmuşlar. Eee, bizim rahmetli Nazlı sağ olsaydı ona da bir hap yuttururduk. O gezmeği çok severdi, bedava dünyayı dolaştırırdık ona.

KIZLAR — Şakir Ağa, Şakir Ağa, hoş geldin!..

AŞÇIBAŞI — Hoş bulduk, hoş bulduk!..

KIZLAR — Şakir Ağa, bize İstanbul'dan neler getirdin?

AŞÇIBAŞI — Ah, kusura kalmayın, şu oğlan bana hapı yutturunca bir şey almaya vakit kalmadı, hık diye buraya geldik.

(Kızlar gülüşürler.)

AŞÇIBAŞI — Siz anlatın bakalım, ben görmeyeli beri köyde neler çıktı? Bir türkü söyleyin de dinleyeyim.

FİKRET — Haydi kızlar, babama bir şarkı çağırın.

KIZLAR — Neyi söyleyelim?

FİKRET — İsterseniz ben başlayayım, arkadan siz söyleyin?..

HEPSİ BİRDEN — Olur, olur!..

MÜZİK

Köylü Kızlar (Köylü)

Allı, güllü, pembeli,
Şalvarı mor hareli,
Altın sırma çevreli,
Köyün altı dilberi.

Toplandık bir araya,
Biz hoplaya hoplaya,
Geldik bakın buraya,
Dizildik bir sıraya.

Yeşil cennet ovalar,
Ne güzeldir buralar,
Herkes bizi kovalar,
Burada hep neşe var.

AŞÇIBAŞI — Aferin kızlar, pek hoşuma gitti.

FİKRET — Babacığım, gelelim şimdi işimize...

AŞÇIBAŞI — İş dediğin de neymiş?

FİKRET — Babacığım, senden para istedimdi ya.

AŞÇIBAŞI — Tuh... Gördün mü oğul! Hapı yuttuk, köye geldik ama, akli orada bıraktık. Paraları orada unuttuk...

FİKRET — Kolayı var; ben şimdi bir hap yutar, gider getiririm.

AŞÇIBAŞI — Nerede olduğunu biliyor musun?

FİKRET — Nereden bileceğim? Sen söyle de bulayım.

AŞÇIBAŞI — O bulduğumuz yerin sağında bir ağaç vardır ya, onun dibine küçük bir küple gömdüm.

FİKRET — Aman baba, parayı toprağa mı gömdün?

AŞÇIBAŞI — Ordan sağlam yer mi olur evlât?

FİKRET — Aman çabuk gidip onu çıkarayım. Kurtlar kemirmeden kurtarayım.

AŞÇIBAŞI — Peki, buraya nasıl getireceksin?

FİKRET — Hapı unuttun mu? Paralara da hapı yuttururuz, olur biter.

AŞÇIBAŞI — Haydi çabuk git. (*Fikret çıkar, arkasından.*) İsmail, İsmail dur, tembih etmeye unuttum.

KIZLAR — Şakir Ağa, ne tembih edecektin?

AŞÇIBAŞI — Bizim paralar hapı yutacak, iyi güzel ama, ya şaşırır da başka bir yere giderse? Belli olmaz, gider mi gider!..

SEVİM — Merak etme canım, senin oğlun akıllıdır.

AŞÇIBAŞI — Yanlışlık yapmaz değil mi?

PERİHAN — Merak etme, merak etme!

AŞÇIBAŞI — Eh kızlar, biraz da eve gitsek, orada oturup konuşsak, ne dersiniz?

HEPSİ BİRDEN — İyi olur, iyi olur.

(*Çıkarlar, o sırada boş kalan sahneye Yalçın, Eser, Sevim, Nur girer.*)

YALÇIN — Erken mi geldik acaba?

ESER — Yok, erken değil, tam zamanında.

SEVİM — Biliyor musunuz, oyunumuz meydana çıkacak diye öyle korkuyordum ki.

NUR — Haydi canım, bunda korkacak ne var?

SEVİM — Bilmem ama, buranın karanlığı içime korku veriyor, ötekiler de nerde kaldı?

NUR — Neredeyse gelirler.

SEVİM — Parolamız neydi?

YALÇIN — Hu... Hu... diye sesleneceğiz.

SEVİM — Hu... Hu... Hu... Hu...

ESER — Ne yapıyorsun canım? Ne aceleci şeysin, daha sırası değil ki.

MÜZİK

Hu... Hu... (Slov)

Hu... Hu... Hu... Hu...

Hu... Hu... Hu... Hu...

Yolumuz daha çok mu, çok mu, çok mu?

Nerde, bizim Aşçıbaşı, yok mu?

Nerelere uçtu kayboldu,

Ona ne oldu?

Nerde, nerde, nerde!

Bizim Aşçıbaşı nerde?

Sakın kalmasın göklerde, inmiştir yere!

ESER — İşte geliyorlar!..

MÜZİK

Bahriyeliler (Koro)

İşte geldik çocuklar,

Bu oyunda neşe var,

Aşçıbaşı'nın parasının

Başına gelecek var.

Fikret bir oyun tuttu,
Aşçımız hapı yuttu,
Bu hapı yutan aşçı,
Dünyasını unuttu.

ESER — Kuzum, bu kıyafet de nereden çıktı?

SELMA — Bu da bizim buluşumuz. Hoşuna gitti mi?

ESER — Çok hoşuma gitti. Bundan sonra bu kıyafet bizim kamp üniformamız olsun.

SEMRA — Burası ne kadar güzel olmuş. Doğrusu kendimi gerçekten köyde sanıyorum.

PERİHAN — İçimden köylü kılığına girerek köy havaları oynamak geliyor.

SEVİM — Birazdan ona da sıra gelecek.

(Bu sırada Bekçi kıyafetinde biri, içeriye girer.)

BEKÇİ — Akşamlar hayrolsun! Böyle gece vakti burada ne arıyorsunuz?

YALÇIN — Aman Bekçi Baba, biz şehirden geldik, bizim Aşçıbaşı Şakir Ağa'nın evini arıyoruz.

BEKÇİ — Şakir Ağa'yı mı? Şimdi sesleneyim gelir. *(Dışarıya)* Şakir Ağa!.. Şakir Ağa!..

AŞÇIBAŞI — Kim o, beni kim istiyor?

BEKÇİ — Bak, şehirden baylar bayanlar gelmiş, seni arıyorlar.

AŞÇIBAŞI — Baylar mı? Bayanlar mı? *(İçeriye girer.)* Vay, buyurun siz de hapı yuttunuz demek?

HEPSİ BİRDEN — *(Gülerler.)* Evet.

AŞÇIBAŞI — Hapı yutan yutana.

ESER — Aman Aşçıbaşı, çok yorulдум, şuradan kıpırdayacak halim kalmadı.

AŞÇIBAŞI — Ayol ben hiç yorulmadım. Siz nasıl yoruldunuz? Belki kalabalıktınız da ondan? Neyse... *(Dışarıya seslenir.)* Hey, kızlar! Birkaç sandalye getirin!.. *(Köylü kıyafetinde bir kız, elinde birkaç sandalye geti-*

rir.) Sağolun, buraya gelmekle beni ne kadar sevindirdi-
ğinizi bilemezsiniz. Hem de iyi bir akşama rastladınız...
Biraz sonra burada eğlence varmış!..

· **HEPSİ BİRDEN** — Eğlence mi?

AŞÇIBAŞI — Evet, ben de şimdi duydum. Bizim köy
ağasının kızı evleniyormuş. Büyük şenlik var, davullar
çalınacak, oyunlar oynanacak; yemekler yenecek, aman
efendim ne yemekler yapmışlar ne yemekler!.. Dügün çor-
bası, kuzu kızartması, etli pilav, zerde, sonra efendim...

EŞER — Aman Aşçıbaşı sayma, içime fenalıklar ge-
liyor. Sabahtan beri bir lokma bir şey yemedim.

AŞÇIBAŞI — Durun canım, daha bitmedi; ağzınıza
lâyık börekler, tatlılar, hoşafılar daha neler de neler.

MÜZİK

AŞÇIBAŞI'NIN YEMEK TÜRKÜSÜ

Daha neler de neler, maydanozlu köfteler,
Saysam bitmez seneler, daha neler de neler;
Kuzu fırında işte, bol üzümlü pilav ye,
Patlıcan sarmısaklı, mutfakta neler saklı.

Salata çeşitleri, tatlının envayı var,
Ben desem yüz tabaktır, sen say daha çok da var,
Dügün çorbası başta, sona erer hoşafı,
Meyveler sulu sulu, kavunlarımız kokulu,
Daha neler de neler, maydanozlu köfteler.

SEVİM — Aşçıbaşı, bu söylediklerinin hepsini yeme-
ğe kalkarsak, kırk gün kırk gece acıkmayız.

CİHAT — Aşçıbaşı köyünüzde doktor var mı?

AŞÇIBAŞI — Doktorsuz köy olur mu? Tabii var, hem
Yut Uç hapını bulan doktor bizim köyde.

HERKES — Doğru, doğru!..

AŞÇIBAŞI — Hem bizim köyün 6 yataklı bir hastanesi de varmış, hepimiz sıhhatli, ayanaklı, gürbüz Türk köylüsüyüz!..

SELMA — Sağol Aşçıbaşı.

KENAN — Biz şehirliler de sizinle iftihar ediyoruz.

AŞÇIBAŞI — Sağolun. (*Dışardan sesler duyulur.*)
Ha... Şenlik başlıyor, ben de davulumu alayım.

(*Köylü kızlar içeriye girer, dans ederler. Bittikten sonra.*)

AŞÇIBAŞI — Nasıl, bizim köyün havalarını beğenirsiniz mi? Hoşunuza gitti mi?

KENAN — Buraya geldiğimize çok iyi ettik.

YALÇIN — Çok eğlenceli bir gece geçiriyoruz.

FİKRET — (*Telâşla içeriye girer*) Baba, baba!..

AŞÇIBAŞI — Ne var oğlum, bu telâşın ne? Getirdin mi?

FİKRET — Hayır baba, ne gezer; söylediğin yere baktım ama, orada para filan yok!..

AŞÇIBAŞI — Nasıl, yok mu dedin? İmkânı, mümkünatı olamaz!..

FİKRET — Baba, yalan söyleyecek değilim ya, aradım taradım yok, yok!..

AŞÇIBAŞI — Oğlum, çabuk bana bir Yut Uç hapı yetiştir, yoksa hapı yutuyorum!..

ESER — Kuzum ne var Aşçıbaşı?

AŞÇIBAŞI — Sorma...

PERİHAN — Bir şey mi oldu?

AŞÇIBAŞI — Eğer bizim oğlanın dediği doğruysa, dünya başıma yıkıldı!

NUR — (*Fikret'in yanına yaklaşır*) Aşçıbaşı fena halde korktu, sakın yaşlı adama bir şey olmasın?

FİKRET — Bir şey olmaz, korkma!..

AŞÇIBAŞI — Amanın, amanın; paralarım gitmiş, mahvoldum!..

BEKÇİ — Şakir Ağa, ne oldu?

AŞÇIBAŞI — Ne olacak; Şakir Ağa'nın ömrü tüken-di gayri, paralarım kayboldu. İstanbul'a gideceğim, tellâl-lar bağırtıp, paramı bulana bahşış vereceğim!..

CİHAT — Aşçıbaşı, onu bulana ne kadar bahşış ve-receksin?

AŞÇIBAŞI — (Heyecanla) Tamam elli.

CİHAT — Lira mı?

AŞÇIBAŞI — Ne lirası evlât! Beni kül mü edecek-sin? Elli kuruş vereceğim, az mı?

YALÇIN — (Yanına yaklaşıp, onu kenara doğru çe-ker) Telâş etme Aşçıbaşı, paranın kaybolduğunu böyle uluorta herkese söylemek doğru değil. Bunu polise söy-lersin, o araştırma yapar, kimin çaldığını meydana çık-a-rır, senin paranı bulur, verir.

AŞÇIBAŞI — Bulur mu? Verir mi dedin?.. Haydi öy-leyse çabuk gidelim. İsmail, İsmail!.. (Oğluna seslenir.)

FİKRET — Efendim baba?..

AŞÇIBAŞI — Çabuk şu haptan bir tane tez yuttur, ben İstanbul'a dönüyorum.

ESER — Gördün mü Aşçıbaşı, ben kaç kez paranı toprağa gömme, dedim, dinlemedin.

AŞÇIBAŞI — Bir daha mı, tövbeler tövbesi. Şu pa-ram bir bulunsun, doğru bankaya götürüp vereceğim. Ver ver, artık şu hapı. (Fikret, cebinden hapı çıkarır, Aşçıba-şı'ya verir. Aşçıbaşı elini kaldırır, duayı söyler.) Ben hapı yuttum!..

SELMA — Biz de geliyoruz! Biz de geliyoruz!..

FİKRET — Baba gözlerini kapa, ben burada kalaca-ğım. Sen parayı bana sonra gönderirsin. Küçük hanım, sana gözlerini aç demeyince açma sakın.

AŞÇIBAŞI — Dünyada açmam.

ESER — Haydi, gözlerini kapa.

(Aşçıbaşı gözlerini kapar.)

PERİHAN — Aşçıbaşı!..

AŞÇIBAŞI — Efendim?..

PERİHAN — Geldik mi dersin?

AŞÇIBAŞI — Küçük hanım gözlerini aç demeden gözlerimi açmam. Belki sonra başka memlekete giderim?..

ESER — (Fikret'in yanına sokulur) Hazır mı?

FİKRET — Ben hazırım. Bakayım içerisi hazır mı? (Dışarı çıkar, tekrar içeriye girer. Dekorlar kaldırılmıştır.)
Tamam.

ESER — Aşçıbaşı, artık gözlerini aç.

AŞÇIBAŞI — Oh, hele şükür; nihayet gelebildik. Aman ben hemen gidip bakayım, paralarım yerinde duruyor mu?

HEPSİ BİRDEN — Haydi koş, koş!.. (Gülerler, Aşçıbaşı çıkar.)

SELMA — Çocuklar, paralar yerinde mi?

CİHAT — Evet, onları hiç kaldırmadım. İşte bulmuş, geliyor.

ESER — Bakın, ne kadar da sevinçli.

AŞÇIBAŞI — Buldum, buldum!.. Paralarımı buldum! Artık ben sevindim, herkes sevin sin... Kederim kalmadı gayri. Oh Yalçın, uçmak sana yaramış, şıklaşmışsın. Elli kuruşu da sen kazandın.

YALÇIN — Teşekkür ederim Aşçıbaşı. Ne iyi oldu uçtun, memleketi gördün, uçtun paralara kavuştun!..

AŞÇIBAŞI — Doğru, ama çok korktum. Hem bu kez çok yüksekte uçtuk galiba, midem bulandı.

PERİHAN — Çocuklar, bakın iki kişi bu tarafa doğru geliyor!..

YALÇIN — Birisi Fikret, ama ötekini tanıyamadım.

ESER — Bakayım. Aaa!.. Cevat Bey geliyor.

(Cevat ve Fikret girerler.)

ÖNCEKİLER — CEVAT — FİKRET

YALÇIN — Hoş geldin Cevat Bey.

CEVAT — Hoş bulduk çocuğum. Nasılsın Yalçın, iyi misin?

YALÇIN — Teşekkür ederim efendim.

CEVAT — Haydi hazırlan yavrum, gidiyoruz.

YALÇIN — Nereye?

CEVAT — Seni bize götüreceğim.

YALÇIN — Size mi?

CEVAT — Bundan sonra benimle beraber olacaksın. Seni okula göndereceğim. Okumak ister misin?

YALÇIN — Hiç istemez olur muyum, tabii isterim.

CEVAT — Haydi öyleyse, hazırlan. Bundan sonra ben senin hem hocañ, hem ağabeyin olacağım. Haydi arkadaşlarına veda et bakalım.

YALÇIN — Hepinize teşekkür ederim. Bana çok iyilik ettiniz. Sizden ayrılacağıma çok üzülüyorum.

FİKRET — Hayır Yalçın, hiç üzülme. Bundan sonra daima bizimle beraber olacaksın. Bay Cevat bizim de öğretmenimizdir. Kendisinden her gelişinde seni de beraber getirmesini rica edeceğiz.

CEVAT — Memnunlukla. Her geldiğimde onu da beraber getireceğim.

HEPSİ BİRDEN — Teşekkür ederiz.

CEVAT — Çocuklar, çalışan daima mükâfatını görür. İşte Yalçın da çalışkanlığının mükâfatını bundan sonra görecek. Geçirdiği bütün sıkıntılardan kurtularak, mutlu olacaktır.

FİKRET — Hepimiz istediğimize kavuştuk. Operetimizin başarı kazanmasında Yalçın'ın büyük rolü vardı.

Bizi daima hatırlaması için bunu arkadaşlarım namına kendisine veriyorum.

(Yalçın, kâğıda sarılmış paketi açar. İçinde bir nota çantası vardır.)

YALÇIN — Teşekkür ederim. Ne zahmet ettiniz?

ESER — Buraya saklayacağın bütün notalar bizimle beraber geçen günlerini sana unutturmasın.

YALÇIN — Sizi unutmama imkân yok. Hepiniz hoşça kalın. Allahaismarladık.

HEPSİ BİRDEN — Güle güle Yalçın!..

MÜZİK

Yalçın'ın Veda Şarkısı (Vals)

Gidiyorum, gidiyorum, size veda ediyorum.

Hoşça kalın arkadaşlar, hepinize çok sevgim var.

KORO —

Güle güle hep diyelim, şarkımızı söyleyelim,

Hem neşeli şen olalım, onu uğurlayalım.

Gidiyorsun gidiyorsun, bize veda ediyorsun,

Kaya gibi sen de sağlam, güçlü ol iyi Yalçın.

(Perde)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
1. KİTAPLAR ARASINDA	5
2. DÜNYA DÖNMEKTEN USANDIĞI ZAMAN .	17
3. NESRİN'İN ELBİSELERİ .	31
4. MÜTHİŞ BİR HASTALIK	45
5. MAVİ GÖZLÜK	61
6. BEN ÇALMADIM . . .	113

ÇEŞİTLİ SAHNE OYUNLARI DİZİSİ

1. Çocuklara ve Çocuklar İçin Seçme Piyesler
 2. Lise ve Dengi Okullara Seçme Güldürüler
 3. Lise ve Dengi Okullara Ulusal Piyesler
 4. Pastör (Sacha Guitry'den çeviri)
 5. Öjeni Grande (Balzac'ın romanından A. Arrault sahneye neleyişinden çeviri)
 6. Üç Akımlı Irmak (Roger Ferdinand'dan çeviri)
 7. Duğbaşı Çiftliği (René Maurive - Picard'ın piyesinden çeviri)
 8. Ulur Tepe (Emily Bronte'nin romanından sahneye uygulanmasının çevirisi)
 9. Baba ve Kızları (Strindberg'den oyun 1 bölüm). (İçinde: 1. Arthur Schwitzler'den: İki Adam Bir Kız çeviriler ve 2. Sürek Açı (Mac - Gilbert Sauvajon'dan güldürü 1 bölüm var).
-